

HIVERN 2005

SUMARI

2	Per educar i viure millor
	<i>Jordi Sebastià</i>
10	Infantil i Juvenil
32	Narrativa
70	Poesia
96	Assaig
116	Altres Novetats
132	Llibreria Universitat de València
	<i>Àlvar Peris</i>
136	Editorials valencianes

Queridos amigos
Jaques e Araceli Edy.

Faz este mês, exatamente, quatro anos que cheguei a Chile. Deixava Elza, deixava os filhos nossos, deixava uma velhinha atônita ante o que lhe parecia impossível compreender. Deixava o Recife, seus rios, suas pontes, sua rua de nomes gostosos - "Saudade - "Ovião", "7 pecados"; rua das "Crocoulas", do "Chora menino", rua da Amizade, do Sol, da Aurora. Deixava o mar de água morna, as praias largas, as copelinos. Deixava os pregões: "Doe de baba e goiba". Deixava o cheiro da terra e das gentes do Tropic. Deixava os amigos, as vozes conhecidas. Deixava o Brasil. Trazia o Brasil. Chegava sofrendo a metade entre o meu profeta e o profeta do meu País.

Encontrei vocês. Hereditário em vocês. Comprometi-me com o seu compromisso no INRAP que você partilhava.

Queria que vocês recibessem estes manuscritos de um livro que pode não prestar, mas que encarna ~~uma~~ ^{uma} profunda crença que tenho nos homens, como em a simples homenagem a quem muito admiramos e estamos.

Santiago
Primavera
68.

Paulo

Per a educar i viure millor

El Centre de Recursos d'Educació Contínua (CREC) ha posat en marxa amb la col·laboració empresarial de l'Editorial Denes, la Biblioteca Paulo Freire. A més de traduir, en ocasions per primera vegada, textos del gran pedagog brasiler, la col·lecció vol ser un referent per a aquells que busquen millors maneres d'educar i formes més completes i democràtiques de viure.

No és freqüent en l'àmbit editorial valencià que hi haja col·laboració continua entre les empreses privades i les institucions. La majoria dels casos, les col·laboracions es limiten a fets puntuals, com la promoció de premis literaris o l'edició de llibres molt específics. La Biblioteca Paulo Freire, que es publica mitjançant un acord entre l'editorial Denes i el Centre de Recursos d'Educació Contínua (CREC), —que depèn de la Diputació de València— és una excepció; però una excepció amb una trajectòria i un ressò que obliguen a pensar que hauria de deixar de ser-ho.

La Biblioteca Paulo Freire va nàixer en l'any 2002 com una iniciativa del CREC. El CREC, per la seua banda, era un centre jove creat el 1999 amb l'objectiu de millorar la formació dels educadors de persones adultes. Nascut amb el suport dels agents socials i dirigit per personal que continua també fent classes per a adults, el CREC vol ser un instrument àgil, capaç d'adaptar-se a les necessitats del sector i de fornir-lo dels materials que necessita. El 2001, el CREC va crear l'Institut Paulo Freire a Espanya —amb seu a Xàtiva, al mateix local del CREC— i en aquell moment es va comprometre a posar en marxa la Biblioteca Paulo Freire.

Per què Paulo Freire? Pep Aparicio, responsable del CREC, és contundent en la seua resposta: “Paulo Freire és un referent inevitable per a l'educació i, especialment, per a la d'adults, no sols per les seues teories i els seus mètodes sinó, sobretot, per la coherència entre el que fa i el que diu, una coherència que es troba molt a faltar en la mayo-

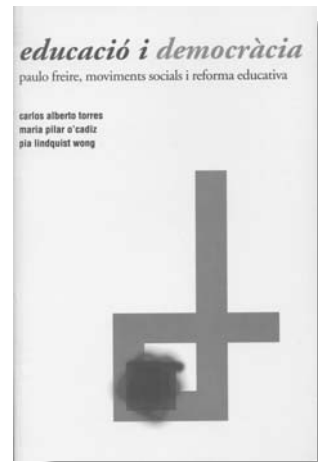
ria de teòrics de la pedagogia”. La vida i l’obra de Freire, en efecte, es troben ambdues marcades per un compromís amb els grups més desfavorits, als quals el pedagóg sempre va intentar acostar-se en el seu “propi llenguatge” i des del seu entorn real per aconseguir una educació basada en l’autonomia dels subjectes i dedicada, en les seues paraules, a fer “un món menys lleig, menys malvat, menys deshumanitzat”. La vida de Freire, que va morir el 1997 amb 75 anys, està plena d’episodis durs, com l’exili que va patir quan els militars es van apropiar del poder al Brasil; i de reconeixements internacionals com ara el premi de la pau que la UNESCO li va donar el 1987. Algú va definir la seua obra com la “pedagogia de l’alliberament”, en clara sintonia amb la teologia de l’alliberament que va sacsejar Sudamèrica durant els anys 70 del segle passat.

Però les intencions de la Biblioteca Paulo Freire anaven més enllà de donar a conèixer la seua obra. A més de publicar els seus llibres més emblemàtics, mai abans traduïts al valencià i alguns d’ells ni tan sols traduïts a cap altra llengua, la col·lecció també volia donar a conèixer obres de reflexió sobre els treballs del pedagóg brasiler i dedicar, finalment, un espai a la publicació d’obres contemporànies que es trobaren en el mateix marc conceptual i tractaren de temes presents en l’univers de Freire, com la conscienciació crítica o l’alliberament de les dones.

Les intencions de la Biblioteca Paulo Freire, a més de publicar els seus llibres més emblemàtics, és donar a conèixer obres de reflexió sobre els treballs del pedagog brasiler i dedicar un espai a la publicació d'obres contemporànies que es trobaren en el mateix marc conceptual i tractaren de temes presents en l'univers de Freire

Membres de l'Institut Paulo Freire d'Espanya, juntament amb membres i col·laboradors del CREC al Fórum Mundial de l'Educació (Sao Paulo, 2004)

Un relació editorial/institució per optimitzar resultats

Si les idees sobre el que havia de ser la col·lecció estaven clares, encara faltava per concretar com es duria a terme l'edició i és, en aquest punt, que apareix la veterana editorial Denes. Veterana perquè l'any que ve farà 50 anys de la publicació del mític i encara no superat *Diccionari de la rima*, l'obra del lexicògraf i divulgador Francesc Ferrer Pastor que va donar eixida al que ara és Denes. Francesc Ferrer, fill de l'anterior i actual responsable de l'editorial, defineix el treball de la Biblioteca Paulo Freire com un "procés innovador que tracta d'aprofitar les sinergies de les dues bandes. Una editorial privada no podria assumir tota sola el cost d'una edició així i, per altra banda, una institució sempre té problemes a l'hora de distribuir els seus llibres. Nosaltres aportem el vessant empresarial, els llibres entren en un catàleg comercial i, a més, formen part de la nostra estratègia de difusió, amb nosaltres estaran presents en una sèrie de llocs que són claus perquè el públic se'ls trobe, com ara trobades d'escoles en valencià, congressos, etc."

Tot i que els educadors són els destinataris principals de la col·lecció els seus promotors no renuncien a altres segments de la població. En paraules de Pep Aparicio: "hem posat a disposició del públic universitari llibres fonamentals que fins ara no estaven traduïts, però les obres publicades també poden ser molt útils per al públic

S'han traduït al valencià textos de Freire que mai abans havien estat traduïts i aquesta traducció ha provocat, a la seua vegada, noves traduccions; textos que abans només es trobaven en anglès, ara es poden trobar en valencià i, gràcies a aquesta primera traducció, també en portugués i prompte en espanyol

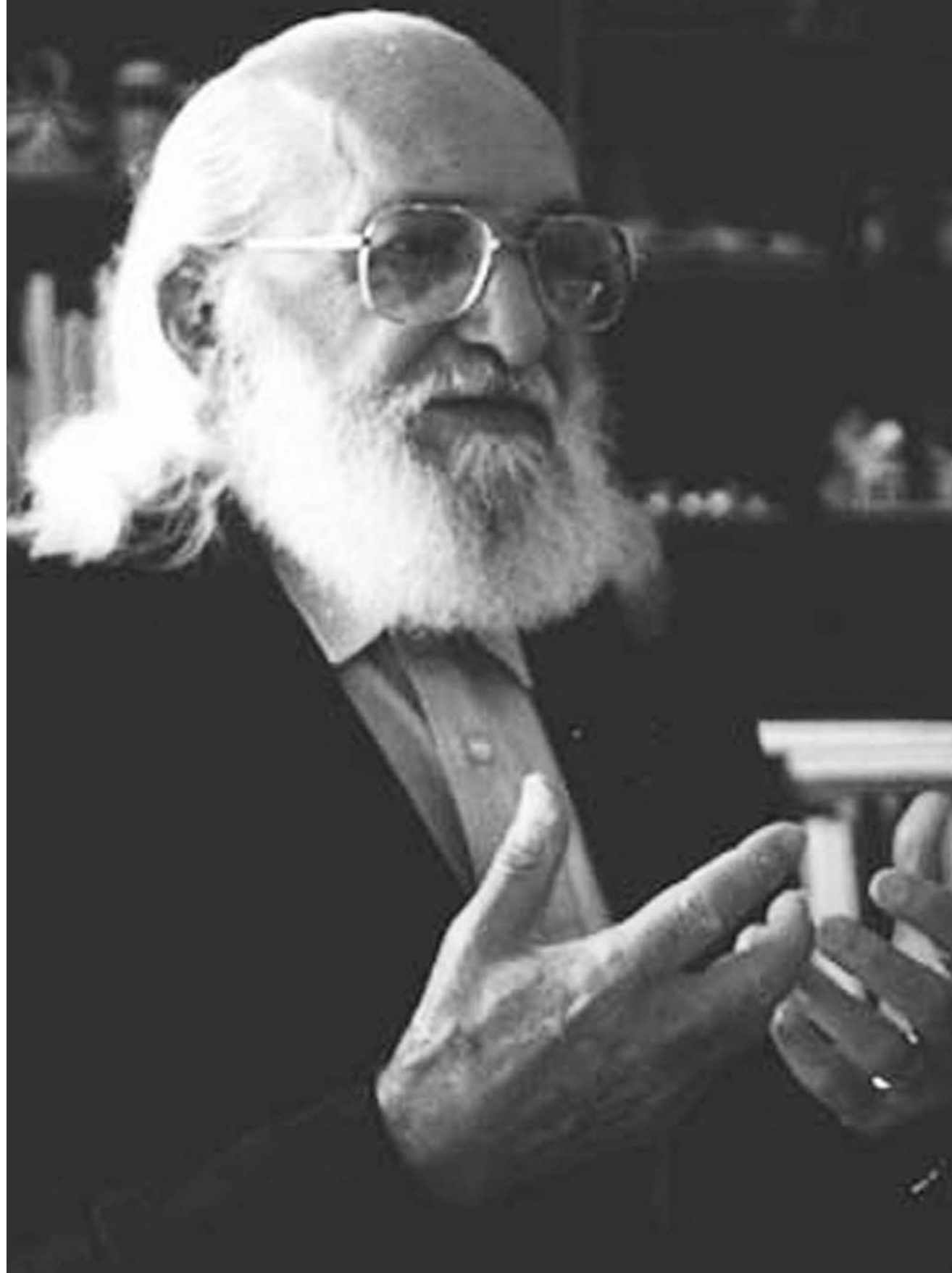
general, per a homes i dones que, des d'associacions de tota mena, treballen per fer d'aquest món un món millor, dia a dia. Ens agradaria també que passaren a formar part de la biblioteca dels nostres polítics perquè les idees i les experiències que s'hi troben són les que estan fent canviar el món i avançar en la democràcia i la participació social”.

Conjuminar el món social i l'universitari, aportar reflexió i experiència són uns altres objectius d'aquesta biblioteca que va inaugurar-se amb la publicació de *Pedagogia de l'autonomia* de Paulo Freire. Des d'aquell moment s'han publicat tres volums a l'any fins arribar als nou que ara hi ha al mercat. Obres com *Educació i democràcia* de C. A. Torres, M. P. O'Cadiz i P. Linqvist, o *Democràcia local i desenvolupament. Campanya popular de planificació descentralitzada* de Kerala de T.M. Thomas Isaac i R. W. Franke mostren els dos pols, teòric i pràctic, de la col·lecció.

Pep Aparicio, responsable del CREC: "Ens agradaria també que els llibres de Freire passaren a formar part de la biblioteca dels nostres polítics perquè les idees i les experiències que s'hi troben són les que estan fent canviar el món i avançar en la democràcia i la participació social"

La tasca de la traducció, coordinada per Vicent Berenguer ha resultat especialment profitosa: no sols s'han traduït al valencià textos que mai abans havien estat traduïts, sinó que aquesta traducció ha provocat a la seua vegada noves traduccions; textos que abans només es trobaven en anglès, ara es poden trobar en valencià i, gràcies a aquesta primera traducció, també en portugués i prompte en espanyol. Es tracta, doncs, d'una cadena impulsada per la iniciativa del CREC i la col·laboració de Denes que ja ha traspasat fronteres. Els projectes de futur són molts. Anna Maria Piucci, professora de la Universitat de Verona, ja ha rebut un encàrrec per a un llibre que apareixerà el pròxim any: *Formar i formar-se en la creativitat social*. Així s'iniciarà una nova via de publicació de textos, encarregats a especialistes. Textos provocadors, que obliguen a reflexionar i que segueixen l'estela del principal llegat del mestre Paulo Freire: intentar fer de les persones subjectes autònoms, lliures i responsables amb la seua comunitat.

Jordi Sebastià

Cadascú és com és

La història d'una nova amistat entre dos xiquets que no estan gaire contents amb el tipus de mare que els ha tocat de patir. A la vida hi ha solucions per tot. Blanca i Joan gaudeixen amb la companyia de l'altre, fins que un fet concret obliga totes dues mares a trobar-se cara a cara.

BERENARS AMB CLEOPATRA

TERESA BROSETA

IL·LUSTRACIONS DE JUAN CARLOS SAN ROMÁN

COL·L. "ELS LLIBRES DEL GAT EN LA LLUNA", 24, 85 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004

Blanca i Joan es coneixen en començar el curs. Blanca viu al poble, de tota la vida, i Joan arriba, una mica descol·locat, el primer dia, però la mestra li assigna el lloc de Marta, que ha marxat enguany i ha deixat Blanca més sola que la una. Joan i Blanca són companys de pupitre, però l'amistat no comença amb gaire bon peu. Tots dos travessen un moment difícil i els cal una petita empenta per tal d'arribar a conèixer-se. En una edat en què el sentit del ridícul arriba a quotes, també, ridícules, tant Blanca com Joan viuen turmentats per la visió d'unes mares que no són com a ells els agradaria que foren. El conflicte peta el dia que les mares es coneixen i pateixen, com a conseqüència de les diferències de tarannà, una mena de xoc traumàtic.

La història està tractada d'una manera que ens empeny a considerar-la un trampolí des del qual podem analitzar determinats temes transversals molt escaients a l'edat, com ara el de l'acceptació d'ells mateixos i de l'entorn, amb les virtuts i amb els defectes típics de cada persona. L'exaltació del valor de l'amistat és un altre factor que destacaríem del llibre i, a un altre nivell, la valoració de l'estabilitat geogràfica de la família gairebé com a pressupòsit de l'estabilitat emocional dels joves. Joan, que arriba desarrelat a un poble on no coneix ningú, cosa que li succeeix un any rere un altre, desitja amb totes les forces no haver de tornar de canviar d'ubicació i de romandre allà on hi ha la seua nova amiga. Pel que fa a Blanca, que ja ha sofert el desengany de ser "abandonada" per l'amiga de l'ànima, Marta, que l'any passat se'n va anar a viure fora, pateix també aquesta sensació de deficiència, quan veu que perdrà, si no passa res, el nou amic que, amb penes i treballs, ha aconseguit.

La història, per tant, manté uns pocs fils d'intriga (què amaga Joan? Per què no vol que vagen a sa casa? Per què van, ell i sa mare, contínuament amunt i avall? Es farà realment amic de Blanca? L'abandonarà el curs següent?)

que permeten de seguir la història amb una certa fruïció, malgrat el caràcter summament pedagògic de què gaudeix. I, a més, té molta cura a afegir detalls amb què el lector es puga identificar, sobretot relacionats amb la vida quotidiana escolar i d'amistats, dels joves lectors.

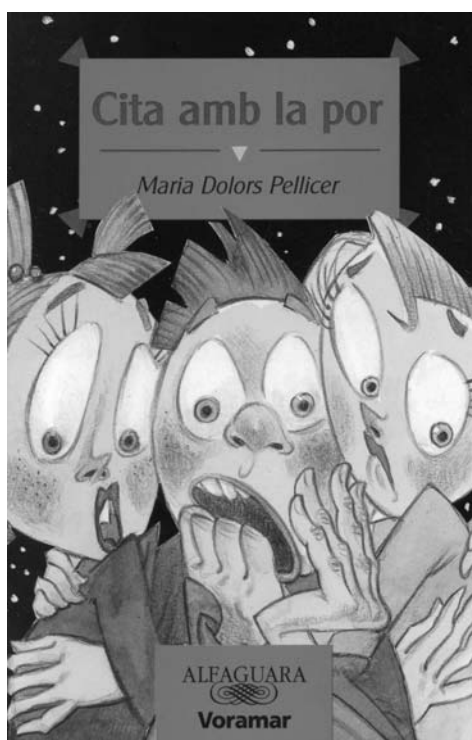
El millor d'aquest conte és l'estil narratiu, que aconsegueix de traslladar l'oralitat al text, d'una banda, sense que sone falsament "juvenil" i, de l'altra, afavorint la fluïdesa del valencià. Una fluïdesa marcada per un lèxic molt personal i agradós que esdevé un bon punt de referència per al lector jove.

Maite Insa

Què ens atemoreix?

Maria Dolors Pellicer ha enllaçat vuit relats fantàstics mitjançant un relat marc sobre Lluna, una xiqueta que no s'espanta de res, i la seua professora Anna que li narra històries que són a vessar de fantasmes, bruixes, cases encantades i premonicions misterioses.

CITA AMB LA POR

MARIA DOLORS PELLICER

IL·LUSTRACIONS DE FRANCESC SANTANA

COL·L. "INFANTIL"

87 PÀGS.

ALFAGUARA/VORAMAR, VALÈNCIA, 2004

El gènere fantàstic de terror ens ha acostumat a una atmosfera i a una sèrie de tòpics que, normalment, aconseguixen esglaiar-nos. Tant en l'àmbit de la literatura com en el cinema, trobem obres que exploten els procediments que van establir autors com Poe ("Y era Poe Poe Poe/ Poe haciendo ruidos con el agua" recitava Carlos Oroza a l'últim Festival Internacional de Poesia de Barcelona), Stephen King, Roger Corman o Tod Browning. Pellicer planteja una situació inusitada però possible: una jove immune a tots aquest recursos esfereïdors, amb un caràcter rebel, no se sent com les seues amigues que "quan llegeixen una història de por s'espanten." Anna, la seua mestra, li proposa contar-li relats esgarriuosos, viscuts per ella o per altres persones del seu entorn.

L'autora crea ambients colpidors amb

descripcions precises i contundents: “milers de vidres, afilats com ganivets, volaven per totes les estances amb diverses trajectòries i feien impossible qualsevol moviment”. Els i les nenes majors de 10 anys seguiran fàcilment les narracions inquietants del volum, il·lustrades en blanc i negre per Francesc Santana, que ha dibuixat una imatge de Lluna entranyable.

L'escriptora introdueix elements de la quotidianitat dels infants i dels joves en els seus relats de terror. Trobem, posem per cas, el fantasma d'un nen fascinat pel futbol, l'avorriment dels xiquets en un poble abandonat durant les calors de l'estiu abans d'anar al cementeri, els banys a la bassa en conill la nit de San Joan, el fantasma del pare d'un amic amb la granota de mecànic, amb un escrit a l'esquena: “Tallers Paco. Automoció”... i molts altres detalls que donen alguna versemblança als relats, però que també capgiren les convencions del gènere de terror i provoquen el somriure. Els tòpics de gènere resulten entretinguts, però són una construcció cultural que difícilment coincideixen amb els nostres sentiments, pot ser complicat fugir d'allò que vegem al porno quan practiquem sexe, evitar la literatura romàntica quan ens enamorem, deixar de contar els acudits que hem sentit a un

humorista per provocar rialles o dilucidar quines històries són les que realment espanten, si les que parlen de fantasmes, tempestes inquietants i somnis misteriosos o aquelles que esporugueixen Lluna: “les (...) que parlàvem de les víctimes de totes les guerres, de la seua misèria i els seus patiments; de pobles esclavitzats per la tirania dels diners i d'aquells que només viuen per fer-ne més; de tantes morts que clamen justícia; de les llàgrimes vessades des de la ràbia i la impotència de les persones que no tenen res (...) les vides no viscudes per xiquetes mutilades de cos i ànima i venudes per no res”. La realitat és molt més terrífica que la ficció, malauradament.

Imma Gandia

Històries per a no dormir

Tractades amb un punt de dolçor i força tendresa, aquestes històries, per molt que esgarrifem, mostren un món on l'atreviment i la ingenuïtat dels més menuts poden desafiar tot un munt de perills, fins i tot la mort més immediata i poderosa.

DIVENDRES 13 I ALTRES HISTÒRIES INQUIETANTS

ROSA MARIA COLOM

DIBUIXOS DE MABEL PIÉROLA

COL·L. "L'ELEFANT", 8, 94 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Dirigides a lectors a partir dels dotze anys, la col·lecció "l'Elefant" publica ara uns relats plens d'intrigues, d'humor i de secrets, amb personatges que apareixen i desapareixen entre pòcimes i espectres.

Són quatre històries fantàstiques i fantasmals on el terror i el misteri prenen forma de conte, hereves de la millor literatura d'aquest gènere, com ara els relats d'Edgar Allan Poe o les *nouvelles* de Guy de Maupassant. Històries que posen la pell de gallina, en les quals la mort arriba disfressada a buscar els vius, tant de nit, com en plena llum del dia.

Finalista del Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre 2003 amb aquest llibre, l'autora penetra en el món dels infants a través d'uns personatges que són xiquets sincers, valents, decidits i plens d'imaginació. Aquest és el cas de "La visita nocturna", la meua història preferida. En ella, i durant una nit de Sant Esteve,

el Jordi dorm “un somni inquiet” fins que desperta de sobte “amb la terrible sensació que algú el vigila dins la fosca”. Aquesta “presència abjecta i desmesurada” amb un “alenyar gèlid” és la mort que ve en busca d’un tal Jordi Foix. A la casa, però, n’hi ha tres, de Jordis: avi, pare i fill, i aquí comença el tira i arronsa entre el nostre protagonista i la parca. Fingint la major innocència del món, en Jordi enganya la senyora mort —que ha vingut a endur-se el seu pare— i aconsegueix que se’n vaja amb les mans buides.

La història més boja, però, i que inspira el títol dell llibre, és “Divendres 13”. En ella, en Xim, un noi imaginatiu i perseverant que ha perdut la mare i que no s’entén gens ni mica amb la companya nova del pare, la Cloti, ensopega amb la fórmula màgica per acabar amb les seues tristeses. A contrarellotge i a correuita, l’audàcia d’en Xim s’enfronta al geni de la Cloti en una cursa de bruixeries força divertida i irònica.

A partir dels protagonistes, l’autora mostra als joves lectors com la imaginació, la inventiva i la força del desig dels menuts poden aconseguir fites que, ni la rectitud ni el sentit pràctic de molts adults mai no aconseguirien. En Jordi, en Xim i en Guillem són uns infants tan inquietos que la

seua curiositat no els permetrà estar-se de braços creuats i els durà a endinsar-se en el món de la màgia i dels fantasmes.

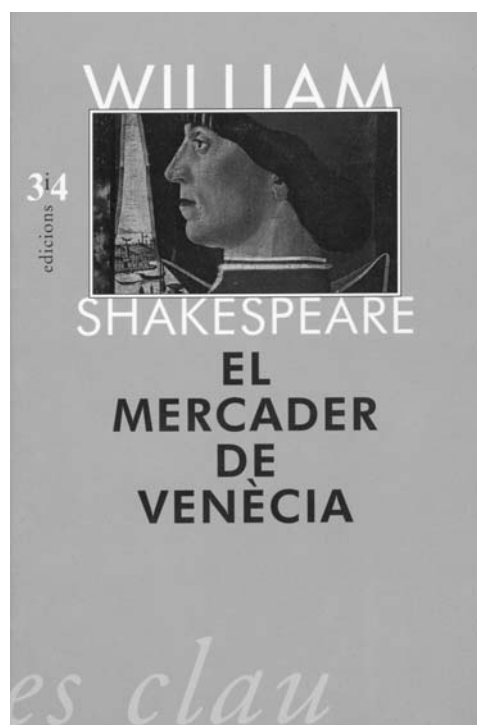
Acompanyades d’uns dibuixos elegants, de tall classicista i naturalista, i on el grafisme ajuda a definir les textures de les il·lustracions, aquestes històries, plenes de tendresa, respecte i estima pels somnis dels infants, aporten entre línies una reflexió intel·ligent sobre l’escepticisme i el materialisme del món dels adults, incapaços moltes vegades de veure més enllà dels seu nas.

Lourdes Toledo

encontres 13

Clàssics juvenils

L'editorial 3 i 4 insisteix en la seua proposta d'acostar les obres més importants de la literatura universal al públic juvenil amb dos textos que han superat indemnes la prova del temps i continuen essent paradigma d'allò que es va qualificar com "la modernitat dels clàssics".

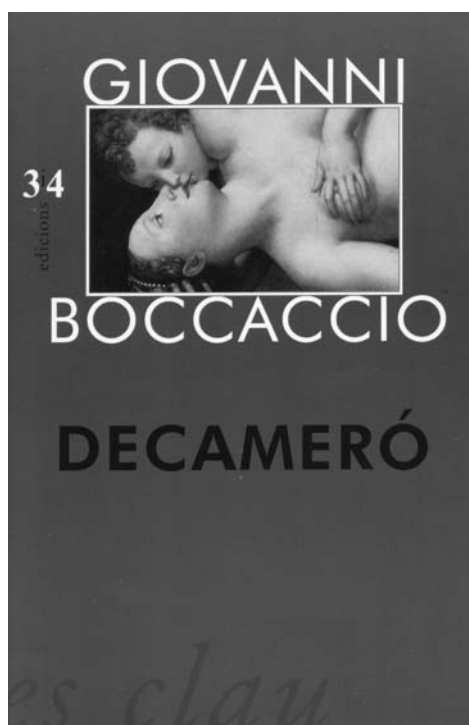
EL MERCADER DE VENÈCIA

WILLIAM SHAKESPEARE

SELECCIÓ, TRADUCCIÓ, GLOSSARI I PROPOSTA DIDÀCTICA
A CURA DE GLÒRIA CASTELLÓ

COL·L. "LLIBRES CLAU", 27. 157 PÀGS.

EDITORIAL 3 I 4, VALÈNCIA, 2004

DECAMERÓ

GIOVANNI BOCCACCIO

SELECCIÓ, TRADUCCIÓ, GLOSSARI I PROPOSTA DIDÀCTICA
A CURA DE SOFIA PASTOR

COL·L. "LLIBRES CLAU", 28. 132 PÀGS.

EDITORIAL 3 I 4, VALÈNCIA, 2004

Boccaccio (1313-1375) i Shakespeare (1564-1616) es troben cadascú en un dels extrems d'un dels períodes més fecunds i brillants de la Història de la Cultura Occidental. Si el primer, amb la seua destresa narrativa, la seua penetració psicològica i la seua ambició estètica prefigura els trets que caracteritzaran la cultura humanista italiana del Renaixement, el segon esdevindrà el mascaró de proa en la introducció d'aquests valors renaixentistes en la convulsa Anglaterra del cinc-cents.

Al Decameró, Boccaccio inventa la narrativa moderna: els seus personatges, despullats de la faramalla mística i la retòrica transcendental habituals de la literatura medieval, esdevenen éssers humans de carn i os, amb totes les seues febleses i virtuts, desigs i afanys, penes i misèries, lluny de l'estereotip exemplificador i moralitzant. La seua mirada sobre la condició humana és juganera, festiva, vitalista; condemna la hipocresia de la moral imperant i dels seus gestors i exalta la bellesa, el plaer, l'amor, el joc, el sentit de l'humor i, per damunt de tot, la pròpia literatura com a antídote de la pesta que assola, en sentit real, però també metafòric, l'Europa baix-medieval, tot anunciant el paper redemptor que abastarà, anys a venir, la cultura renaixentista.

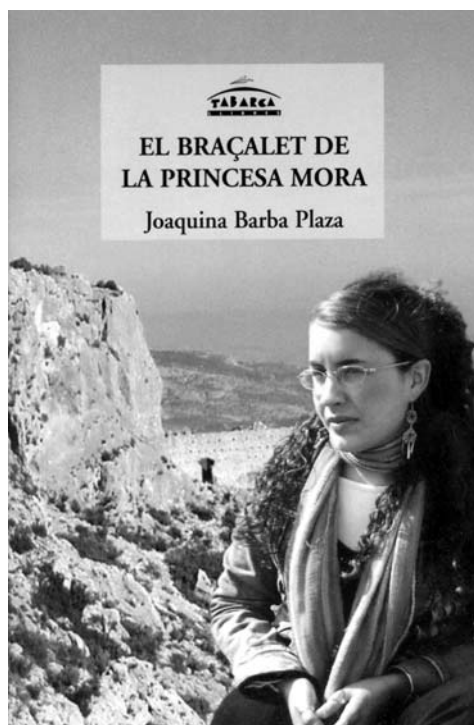
El Mercader de Venècia, com el *Decameró*, es fonamenta sobre els argu-

ments de contes i llegendes populars que el geni de l'autor barreja i reelabora fins obtenir una de les seues obres més colpidores i, potser per això, més representades, de la seua portentosa producció literària. Acusada extemporàniament d'anti-semita pel tractament que fa del personatge antagonista —el jueu Shylock, figura retorçada i turmentada que passa per ser una de les creacions més fascinants del dramaturg tot i comparèixer en només cinc de les vint escenes de l'obra—, la seua trama transcendeix de bon tros els conflictes racials o religiosos per abordar un tema molt més abstracte i universal: la dialèctica entre el bé i el mal, entre l'odi i la misericòrdia, entre l'egoisme i l'amor. I, com en tota la seua obra, la polaritat no es decanta del tot cap un costat o l'altre: Shakespeare potser qualsevol cosa menys simplista així que hi deixa llums i ombres, molts serrells per resoldre i una intranquil·litat en l'esperit del lector o l'espectador, tant el contemporani de l'obra com l'actual, que justifica la seua aclamada grandesa i la seua incorruptible modernitat.

Josep Vicent Frechina

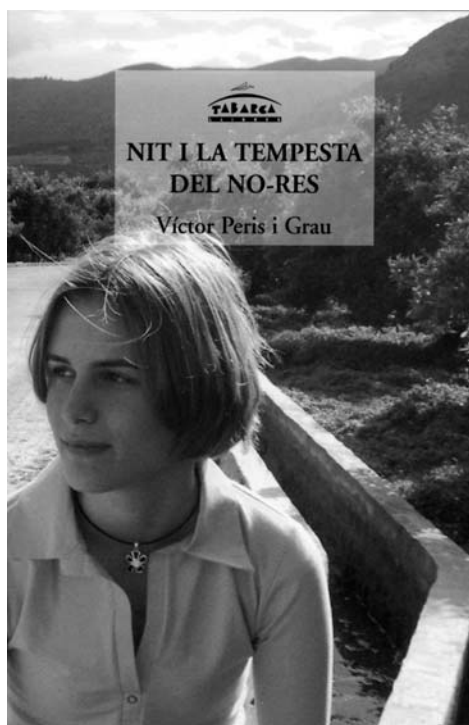
El placer de la juventud

Tabarca Llibres ha publicado, dentro de su colección juvenil, dos obras que tienen algunas similitudes y evidentes diferencias. Las dos obras abordan historias que de alguna manera tienen relación con el mundo árabe y los pueblos de la ribera del Mediterráneo.

EL BRAÇALET DE LA PRINCESA MORA
JOAQUINA BARBA PLAZA
COL·L "TABARCA JUVENIL", 16, 115 PÀGS.

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2004

NIT I LA TEMPESTA DEL NO-RES
VÍCTOR PERIS I GRAU
COL·L "TABARCA JUVENIL", 15, 171 PÀGS.

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2004

Me voy a referir en primer lugar a la obra que lleva por título *Nit i la tempesta del no-res* de la que es autor Víctor Peris i Grau, maestro de profesión que ha escrito varios libros para jóvenes. Ésta es una historia que narra las aventuras de una joven del año 2019. La obra, interesante y bien estructurada, se divide en 21 capítulos que se leen con agrado.

La novela comienza con la conversación entre la protagonista y Gesmil, robot con figura femenina que piensa y decide por sí mismo, sin necesidad de programaciones incómodas, utilizando expresiones convencionales que nada tienen que ver con la técnica. Llama la atención comprobar que mientras el robot Gesmil pertenece a la última generación robótica, los jóvenes protagonistas deben estudiar de forma tradicional para poder aprobar su bachillerato.

El autor ha pensado, para la comunidad en que viven los jóvenes, en una organización que recuerda a Utopía, ciudad que Tomás Moro proclamó en su tiempo como ejemplo de convivencia. Una capital, denominada BST 15, que une a tres pueblos antes disgregados y que forman ahora una sociedad perfecta.

Dos son los hechos que desencadenan las aventuras de este libro: en primer lugar un romanticismo juvenil que lleva a Nit, la protagonista, a soñar con historias de amor entre musulmanes y jóvenes cristianas; por otra parte la casualidad quiere que Nit encuentre ciertas notas sobre la muerte de un monje que vivió en el año 1510.

Nit, con la ayuda de un grupo de amigos y de su ordenador inteligente NASI, comienza una trepidante investigación que les lleva a sumergirse en una dinámica de aventuras y problemas insólitos. Enigmas que, de alguna manera, niegan la posibilidad de llegar a conocer el misterio desencadenado por la «tempesta del no-res». Pero la unión y complicidad entre los protagonistas vencerá todos los misterios.

Después de imaginativas sorpresas viene una solución amable. Lo cierto es que estamos ante un libro inteligente e ingenioso que merece la pena leer.

El segundo libro lleva por título *El braçalet de la princesa mora* de Joaquina Barba Plaza. En esta ocasión la autora nos presenta una aventura de adolescentes con intento de novela de intriga. La obra cuenta la historia de Fátima, una joven de padre árabe y madre española que lucha por conocer sus raíces.

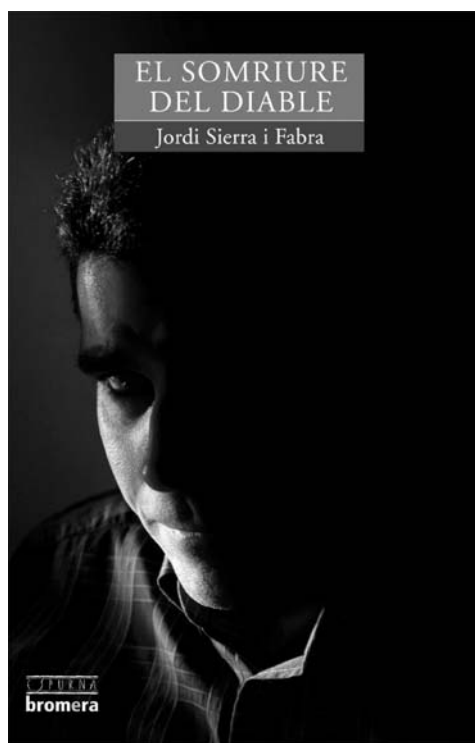
A través de una trama ingenua, la autora hace discurrir por las páginas de este libro a un padre casi desconocido para la protagonista y a un abuelo que, después de todo, cumple el deseo de conocer a la nieta.

Lo más interesante del libro es la relación de pueblos y parajes de la Marina Alta que presenta esta autora, tales como: la Vall de la Gallinera, la Serra Foradada, Pego y algunos restos de castillos. Esperemos la próxima entrega de esta autora a quien tanto le gusta la Historia.

M^o Teresa Espasa

Falses aparences

Jordi Sierra i Fabra (Barcelona, 1947) publica per primera vegada una novel·la en Edicions Bromera. Autor prolífic, ha tractat les més diverses temàtiques: de les biografies musicals a la literatura infantil i juvenil. Aquest cop, l'autor desenvolupa un relat d'intriga urbana, adreçat a adolescents, on les coses no són el que hi semblen.

EL SOMRIURE DEL DIABLE

JORDI SIERRA I FABRA

COL·L. "ESPURNA", 68,

220 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Jordi Sierra i Fabra ha creat en la primera novel·la publicada per Bromera el relat de dos germans adolescents que, com si de dos detectius es tractara, investiguen la identitat d'un desconegut que apareix en la vida de la mare dels joves, qui és vidua des que el seu marit va morir en un aparatós accident d'avió. Sierra i Fabra és un dels autors més llegits i populars de la literatura juvenil. Ha publicat més de dues-centes obres en diferents gèneres i formes literàries i aquesta vegada ha optat per una intriga per a adolescents que barreja les característiques pròpies del gènere negre —personatges foscos que amaguen un tèrbol passat, perdonavides i ambients urbans suburbials que es contraposen a una família de classe mitjana de Vallirana, poble proper a Barcelona— amb els problemes d'uns adolescents que viuen realitats familiars diferents a les tradicionals i que han d'entendre les noves relacions entre pares i mares.

El somriure del diable penetra en la ment d'un personatge de doble cara, en Lali, un home turmentat per un passat de delinqüència i estafes. Quan l'Anna –mare dels adolescents protagonistes, Leo i Arantxa- atropella en Lali estableix una relació amb aquest que es farà cada vegada més intensa. A mesura que l'acció es desenvolupa, els dos fills de l'Anna comencen a sospitar i, poc a poc, descobriran la doble cara d'un personatge fosc amagat sota una imatge d'enamorat perfecte. Aquesta relació que s'estableix entre la dona vidua i el desconegut, sosté una trama ambientada a la Barcelona més negra que s'amaga darrere de la Barcelona d'aparador. Els fills de l'Anna, sense pràcticament esperar-ho, es veuen involucrats en una acció trepidant que els portarà a descobrir una història inquietant que també a nosaltres, com a lectors, ens sorprén a cada moment. Tan Leo com Arantxa es veuen obligats a convertir-se en una mena de detectius privats al servei de sa mare, amb el risc que totes aquestes aventures comporten, i comencen a investigar des del moment en què s'adonen del misteri que envolta al nou i estrany amic que vol introduir-se en les seues vides.

Sierra i Fabra ha aconseguit amb *El somriure del diable* una novel·la que reflecteix amb sinceritat les inquietuds d'uns adolescents que viuen una

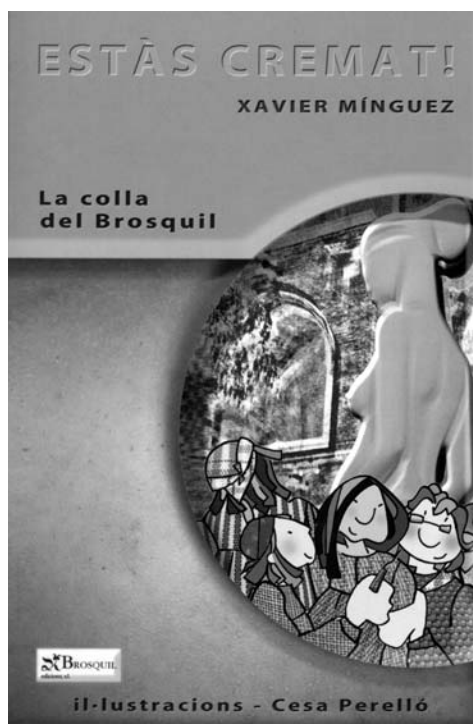
situació familiar difícil. El llibre no deixa d'atreure el lector en tot moment i l'acció ens transporta per les seues dues-centes vint planes sense perdre en cap moment l'interès per conèixer la realitat que s'amaga sota uns personatges que, poc a poc, mostren les seues intencions vertaderes. Una novel·la on les aparences enganyen.

Sònia Martínez Icardo

Un piròman a les Falles

Que vinguen les falles no és per a la colla d'amics d'Empar, la colla del Brosquil, el més fascinant que pot passar, això pensen tots ells fins que Empar, una xiqueta adoptada d'origen colombià, es fa fallera del seu barri i Ximo, en un acte de rebel·lia, amenaça de cremar una falla abans de la nit de Sant Josep.

En *Estàs cremat* Xavier Mínguez narra una història d'aventures senzilla, pròxima i divertida, on l'ubicació de l'acció serà, ben segur, coneguda pels lectors de la ciutat de València i la seua àrea metropolitana. La història està protagonitzada per una colla d'amics pre-adolescents i es desenvolupa en plena celebració de les Falles a la ciutat de València. El marc festiu serveix d'eix a les aventures dels protagonistes, a través de les quals sembla que Mínguez ha volgut donar a conèixer als lectors menuts el món de les falles des de dins. En el transcurs de l'acció es posen de manifest els amors i desamors envers la festa fallera i l'autor aprofita per a contar tòpics —i no tant tòpics— de la festa, per tal d'aproximar-se als detalls de la celebració: els vestits, els casals fallers, els monuments, l'ofrena, l'ambient del carrer, el turisme i la gastronomia que envolta la festa. L'autor utilitza la història de la colla

ESTÀS CREMAT

XAVIER MÍNGUEZ

IL·LUSTRACIONS DE CESA PERELLÓ

COL·L. "LA COLLA DEL BROSQUIL", 6

145 PÀGS.

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

per fer també un repàs de la ciutat i dels seus indrets més singulars: el Mercat Central, el Cabanyal, l'Estació del Nord i la plaça de l'Ajuntament, són alguns dels espais on transcorre la història.

Curiosament és Empar, una xiqueta adoptada d'origen colombià, l'única de la colla a qui, en principi, li agraden les falles. Contra la opinió dels seus amics, Empar sorprén a tots i es fa fallera del seu barri i convida la colla a introduir-se en el món faller amb ella. Despertant així adhesions i reticències, Empar defensa la festa i dóna peu a l'inici d'un seguit de successos que posaran a tota la colla en un gran embolic. Un dels amics, Ximo, encara els sorprén molt més a tots amb l'anunci de les seues intencions: cremarà una falla abans de la nit de Sant Josep. La resta del grup intentarà evitar-ho, tot seguint les pistes en clau —algunes en forma de poemes— que Ximo deixa pels casals de les falles de la secció especial. Així que els amics recorren diferents barris de València i deambulen per edificis singulars de la ciutat per tal de localitzar Ximo i evitar el desastre anunciat. Però el que semblava un joc, una amenaça de Ximo que ningú no acaba de creure's, es torna de sobte un perill real amb nous protagonistes i l'aventura divertida de seguir les pistes pren un altre caire: es complica i s'esmuny de les seues mans.

La narració, acompanyada de les il·lustracions en blanc i negre de Cesa Perelló, és de lectura fàcil i ràpida, sobretot pels nombrosos diàlegs, tot i que, en ocasions, els continguts i les reflexions dels protagonistes semblen massa elaborades per a uns aventurers tan joves. El volum inclou un joc i una explicació inicial —amb dibuixos i textos— sobre els protagonistes.

Ana Gimeno

L'ànec submarinista i l'illa rodamons

Les novel·les publicades a la col·lecció "El Micalet Galàctic" *L'illa a la deriva* de Teresa Broseta i *L'ànec i el salze* de Mariasun Landa, són llibres de lectura recomanables per als més joves i eines de treball excel·lents per aplicar a l'aula. De fet, la editorial ha creat a la seua pàgina web unes propostes didàctiques.

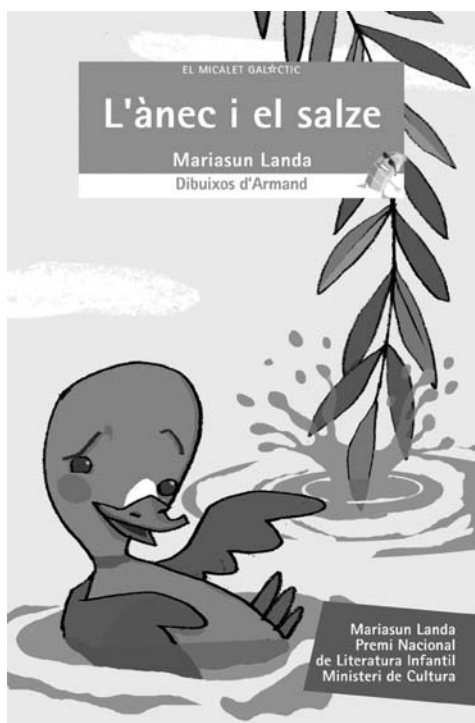
L'ILLA A LA DERIVA

TERESA BROSETA

IL·LUSTRACIONS DE RAMON PLA VICENTE

COL·L. "EL MICALET GALÀCTIC", 107, 132 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA 2004

L'ÀNEC I EL SALZE

MARIASUN LANDA

TRADUCCIÓ D'AMAIA CRESPO COSTA

IL·LUSTRACIONS D'ARMAND

COL·L. "EL MICALET GALÀCTIC", 108, 60 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA 2004

És fàcil trobar ànecs als parcs de les ciutats i dels pobles. Però segur que com l'aneguet del relat *L'ànec i el salze* no hi trobarem cap. L'ànec de Mariasun Landa és tot un estendard dels valors i de les conductes que hauríem de defensar i que perillen per la força dels prejudicis que ens habiten. Voler ésser diferent no és pas fàcil per a l'aneguet del conte, ja que sentir-se diferent i actuar en conseqüència amb allò que se sent potser motiu de menyspreu, vergonya o enveja.

Les il·lustracions d'Armand, senzilles però molt expressives, il·luminen la història de l'aneguet, que des de xicotet volia aprendre a nedar sota l'aigua, i clar, sa mare li renyia perquè allò no era propi d'un ànec com cal. L'aneguet, que era molt constant, continuà amb les pràctiques de submarinisme i sense adonar-se arribà a ésser un submarinista consumat. Un trist salze que vivia al mig de l'estany era l'únic que animava el petit cabussonet, ja que estava avorrit de presenciar com generació rere generació, ànecs, cignes i altres nadius del llac aprenien sempre les mateixes lliçons sense badar bec.

Aquest aneguet i la seua història, excel·lentment traduïda de l'euskera al valencià per Amaia Crespo, encoratja el nostre esperit “romantic-buscador-d'impossibles”, a més d'ésser un bon exemple per als lectors més menuts que, com l'aneguet, comencen a nedar. Si d'aneguets decidits i constants no hi ha molts al món, d'illes a la deriva tampoc hi coneixíem cap fins que ens en trobaren una al relat de Teresa Broseta: *L'illa a la deriva*. No és gens comú que una illa es passege per la Mediterrània com si res, com és el

cas de Làriba, anomenada, per uns, “l'illa rodamón” i que, per altres, és titllada —amb cert menyspreu—, de “tastaolletes”.

Moltes són les versions que transmeten els més majors als joves sobre la deriva de l'illa, com la de la tia Siniet de València o la de l'oncle Evangelos, “el grec”. Però allò més important, què tots aprenen ben prompte, és que Làriba —com els dofins i les gavines— va per lliure i està en pau amb tothom, es defensa en totes les llengües dels ports on atansa, i s'endú d'aquestes poblacions una miqueta de la cultura local, a més d'un cabàs de productes de la terra. Els habitants de l'illa a la deriva minimitzen els maldecaps que suposa anar vagant per la mar sense rumb definit; allò que en principi pareix un motiu d'aïllament, es converteix en nexa de comunicació i d'intercanvi amb la resta dels habitants costaners. Aquesta senzilla narració introdueix els lectors en tot un conjunt de valors, molt repetits, però, poc practicats. Làriba és tot un model de tolerància i de convivència en pau. En paraules de Marina, un dels personatges de la història: “pertot arreu he trobat a muntó de bona gent [...] La llàstima és que tots es creuen diferents i, pitjor encara, més bons que els altres! Per això miren els estranys amb desconfiança i sospiten de tot aquell que té un aspecte diferent o parla una altra llengua [...] Açò que jo he descobert amb esforç i treball, que són molt més els pareguts que no les diferències, ho sabeu els de Làriba des de ben menuts!”.

Nieves Avilés

Una nova aventura, ara al Baix Maestrat

Amb nombroses referències a l'actualitat social, política i informativa de casa nostra, aquest nou episodi de la colla "A colp de pedal", recorre bona part dels pobles del Baix Maestrat per desxifrar una profecia ben antiga i mostrar als joves el nostre patrimoni cultural i paisatgístic.

LA PROFECIA DEL PAPA LUNA

MANEL GARCIA GRAU I JAUME ROLÍNDEZ

IL·LUSTRACIONS DE ROBERT AMORAGA

COL·L. "A COLP DE PEDAL", 17, 101 PÀGS.

PRODIDACTA ABRIL EDICIONS, ALAQUÀS, 2004

No puc estar-me d'evocar, en llegir les peripècies d'aquesta colla, les dels llegendaris "Los cinco", les aventures dels quals van fer les delícies de molts joves lectors en el seu temps.

Traslladats ara a un paisatge i uns costums més propers i en la nostra llengua, l'esperit d'aquests cinc joves —acompanyats sempre d'Ulisses, l'amic de quatre potes— duen a terme un recorregut apassionant i apassionat per les nostres comarques. Una excusa perfecta per familiaritzar els lectors més joves —especialment els de ciutat— amb el país on viuen i les seues gents.

En el seu recorregut pel País Valencià —comarca a comarca—, els quatre adolescents intrèpids, i al capdavant, la Blanca, una jove bibliotecària de Russafa —el barri de València on viuen tots cinc— no rebutgen cap ocasió d'aventura, sobretot si darrere d'ella

hi ha una causa justa, com ara salvar un paisatge, un monument o ajudar aquells que lluiten per preservar qualsevol mostra del patrimoni cultural valencià. L'aventura i el valor de l'amistat són, doncs, els aspectes que més destaquen en aquest llibre, on dos móns que viuen prou d'esquenes es posen en contacte: el de la ciutat i el de comarques.

A mena de guardians de la riquesa i de la diversitat que ens envolten, l'exemple d'aquests adolescents —una colla modèlica i envejable— queda molt lluny de la realitat que viu la majoria dels nostres joves. Potser per això resulten històries massa boniques i somniatruïtes, si bé suposen un punt de referència lúdic i enriquidor per a aquells lectors que encara tenen tant de temps per davant i als quals el dia a dia se'ls presenta com una elecció i un risc nou a emprendre.

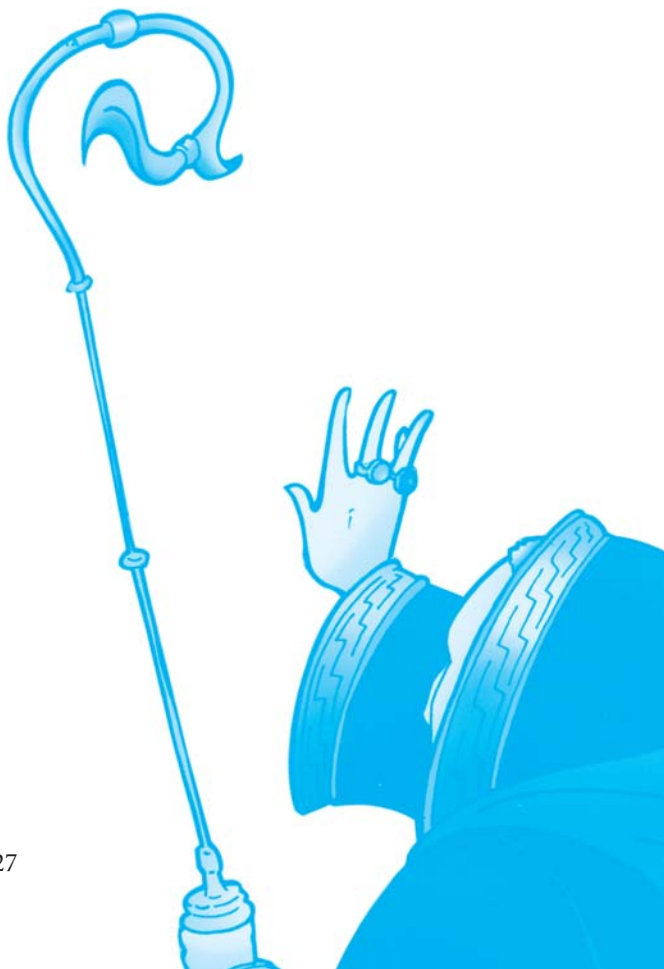
Amb un llenguatge actual i unes il·lustracions molt expressives i dinàmiques, els llibres de la colla “A colp de pedal” són una ocasió lectora per conèixer la nostra història i reflexionar al voltant de la realitat, sobretot, a propòsit d'aquella que no ens mostren els mitjans de comunicació, com és el cas de l'especulació immobiliària i la conseqüent aniquilació del nostre entorn natural.

En aquest nou lliurament, ara pel Baix Maestrat, aquests joves es deixen dur

entre codis i missatges ocults, d'una pista a una altra fins arribar al seu objectiu. Mentrestant, però, no desaprofitaran l'ocasió per ajudar els amics o per apuntar-se a qualsevol causa justa, allà on els necessiten.

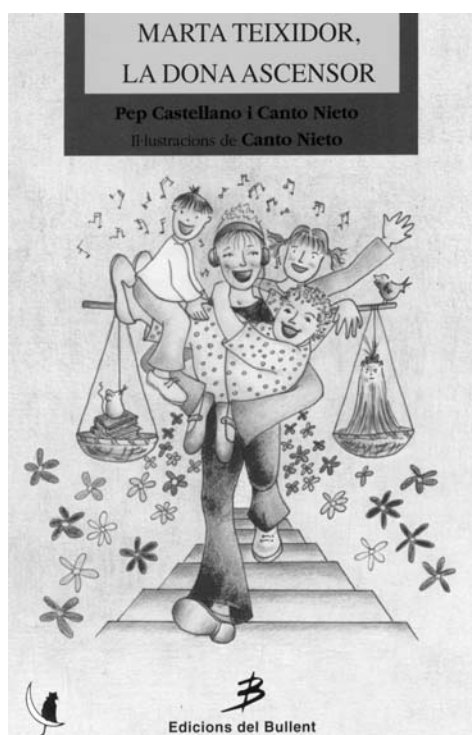
Ràpids, intrèpids i amb capacitat de decisió i de compromís, aquesta és la imatge d'una adolescència idíl·lica, que no coincideix molt amb la que tracten cada dia pares i professors, però que deixa entreveure com l'amistat i la solidaritat són valors encara possibles.

Lourdes Toledo

Veïns i floretes

Marta Teixidor, la dona ascensor és la darrera de les històries per a infants contada i il·lustrada pel tàndem creador Pep Castellano i Canto Nieto. Amb un esperit positiu i bona dosi de fantasia l'autor i l'autora ens endinsen en una comunitat de veïns ben entretinguda.

MARTA TEIXIDOR, LA DONA ASCENSOR.

PEP CASTELLANO I CANTO NIETO

COL·L. "LLIBRES DEL GAT EN LA LLUNA", 26, 95 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004

La literatura que ve fent-se des de ja fa un temps, tant per a infants com per a joves, té al meu parer coses positives i altres, de negatives. Es publiquen moltes obres de qualitat dubtosa que fan d'aquest gènere una espècie de calaix de sastre on cap de tot; el mercat actual és així. Els llibres per a infants que combinen text amb imatges són en principi interessants perquè a més de la lectura, els nens i nenes tenen el suport visual.

A banda dels aspectes formals d'un llibre, o els de publicació, hi ha el contingut, allò que es diu, el missatge que reben els petits lectors. En aquest sentit és, em sembla, on s'ha de ser més rigorós, perquè un llibre ha de meravellar els infants, els ha de motivar a llegir-ne d'altres, els ha d'ensenyar alguna cosa per tal que siguin més desperts, o més imaginatius.

A *Marta Teixidor, la dona ascensor* hi

ha una curiosa comunitat de veïns en la qual trobem una mica de tot: una vella amb el seu antipàtic gosset, una família d'immigrants, un jove guitarrista, una jove portera, la Marta, i finalment el personatge més negatiu, el propietari de la finca. Doncs en aquest tranquil edifici de ciutat, arriba una cosa per a la qual no tothom estava preparat: la modernitat. I aquesta paraula de la qual parlem sovint, sense saber ben bé què vol dir, realment té un significat ben dur per a la protagonista de la història; els humans són substituïts per les màquines. Açò en la realitat és un problema difícilment superable, però al llibre, mitjançant la fantasia —vehiculada a través de música, herbes, flors i màgia— tenim el problema resolt. Tot plegat no està malament i, afegint les imatges, tenim una història simpàtica. El fet que siga el propi llibre qui s'adreça al lector i que siga ell també qui fa de narrador fent reflexions gracioses amb un llenguatge viu és un dels aspectes positius que hi he trobat.

L'única cosa que em fa dubtar en aquest llibre és el fet que la història pugua resultar una mica avorrida per als nens, per tal com les qüestions de veïnats, herències i problemes de lloguer els interessin relativament. El que vull dir és que el llibre pot resultar poc atractiu als infants i no és adequat

per als joves una mica més grans perquè, a ells, se'ls ha de parlar de forma diferent.

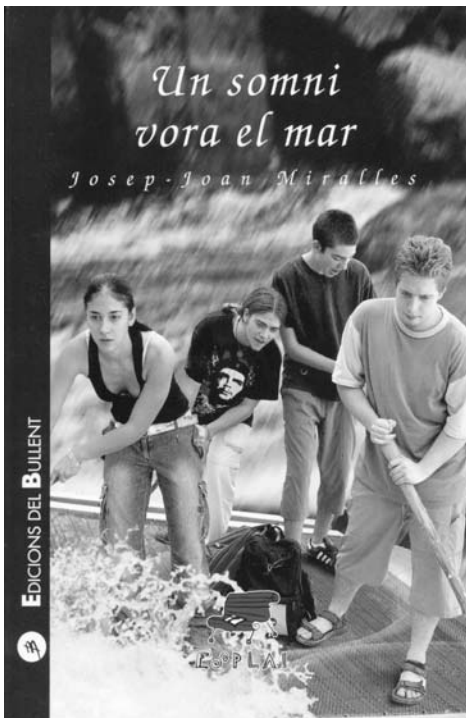
Malgrat tot, *Marta Teixidor, la dona ascensor* té una bona dosi d'alegria i de positivitat que en definitiva és allò que els infants han de tenir. A més a més, les il·lustracions són d'allò més animades, la qual cosa completa amb destresa el text. Una heroïna s'afegirà al llistat dels nens, Marta, la dona ascensor amb una força i una energia excepcionals.

Maria Sirera

Rius de tinta

Quatre joves protagonitzen aquesta senzilla però interessant aventura estiuenca, iniciada a terres castellanenques i amb les braves aigües fluvials com a rerefons. La tenacitat i l'ànsia d'experiències sempre combinen bé (si els teus pares no se n'assabenten...)

UN SOMNI VORA EL MAR

JOSEP-JOAN MIRALLES

COL·L. "ESPLAI", 30

101 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004

L'aventureta que ha compost Josep-Joan Miralles és una narració entretinguda, amb dues línies argumentals correctament entrelaçades, que expliquen les tribulacions de quatre protagonistes joves sense identificar. No és que no tinguin nom, sinó que, per exigències del guió, resten bastant desdibuixats, i resulta difícil entreveure-hi la personalitat de cadascun d'ells.

Per sort, la història es desenvolupa al marge del món acadèmic, la qual cosa sempre s'agraeix. La trama, situada a terres castellanenques, oscil·la entre el relat d'aventures i el policíac, ja que els personatges es veuen involuntàriament immersos en un afer delictiu, aliè a ells. I encara hi ha una tercera història, que conclou el llibre, arran d'una troballa que s'esdevé durant el viatge. La baixada d'un riu en llanxa de pneumàtics –d'amagat dels pares– no és

precisament un passeig i alegre descobrir que pràcticament tot el que ocorre és, com a mínim, creïble (cosa que no podem dir del muntatge fotogràfic de la portada, que cau en els tòpics).

S'ha de dir, però, que ens trobem amb un problema important: la puntuació. Una cosa que, en ocasions, pot ser perdonable en la literatura per a adults, és molt més greu en la juvenil. Així, sembla increïble que, per causes que desconeixem, aquest llibre faça un ús tan antipedagògic dels signes de puntuació. Per començar, hi ha títols de capítols sense punt final i altres que sí que en tenen (el sisé, per exemple); i d'altra banda, hi ha paràgrafs sencers sense un sol punt. A la pàgina 22 trobem el primer exemple que ens crida l'atenció: una intervenció d'un personatge, al final d'un diàleg (ja em disculpareu la longitud de la citació: "No us poseu tan contents que encara ens queden més problemes que aconseguir els pneumàtics, per a mi això era la qüestió més senzilla, em pareix més fotut com convèncer els nostres pares per a estar tres dies fora, menys no podem."). I més endavant n'hi ha una altra (repartida entre les pàgines 24 i 25) que ocupa ni més ni menys que onze línies, sense un sol punt. El pitjor de tot és que són diàlegs, és a dir, que se'ns força a imaginar uns personatges amb la capacitat respiratòria d'un catxalot. D'altres vegades, però,

la puntuació, o millor dit la seua absència, és ambígua ("No —contestà el sergent— he parlat amb la patrulla que vigila el riu [...].", pàg. 74). I si no tenim prou, ens trobem paraules com "alcançaven" (pàg. 49), o usos incorrectes de "quan" (pàg. 55, "Quan de temps?").

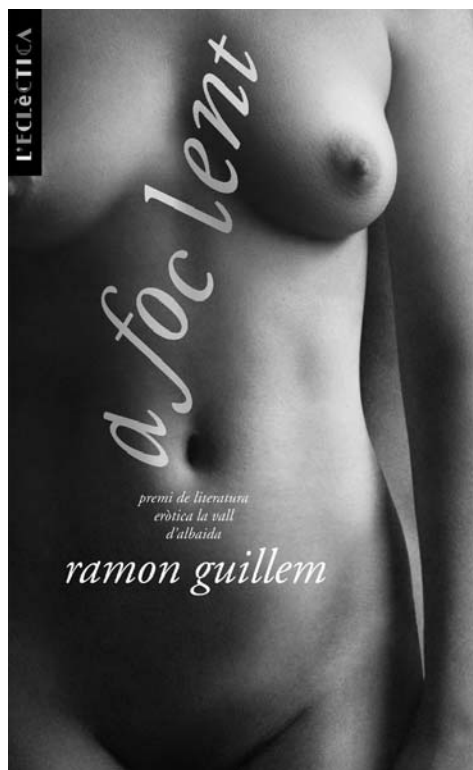
Fet i fet, és una llàstima que tants i tants educadors s'entesten a fer classe de gramàtica (amb aquella duresa que la caracteritza) si després no poden confiar ni tan sols que els "llibres de lectura" seran coherents amb allò. Serà una qüestió de temps —esperem— o d'insistència.

Joan Manuel Matoses

Desfici sense vici

A *foc lent* proporciona un entreteniment gojós que podrem fruitir a diferents nivells. Relata una història d'amor arravatada, que avança amb la mateixa força encisadora que té l'art i per l'alegre exercici de la carn, a l'enjogassat caliu de la vida.

Ramon Guillem (Catarroja, Horta Sud, 1959) ha fet del 2004 un any de reconeixements a la seua obra, amb el premi Octubre de poesia i el de literatura eròtica de la Vall d'Albaida com a collita. Sobretot s'ha prodigat entre els versos, però també ha buscat la diversitat d'expressió formal mitjançant el dietari, l'assaig i els relats breus, sense vocació d'exclusivitat. Ací, ens explica una història que incideix en el principal instrument sexual humà, el cervell, per tal de complir l'objectiu d'estimular la libidinosa calentura. I encara més.

La història comença mentre un escriptor, no massa maniàtic per a ser del gremi, recorda la seua coneixença d'una atractiva llibretera. La passió que llavors es desfermarà entre tots dos, afegida a la narració en primera persona i l'evolució temporal, ens introduirà en l'evocació i ens concen-

A FOC LENT

RAMON GUILLEM

PREMI DE LITERATURA ERÒTICA LA VALL D'ALBAIDA 2004

COL·L. "L'ECLÈCTICA", 112,

136 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

trarà en els avatars de la parella protagonista i farà créixer la intensitat narrativa amb la seua evolució. El protagonisme de la carn en *A foc lent* aprofita per a obrir-nos el pany de les imaginacions plaents, però en accedir a la cambra del preciós joc dels cossos també trobarem mostres d'altres luxes sensuals. Com ara la música, amb la seua capacitat per a comprendre, o la pintura i la fotografia, que fan de la imatge una interpretació d'evocacions anímiques. I la literatura, plena de sensacions codificades i d'espurnes per al pensament, que l'autor empra com a vehicle suggeridor per als lectors i com a referència que reverteix en les actuacions dels personatges.

Les anotacions transversals serveixen per tal de superposar nivells de lectura, que augmenten l'interés segons la nostra familiaritat amb els detalls. Per exemple el nom d'ell és Andreu V., possible homenatge a Andrea Vadja, protagonista de la novel·la *En lloança de les dones madures*, d'Stephen Vicinczey. O els pits d'ella, "pomes del paradís" com els tothora torbadors de na Carmesina. Aquestes curiositats aporten major frondositat al paisatge que envolta el relat, i són un símptoma evident de la feina de preparació esmerçada per Guillem. La narració fa

ús de descripcions detallades amb llenguatge desinhibit, il·lustrat sovint de metàfores, des d'on introdueix el comentari erudit i el gaudi que aporta l'art, amanit tot amb un raig d'ironia. Hi ha ironies més punyents, com quan l'Andreu pateix incontinença creativa després d'amistançar-se amb S., que diu: "...i fins i tot, jo que sempre era tan contrari a aquest gènere, a la redacció d'articles per a la premsa vaig gosar practicar, el súmmum, la crítica literària!, eixa pèrdua de temps tan innecessària i absurda, producte de ments desocupades i una mica ressentides, encara que gràcies als déus vaig adonar-me de la meua insensatesa i aviat vaig plegar"

Poc més, és un llibre acurat i d'entrellat ben embastat, amb alguns capítols que podrien ser arredonits relats curts. La senzillesa, l'espontaneïtat, resulten directes i converteixen aquesta relació d'amor carnal en l'esplet d'una nova celebració de la vida.

Eduard Ramírez

Una novel·la de tesi

A través del diàleg que manté una mare amb el seu fill, Josep Franco (Sueca, 1955) repassa alguns esdeveniments del segle XX en una narració que està al servei d'una idea: la llengua materna com a signe clau d'identitat.

AIXÒ ÉS LLARG DE CONTAR

JOSEP FRANCO

COL·L. "L'ECLÈTICA", 110,

220 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Si entenem per «novel·la de tesi» aquella en què hi ha un propòsit moral preconcebut, una intenció ideològica clara i primera, a la qual se supediten els diversos elements de la narració, podríem dir que *Això és llarg de contar* encaixa bastant bé en aquesta definició. La novel·la de Josep Franco és una llarga conversa entre una dona gran i el seu fill. La mare és un personatge sense estudis, la vida de la qual ha estat determinada pel seu origen rural i humil; ell, que va nàixer a mitjan dels anys cinquanta al mateix poble valencià —el dia que va morir Albert Einstein: 18 d'abril de 1955—, ara és un home adult, pare de família i escriptor. En el repàs que fan del seu passat, s'esmenten alguns dels esdeveniments destacats del segle XX a Espanya i al País Valencià: la procla-

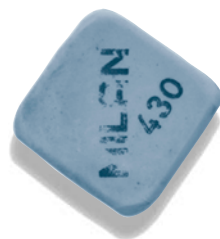

mació de la República, la signatura a Castelló de les Normes del 32, l'esclat de la Guerra Civil, la imposició de la dictadura, la riuada del 57, l'atemptat contra Carrero Blanco, la mort de Franco, les primeres eleccions democràtiques, l'intent de cop d'estat del 23F o la pantanada de Tous l'any 82. Donat que la intenció de l'obra —la tesi que dèiem— és la defensa de la llengua materna com a senya principal d'identitat, sovint els moments més rellevants de la història personal de la mare es fan coincidir amb els de la situació del valencià en el segle passat: són peces d'un discurs que s'ajusten de manera més o menys forçada, tot depenent dels fragments. I per si de cas algun lector no percep aquesta relació o té dubtes respecte del sentit d'algun passatge narrat per la dona, les intervencions del fill expliquen, aclareixen, evidencien allò que l'altra veu ja havia suggerit. Tant és així que, a mesura que els fets s'apropen a l'actualitat fins i tot deixen de mantenir aquell vincle ingenu amb l'existència de la mare; aleshores és el fill qui pren més sovint i més llargament la paraula, no per contar la seua vida, sinó per denunciar els atacs contra el valencià i els signes patris valencians —l'elecció de l'himne oficial, del nom de Comunitat Valen-

ciana, de la senyera amb la franja blava...—, o per defensar l'actuació de tal amic o conegut polític seu en els anys de la Transició.

En realitat en aquesta ficció importen poc les vides concretes dels personatges —per exemple de les dues germanes no es parla mai, només se sap que existeixen però es podria deduir de la seua absència total de la narració que, o bé no han deixat petjada en la memòria de la mare ni en la del germà o bé no tenen relació amb el valencià; per contra, Joan Fuster, tot i que no és cap familiar, hi apareix diverses vegades, perquè evidentment sí està lligat als avatars de la llengua— el que interessa és transformar-los en símbols: la mare esdevé «per via onírica», la representació de l'ànima col·lectiva dels valencians i el fill, en tant que escriptor, és una mena de parlant ideal.

Cap preguntar-se, finalment, si una obra d'aquestes característiques encara pot funcionar com a text literari, sobretot quan no aporta res de nou al conflicte lingüístic valencià, qüestió central del llibre.

Arantxa Bea

Bona cal·ligrafia

Cal·ligrafies agòniques, del mallorquí Miquel Àngel Vidal, fou guardonada l'any 2003 amb el Premi Benvingut Oliver. Amb una escriptura ferma, acurada i sovint descarnada, la cal·ligrafia d'aquest autor s'instal·la a les antípodes de les agòniques.

CAL·LIGRAFIES AGÒNIQUES

MIQUEL ÀNGEL VIDAL

COLL. "ESCRITURES", 2

135 PÀGS.

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2004

Quan comencem a llegir un llibre de narrativa curta, millor, quan acabem de llegir-lo, sempre pensem que uns relats ens han agradat més que uns altres per l'estructura, per l'originalitat del plantejament, pel tema que es tracta i com. Són excepcionals o, si més no, poc habituals els reculls en què tots els contes ens satisfan. Aquest és el cas de *Cal·ligrafies agòniques*.

Cada relat endinsa el lector en una època de "l'illa" (Mallorca) amb personatges ben dibuixats que són un reflex del seu temps. D'intel·lectuals a mesura de la seva època i del seu espai a persones comuns amb les preocupacions de la societat actual, tot passant per les "Madames Bovarys de ciutat". Tots ells, però, tenen una part de miserables, de fracassats, de frustrats, no hi ha herois a dintre del recull, són més

aviat tipus de la natura humana que acaben sucumbint a les seves febleses. Hi ha diversos punts remarcables a *Cal·ligrafies agòniques*, entre els quals destaca la variada estructura de les narracions, ben integrada en la història que es conta. De vegades és la veu d'un narrador omniscient que es mostra irònic, amarg o divertit segons l'ocasió, de vegades hi ha diverses veus que intervenen en diferents graus narratius. Parlem de la qualitat de l'estructura narrativa, ara bé, aquesta ha d'anar acompanyada d'un llenguatge que l'aferme, com és el cas d'aquesta obra, en la qual trobem un treball lingüístic que resulta molt més interessant amb els matisos de la parla mallorquina.

També vull posar en relleu l'aparició de nombroses referències a la literatura, integrades com a referències o aplicades a la història que hi ha en alguns relats: Llull, el cercle de poesia, Madame Bovary, Aguiló. Tot plegat fa que els relats ens acosten al món que descriuen.

S'ha de dir, tanmateix, que no tot són erudicions al voltant de l'arcàdia literària, i açò és, al meu parer, un dels millors aspectes del llibre. Hi ha també denúncia, hi ha exposició crua de qüestions que ens preocupen avui com a

integrants d'una societat criticable de la qual som responsables; m'estic referint al racisme, a la violència, a l'empobriment de l'esperit. Com he dit adès, cadascuna de les narracions es centra en una època diferent de Mallorca i, segons l'època, uns personatges, una societat, uns fets, un aspecte miserable, irrisori o cruel.

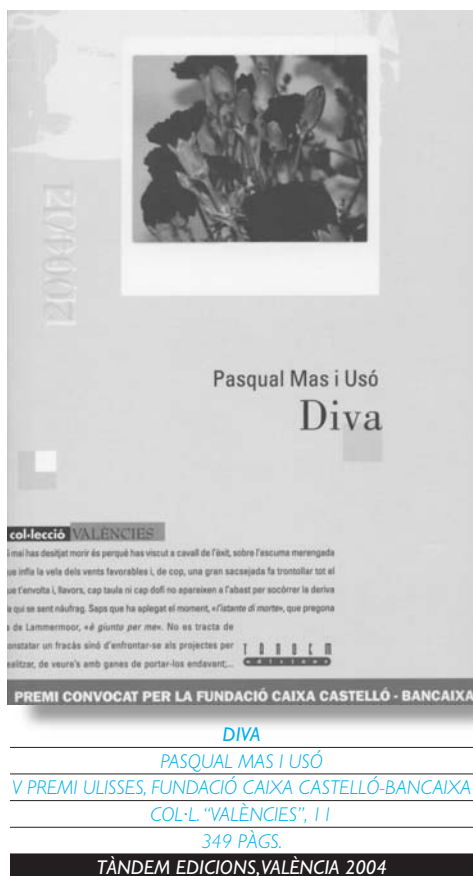
Miquel Àngel Vidal, amb aquest llibre de relats, ens proposa una narrativa actual que parla de coses antigues amb la mateixa eficàcia que descriu o denuncia aspectes de la nostra malmesa societat.

Maria Sirera

Una ombra lleugera

Assistim, de la mà de l'escriptor Pasqual Mas i Usó, a la representació d'un drama novel·lat. La vida d'una cantant d'òpera d'Almassora que viatja per mig món, recollint els triomfs que la seua veu li atorga. Un món que presència una guerra i tots els canvis dels primers anys del s. XX.

Amb *Diva*, obra guardonada per la Fundació Caixa Castelló-Bancaixa amb el premi Ulisses de novel·la, l'autor inventa i aporta a la galeria de personatges de la nostra literatura una nova adquisició: Quitèria Hermínia Gómez, una cantant d'òpera que canta com els àngels i a qui el prodigi de la seua veu porta pertot arreu, pels escenaris més representatius del *bel canto*, tant els europeus (Florència, Roma, Venècia, París, Barcelona, Malta, Lisboa, etc.) com els de la resta del món (Alexandria o Buenos Aires).

Escrita en primera persona, com unes memòries que evocuen el cant del cigne, el que ens crida l'atenció d'aquesta creació literària és el treball que l'autor ha decidit posar al centre de la seua obra, i que podríem resumir amb aquell vers de Kavafis "la ciutat on tu vages anirà". És a dir, l'Almassora natal de la protagonista és, a cada moment, el punt de referència de la cantant i, per molt lluny que es trobe,

les visites, les cartes, els records del poble, la figura del pare, hi són presents. Amb aquest insistent recurs, gaudim del retrat del nostre país a principis del XX, una societat rural i una sèrie de personatges, la família de l'Hermínia principalment, retratats amb una fidelitat i una estima evidents. Volem dir amb això que, tot i barrejades amb la resta del fil narratiu, hi trobem expressions i frases fetes que, com un deure que l'autor es proposa, volen rescatar la riquesa d'una llengua massa oblidada. Que això s'adapte feliçment o no a la resta de la narració és una altra història. El valor i la insistència, si més no, hi són.

Fora d'aquest cercle familiar i entranyable del qual parteix la història, hi assistim a l'univers delicadíssim de la música clàssica, del gènere operístic. Amb la lectura de *Diva*, aprenem, si més no, l'argument i les tècniques bàsiques de les òperes més famoses de la història. Quitèria Hermínia, la Minieta, el rossinyol d'Almassora, protagonitza els papers femenins dels llibrets més prestigiosos de la història de la música, val a dir, La Traviata, El barber de Sevilla, Don Pasquale, L'elisir d'amore, Rigoletto, La sonnambula, Lucia de Lammermoor, i un llarg etcètera. A banda d'això, són in comptables les referències concretes a altres textos operístics, amb els personages dels quals la protagonista se sent identificada per un motiu o un altre i amb els quals arribarà en ocasions a confondre's: Carmen, Tosca, Selika, Manon, Norma... Més tard i per causes d'exili,

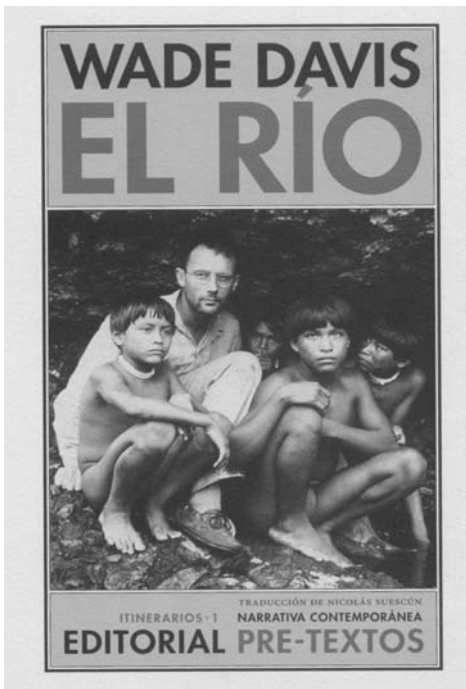
l'òpera esdevindrà sarsuela a Amèrica, el gran error, la traïció, el pecat, la por que l'obliga a canviar de nom. Amb el mateix esperit emmirallador, és aquí on se'ns desvetlla la pinzellada dramàtica de la novel·la: una dona sola, enmig de l'èxit més rotund, incapaç de lliurar-se a l'amor, que acaba perdent-se dins la seua pròpia ficció, per més que al final, una porta oberta a la vida s'hi endevine.

El conjunt de l'obra, un text llarg i intens, és en ocasions desigual. Les descripcions perden interès quan es veuen interrompudes pels comentaris poc creïbles dels personatges. Parlem de la dificultat de casar registres diferents en un sol argument. La repetició de situacions idèntiques, malgrat la diferència d'escenaris o de representacions, en què Hermínia s'endinsa en el libreto i dedica pàgines i pàgines a analitzar els personatges i les seues reaccions davant el drama. Una novel·la feta a partir de tres o quatre fórmules narratives que no assoleix un resultat final com es podia esperar. La literatura, la trobem en un estadi més enllà. La màgia de les paraules ha de superar la tècnica emprada per l'autor. Quitèria Hermínia Gómez, l'ombra lleugera d'aquestes pàgines, la Spagnolletta, no trascendeix del tot la mà de l'autor, per més que una lectura atenta i coratjosa acabe per fer-nos-la estimar. Potser no es tracta de qualificar la novel·la. Llegiu-la i en parlarem.

Begonya Mezquita

Una llotja d'esperits dansaires

Aquest primer títol de la sèrie «Itinerarios» no és cap llibre de viatges convencional: l'autor, Wade Davis, ens hi relata amb un talent innegable les àrdues investigacions acadèmiques que han efectuat diverses generacions d'estudiosos occidentals a l'Amazònia.

EL RÍO. EXPLORACIONES Y DESCUBRIMIENTOS
EN LA SELVA AMAZÓNICA

WADE DAVIS

TRADUCCIÓN DE NICOLÁS SUESCÚN

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CONTEMPORÀNEA», 702
(SÈRIE «ITINERARIOS», 1), 644 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

Potser és la figura de Richard Evans Schultes, director del Museu Botànic de Harvard fins a la seua mort -l'any 2001- i font d'inspiració per a Davis i per al seu company Tim Plowman, qui acaba tenint un major protagonisme en aquesta obra. El llibre, amb una extensió considerable —gairebé set centenars de pàgines amb un cos de lletra petit i una mica incòmode—, sorprèn per l'estil llegidor i la indubtable habilitat literària. L'autor és capaç de saltar avant i enrere en el temps per contar-nos com l'investigador victorià Richard Spruce influí decisivament en Schultes —és memorable el capítol «La orquídea azul»— i com aquest, alhora, ho féu en el difunt Plowman i en ell mateix. Davis recrea amb l'estil d'una (bona) novel·la diverses situacions que no va viure i s'allunya sempre de qual-

sevol maniqueisme. Per exemple, no s'està de relatar amb tots els ets i els uts les salvatjades dels conquistadors espanyols, però tampoc evita dir que, en certes contrades, la influència del cristianisme va ser beneficiosa en interrompre pràctiques natives tan brutals com l'enterrament d'infants vius. Tampoc no amaga, ni de lluny, que l'objectiu inicial del seu mentor era el de millorar la producció de cautxú per a la indústria bèl·lica nord-americana durant la II Guerra Mundial. És aquest relat àgil, sense embuts i excel·lentment documentat, el que beneficia el llibre i el fa tremendament pròxim i amè... juntament, és clar, amb l'excel·lent castellà de l'edició, precís i ric, encara que no exempt d'algunes errades tipogràfiques ni de calcs literals, coses que semblen inevitables en un text d'aquestes característiques. No obstant això, els fragments magníficament escrits i literàriament enlluernadors són la nota predominant del conjunt, i sens dubte també cal agrair-los —i molt— al traductor: des del professor Schultes a bord d'un avió a punt d'estavellar-se i voltat de passatgers històrics mentre es dedica absort a contemplar un arbre per la finestra fins a la «història secreta» de la Coca-Cola que ens conta Davis en un to mig

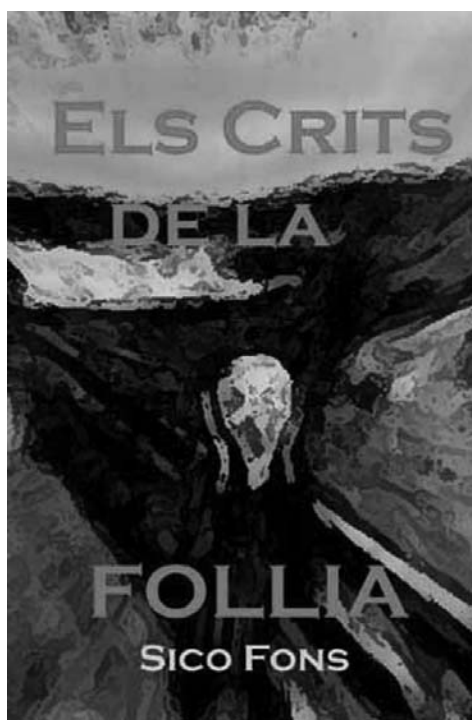
burleta i que serveix per explicar amb claredat la distinció entre la coca i la cocaïna, dos elements que sovint han estat confosos de manera interessada o barroera. Al marge de totes les dades científiques que hi aporta i de la manera brillant com les exposa, de les diverses ètnies i els diversos segles que testimonia, el treball de Davis —que no és el de tota una vida, sinó el de diverses— destaca per forjar una història de germanor entre els acadèmics de bona voluntat que han trepitjat l'Amazònia i que, d'una manera o d'una altra, n'han patit les conseqüències; una germanor que, en acabar la lectura, ens els fa veure junts en aquest mateix «palco de espíritus danzantes» que evoca un dels passatges més místics de l'obra, com si tots ells hagueren vençut, juntament amb l'autor, les fronteres de l'espai i del temps.

Felip Tobar

Si Edvard Munch alçara el cap...

Els crits de la follia és una història completament plana sobre un home que treballa en una feina que no el satisfà, i es vana del seu progressisme mentre cau contínuament en tota mena de tòpics, entre ells, el masclista

ELS CRITS DE LA FOLLIA

SICO FONTS

COL·L. "EL CAU NARRATIVA", 7

117 PÀGS.

ED. LA XARA, SIMAT DE LA VALLDIGNA, 2004

Aquesta història, probablement basada en fets reals, té dos únics elements positius: la contraportada no enganya, i l'autor fa un exercici de sinceritat al llarg de la novel·la, quan repeteix constantment que no sap escriure. La novel·la, narrada en primera persona, explica en quatre capítols la història d'un jove, Enric, que, segons explica ell mateix, pateix una crisi existencial constant. Quatre capítols expliquen la vida conjugal, la vida social, la vida laboral i finalment un capítol anomenat l'alliberament, que actua a mode de desenllaç final de la vida social i la vida conjugal i on, segons la contraportada, Enric aprèn a viure amb la seua crisi existencial.

La història comença el moment on ell i la seua parella semblen tindre problemes conjugals importants. A

partir d'aquesta baralla l'autor fa una analepsi encara més enrere i narra l'entorn social on es va desenvolupar la història: abans i després de Júlia, la parella. Enmig la narració aprofita qualsevol excusa per incloure alguna història, generalment en forma de conte no-publicat. Mentre explica la seua vida, el protagonista intercala unes reflexions constants: la seua ineptitud a l'hora d'escriure i el seu desconcert envers la societat. El final, que no explicaré per si algun lector arriba al darrer capítol i ho fa amb alguna mena d'intriga, és previsible i sembla concloure la crisi existencial d'aquest jove vallenc.

Si el llibre *Els crits de la follia* en comptes d'estar enquadrant estiguera encara en galerades, pensaria que l'autor és un adolescent. M'explique: la narració no aporta cap mena d'interès per al lector. El narrador només és capaç de parlar d'ell mateix i les seues crisis existencials sense aportar cap dada que ens n'explique les raons. L'única crisi que sembla que tinga és la dels trenta, acompanyada d'un seriós complex de Peter Pan. Els diàlegs són buits, reiteratius, i massa literals: és a dir, sembla que els haja copiat fil per randa de la gravació d'un dia de paella i vinet amb els amics. Els personatges són plans i exagerats: semblen basats en personatges i amics

reals, però portant les seues peculiaritats a l'extrem. És certament curiós el tractament que fa de les dones, car sembla que només les lesbianes siguen suficientment cultes com per a portar una conversa d'un "cert nivell". Amb els prejudicis que té sobre les dones, no estranya gens el final de la història.

L'estil de l'escriptura tampoc se salva: és inestable, i combina de manera poc convenient els registres formals i informals, apart que, en ocasions, sembla sotmetre el lector a una bateria de cultismes innecessària, potser per tal de convencer-lo de sotamà que en realitat és un bon escriptor però és incomprès per la societat. No sé si insisteix tant en afirmar que és un nefast escriptor per provocar la nostra compassió o per convenciment. Però ni tan sols per aquest acte de sinceritat paga la pena llegir *Els crits de la follia*.

Marta Insa

Tendresa, immigració i postguerra

Ens arriba l'última obra guanyadora del Premi Enric Valor de Novel·la, d'un dels components del Grup de Castelló, Vicent Pallarés. *L'àngel covard* està inspirat en la postguerra, com tantes altres novel·les editades aquests últims anys, però ho fa des d'un punt de vista inusual: el d'un xiquet de pocs anys.

L'ÀNGEL COVARD

VICENT PALLARÉS

PREMI ENRIC VALOR DE NOVEL·LA 2003

COL·L. "L'ECLÈCTICA", 109

304 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

En els últims anys, fruit de l'efecte "soldados de Salamina", tant en la nostra literatura com en l'espanyola s'han produït moltes novel·les ambientades en la guerra i la postguerra. *L'àngel covard* es podria englobar en aquest "corrent", però té la peculiaritat que el protagonista no ha viscut ni coneix res del període bèl·lic; tanmateix, amb la seua vivència personal ens trasllada de ple al tètric panorama de la postguerra. El narrador és Albert, un xiquet de set anys que ens explica la realitat a través del que veu i del que sent; aquesta tècnica narrativa arrenca de tant en tant un somriure de tendresa al lector, donat que els esdeveniments que de vegades deixen perplex el protagonista són completament comprensibles als ulls de qualsevol adult que tinga nocions d'història contemporània, o haja sentit les històries dels pares o dels avis.

L'Albert i la seua família viuen en un habitatge modest d'un barri obrer de Barcelona a finals dels cinquanta. Son pare és un manobre docte, fanfarró i faldiller, amb un humor inestable amb tendència als arravats i les rabietes, que paradoxalment, venint d'un passat progressista i republicà, emmarca l'educació del xiquet i el tracte a la dona en uns paràmetres estrictes, arcaics i, en ocasions, certament violents. La història està farcida de petites historietes, anècdotes, situacions que expliquen d'una banda les penúries de la població civil durant els duríssims anys cinquanta, i d'altra banda els contrastos que la massa migratòria del camp a la ciutat trobà en establir-se als barris obrers de Barcelona. Aquests paisatges i contrastos, ben coneguts per l'autor, estan ben descrits i són recurrents al llarg de la novel·la. Al llarg de tota la història, on es combinen personatges i situacions, apareixen ombres en la vida del xiquet: un amor incipient, pecaminós i no correspost, i el misteri de com van morir els seus avis.

Si és cert que Pallarés aconsegueix fer-nos entrar en aquest clima de severitat i pobresa, i adapta molt bé la veu del xiquet, el fa créixer massa ràpid. En ocasions Albert es comporta —biolò-

gicament parlant— més com un adolescent que com un xiquet, ja que amb set anys les experiències sexuals que narra són del tot inusuals.

Marta Insa

Una vida en dos segons

Herman Mussert, exprofessor de llengües clàssiques, es desperta un bon dia en l'habitació d'un hotel a Lisboa. Això no tindria res d'estrany si no fos perquè està convençut que la nit anterior era al seu llit d'Amsterdam. I a més, té la sensació d'estar mort.

LA HISTÒRIA SEGÜENT

CEES NOOTEBOOM

TRADUCCIÓ DE MARIONA GRACACÓS

COL·L. "L'ECLÈCTICA", 113, 121 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Hom ha dit que les dues parts en què es divideix aquest llibre correspondrien als dos segons exactes abans de la mort del personatge —i també narrador— Herman Mussert. Un segon per a cada part.

Dos segons que donen notícia d'aquella creença que la vida ens passa pel davant tot just estem morint. I la vida de Mussert és la d'un professor de llengües clàssiques involucrat en un escàndol de faldilles amb Maria Zeinstra, professora de biologia del mateix institut, casada al seu torn amb el professor d'esports —i poeta mediocre— d'aquest mateix institut que ha tingut una aventura amb Lisa d'India, la millor alumna del centre. L'adulteri comés entre el nostre protagonista i la Maria Zeinstra li va costar la plaça de professor i va tenir lloc precisament en l'habitació de Lisboa,

on vint anys després despertarà inesperadament. D'altra banda, *La història següent* és un d'aquests llibres que té la capacitat de convertir en personatge una ciutat. La relació entre Mussert i Zeinstra sembla que no tinga sentit si no és immersa en l'hotel, els carrers, les places, el riu, els bars i restaurants de Lisboa per on tots dos hi han passat i hi han conversat.

És el mateix Mussert qui explica la seua pròpia història mentre va resituant-se en aquella habitació de Lisboa. La vida com a docent, la seua relació amb la Maria Zeinstra i amb la Lisa d'India, la seua faceta d'escriptor de guies de viatge, etc, conformen la primera part —el primer segon— del llibre. Tot amarat de reflexions sobre la llengua llatina i llurs autors, que ell s'entesta en traduir per pur entreteniment.

La segona part —el darrer segon— és una estranya travessia en un vaixell, una mena de barca de Caront, amb una colla d'ànimes com la seua de procedències geogràfiques i professionals diverses que expliquen les seues vides. Aquí és on Mussert explica, per exemple, el desenllaç de la seua.

La història següent és la primera novel·la traduïda al català de Cees Nooteboom, escriptor holandés que viu a cavall entre Amsterdam, Mallorca

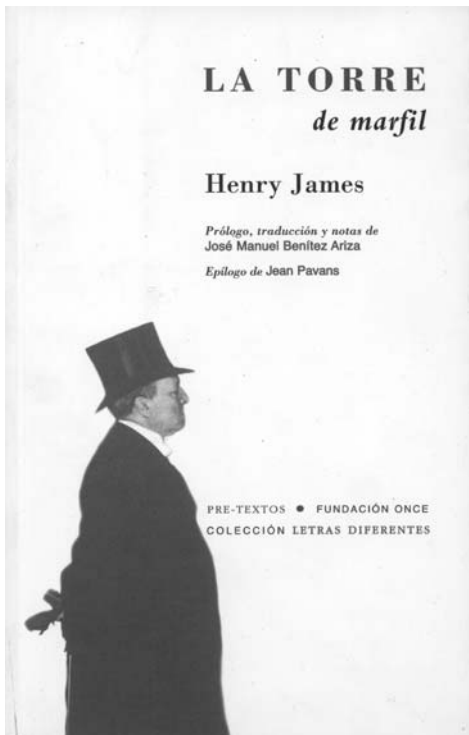
i Alemanya. Considerat un dels escriptors més originals del segle XX, Nooteboom ha estat candidat a premi Nobel en diverses ocasions. Potser el fet de parlar una llengua minoritària com el neerlandès i d'estar en contacte amb una altra de minoritzada com el català li fa afirmar coses com aquesta en la revista L'Illa: "Vint-i-un milions de persones parlen (...) neerlandès. Però si aquesta llengua estiguera menys estesa i fóra petita, més reduïda, jo la defensaria".

Marc Candela

L'art de l'el·lipsi

La torre de marfil és l'última obra, inacabada, d'Henry James, una novel·la sobre la cobdícia i els comportaments socials i morals dels rics americans. L'edició espanyola té el gran interès d'incloure el diari de treball que James va escriure mentre la portava entre mans.

LA TORRE DE MARFIL

HENRY JAMES

PRÒLEG, TRADUCCIÓ I NOTES DE

JOSÉ MANUEL BENÍTEZ ARIZA

EPÍLEG DE JEAN PAVANS

COL·L. "LETRAS DIFERENTES", 14, 302 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, FUNDACIÓN ONCE,
VALÈNCIA, 2003

Henry James és un escriptor fascinant, però difícil. Potser la seua fascinació deriva, entre altres coses més, de la mateixa dificultat per comprendre el seu món, treballat i construït d'una manera meticulosament artesanal, a la recerca d'una perfecció i una bellesa gairebé inhumanes. La paciència i dedicació que hi posa l'autor reclama, en correspondència, un esforç d'atenció i concentració per part del lector. No es poden llegir les seues novel·les, i encara menys aquesta, a una velocitat normalment acompanyada. La prosa de James exigeix un *tempo* molt lent per tal de penetrar, fins a un cert punt només, en el sentit de les frases una per una i globalment.

La torre de marfil resulta especialment problemàtica perquè l'autor, dels deu llibres en què la tenia projectada, només en va escriure tres i una part del quart. En realitat, el fragment que ens ha deixat

comprén el que en diríem els prolegòmens de la novel·la: la presentació dels personatges i la situació en què es troben en el moment en què James planteja el tema central. El pol entorn del qual es desenvoluparà la història que pretén contar, és la fabulosa herència que ha rebut el nebot —l'heroi de l'obra— d'un financer, i les reaccions que es produiran en ell i els personatges amb qui es troba relacionat. Els quatre llibres són, doncs, dins la manera de compondre d'Henry James, com el primer acte d'una obra teatral, amb les corresponents escenes o capítols.

Ara bé, no resulta gens fàcil resumir la història que ens conta en aquesta novel·la, ja que està reduïda al mínim. Podríem dir-ne que la llegim “resumida”, pel mateix autor. El que li importa, sobretot, són els personatges, les relacions i reaccions entre ells, el que han de pensar o dir en determinades circumstàncies. L'argument no disposa i lliga esdeveniments i accions, sinó caràcters i comportaments.

La història, el pretext de l'obra, resta implícita i concentrada en un motiu simbòlic en què convergeixen les línies de força que vénen dels diferents personatges. En aquest cas —un altre és el que indica el títol d'una altra novel·la seua, *La copa d'or*— és una torre d'ivori, dins

la qual l'heroi ha guardat un sobre lacrat que li ha arribat i que, de moment, no obre: un llegat, sospita. La torre d'ivori significa no sols el tancament en què es troba el personatge central, sinó també un punt de suspens, que potser queda en res, a causa del sobre que hi resta indefinidament sense obrir.

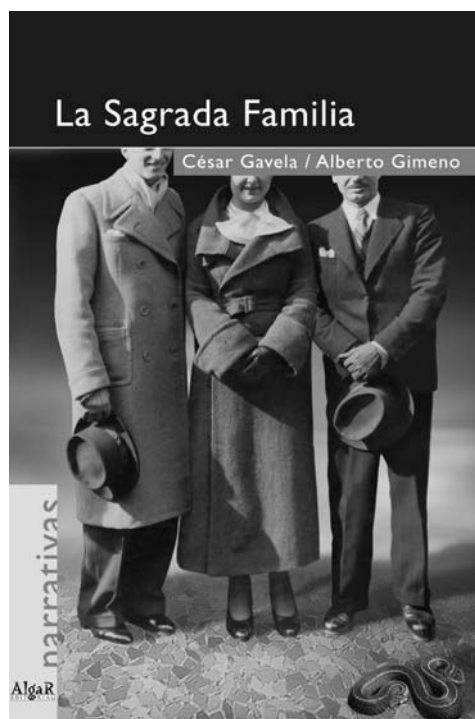
El llarg text que James va escriure mentre pensava i imaginava la seua obra, té, en principi, el valor de “contar” els punts principals de la novel·la completa, amb els seus deu llibres. Això d'una manera molt general, però sistemàticament el·líptica, indirecta, com la part inicial escrita .

Ben mirat, Henry James tampoc no ens proporciona un “resum”, en aquest estadi *in progress*, de l'obra. És cert que alguns punts dels quatre primers llibres estan més explícitament contats que en els publicats. Però, tot plegat, aquesta mena de diari literari és ja el text, en diríem, primitiu. El seu valor és important en la mesura que ens permet veure com “cavil·lava” l'autor, com veia els personatges, com havien d'actuar a propòsit dels fets que discretament James hi va enfilant, buscant, com diu ell, les “frontisses” que permeten “compondre” i lligar situacions i caràcters.

Josep Iborra

Aciago abolengo

La sagrada familia es una novela de cuidada prosa y ambicioso aliento que sitúa el destino de una familia de alcurnia en la Barcelona de principios del siglo XX, pero que fluctúa en sus causas y consecuencias desde finales del siglo anterior a los primeros años de la posguerra civil.

LA SAGRADA FAMILIA

CÉSAR GAVELA I ALBERTO GIMENO

PREMIO DE NARRATIVA CIUTAT DE VALÈNCIA

COL·L. "NARRATIVES", 11, 335 PÀGS.

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2004

La novela *La sagrada familia* obtuvo el último premio Vicente Blasco Ibáñez de narrativa en castellano que convoca cada año el Ayuntamiento de Valencia; sólo unos pocos meses después de su fallo se ha publicado por Algar en su colección de novela. Sus autores, César Gavela y Alberto Gimeno, han dedicado a *La sagrada familia* largos años de esfuerzo documental y de escritura en un trabajo de sucesivas versiones corregidas por uno y otro; la dificultad que entraña el desdoblamiento de cada autor en sucesivo escritor y crítico me parece meritoria, y de hecho no resultará fácil encontrar un precedente significado de novela a cuatro manos como esta. A César Gavela, nacido en Ponferrada en 1953, pero vecino de Valencia desde hace años, lo conocíamos como el seguro narrador de *La*

raya seca (Premio Ciudad de Irán 1955), *El puente de hierro* (Premio José María de Pereda 1998) y, en especial, *El obispo de Cuando* (Premio Torrente Ballester 2001); a Alberto Gimeno, como el poeta de *Ascensión de la Quimera* (1977), así como crítico literario y traductor.

La novela la constituye materialmente una larga confesión enviada como última voluntad por Narciso Gigante a un sobrino suyo llamado Eladio, que siempre pensó ser su hijo; además, está firmada el día en que el primero decide suicidarse lanzándose al vacío desde la peña más alta de la abadía de Montserrat. Estos datos iniciales son cualquier cosa menos una excepción en el aciago destino de una familia catalana, los Gigante, que “fue dueña de Barcelona” en su momento, y dan el tono de una historia colmada de esplendores y tragedias. El trágico acento de testamento espiritual con que escribe Narciso durante su último día, justifica en buena medida un dramatismo recurrente que de otra manera habría resultado un tanto anacrónico; pues toda su existencia se repasa así eficazmente, desde la herencia del odiado padre que dirige con su herencia los pasos iniciales del hijo por los burdeles de Barcelona hasta el 30 de junio de

1945, fecha en que se quita la vida el infortunado Narciso.

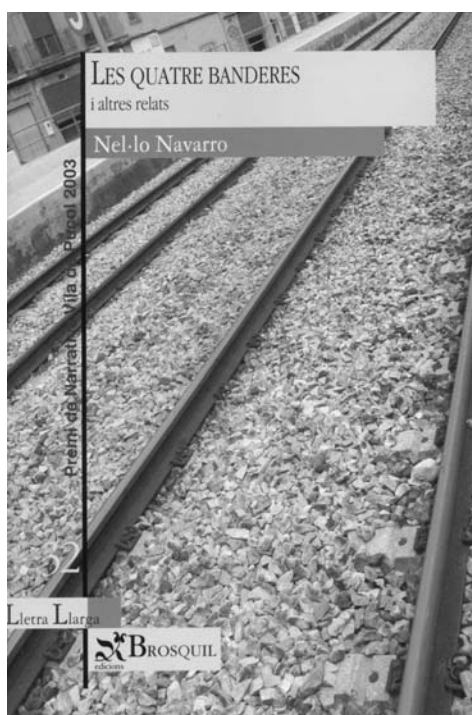
La sombra de los Gigante empieza a proyectarse cuando la madre de Narciso muere de parto y cuando su padre es asesinado por uno de sus criados; prosigue con los acontecimientos revolucionarios de julio de 1909 en Barcelona, sigue su curso con la muerte de Carolina, la hermana de Narciso, y desemboca en las tinieblas cuando Rosalía, su sobrina, con la que este tiene un idilio, se convierte en miliciana anarquista durante la Guerra Civil y se refugia en la finca familiar de Vallvidrera: Narciso incendiará Vallvidrera sin saber que Rosalía ha quedado dentro.

Es elemento sustancial de la novela una tendencia narrativa a culminar las escenas con un fuerte matiz escenográfico, como el de Carolina con los brazos en cruz en el lecho de muerte o los criados y los perros huyendo de una Vallvidrera en llamas; resultan especialmente destacables el lenguaje cuidado y culto, en ocasiones rozando el cultismo, así como el amplio trabajo de documentación léxica e histórica de una novela de largo aliento y minuciosidad descriptiva, cuya lectura no dudo en recomendar.

Miguel Catalán

Interferències del passat i de la imaginació

Aquest llibre presenta cinc relats lligats per dues característiques constants però versàtils: les fondàries de la memòria i la televisió com a casualitat reiterada. Els seus paral·lelismes i interferències ofereixen temptadors jocs de la imaginació.

LES QUATRE BANDERES I ALTRES RELATS

NEL·LO NAVARRO

PREMI DE NARRATIVA VILA DE PUÇOL 2003

COL·L. "LLETRA LLARGA", 32, 89 PÀGS.

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Nel·lo Navarro (Vall d'Uixó, 1960) és un d'aquells autors valencians que basteixen la seua obra amb tenacitat i bon ofici, sense abjurar-ne per la ingratitude o la poca atenció. I fa bé, perquè ho fa bé. Ha recollit contalles populars, ha publicat poemaris, una novel·la, i un altre recull de contes que ja n'avançava indicis. Segons els comentaris de Vicent Usó i d'Agustí Hernández (en aquesta revista) al *Cantó de la dula* (Brosquil, 2002) destaca el domini del llenguatge per part de l'autor, amanit de parla popular amb una barreja de senzillesa i d'ironia. Al llarg de *Les quatre banderes i altres relats* confirmarem la percepció, i també la continuïtat de referències temporals al voltant de la Guerra d'Espanya, i especials, amb l'habitual presència de l'imaginari Benigasló.

Esmentava Usó que Nel·lo Navarro concebia els relats com un joc d'ambigüitats, així com la seua precisió i "l'equilibri entre el realisme i l'exageració" que confereix als seus personatges. Al seu torn, Hernández dibuixava el recurs d'explicar-nos les històries mitjançant fragments que contenen situacions antigues i d'altres referits a "situacions més recents en què interactuen personatges del present i del passat". Això és una constant en tot el llibre que ens ocupa, convertida en recepta estricta durant la narració que dona títol al recull. La memòria, doncs, sempre és un esperit invocat per les narracions de Navarro, i allí ens la fa respirar. Però en aquest llibre utilitza la televisió com a element catalitzador arreu, amb un protagonisme tan discret com inevitable. Valga com a prova el títol amb el que el recull va guanyar el Premi Vila de Puçol: *Televisions*.

Aquesta presència quotidiana de la televisió serveix de fil o desencadenant de les històries, amb un vel eteri que ajuda a connectar amb la memòria. La memòria que constantment acompanya el present, amb una reconstrucció insistent i independent, camins que es creuen i confonen les empremtes. Perquè una ensenyança

latent dels relats de Navarro és que, malgrat els conflictes i els enfrontaments hi ha, al capdavall, la permanència dels espais.

Amb l'evocació, ens capbussarem en la foscuria del passat. Sobre aquest fons l'autor fa aparèixer l'arbitrari llampec, la claredat del record que guia les narracions cap a unes conclusions iròniques, i de vegades suaument morals. També trobarem un pòsit amable de vivència del país, rememoració d'amplàries de visió i respir, muntanya i terra productiva, les relacions planeres i gens secretes als pobles. Navarro no pateix ànsia per trobar les drecceres de les sentències definitives, la seua redacció desplega cada descripció com si ens acaronàs. Les frases dels seus relats són pacients en la descripció, reconfortants pel seu propi ritme pausat de creixement. Així ens introdueix en la suggestió de l'ambient que reclama el recorregut de la història, de manera que puguem mirar-nos els esdeveniments des de la perspectiva dels protagonistes. Una complicitat que sembla aconseguir amb facilitat.

Eduard Ramírez

Crit de lluita

Jordi Querol és un escriptor que ha conreat amb habilitat la novel·la de gènere, històrica o de ciència ficció. Aquesta que us presentem ara sembla estar escrita, sobretot, per a valencians; i podria tractar-se d'una combinació, en principi impossible, dels dos subgèneres esmentats.

NO AIXAFARAN EL MEU POBLE

JORDI QUEROL

COL·L. "NARRATIVA", 40.

135 PÀGS.

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2004

No aixafaran el meu poble sona a crit desesperat que, com un anhel de llibertat, desperta la consciència i engega la revolta. Un crit que només es pot fer per expressar la voluntat de desempallegar-se per sempre més d'un jou tan pesant i feridor com el record que es recrea a tothora en el pensament de Nicolae Romanescu, el protagonista del llibre. A la Romania del segle XVIII, que és el lloc i el segle on transcorre l'acció narrada, se situa el país, anomenat Valàquia i que és dominat pels turcs i governat per uns prínceps tributaris del Sultà, on s'escoltarà amb força el crit que encendrà la flama de l'alliberament nacional. El jove Nicolae, esperonat en tot moment pel record de l'assassinat dels seus pares a mans dels turcs quan encara era un xiquet, sent més que ningú la necessitat de canviar aquesta

situació injusta i vergonyant; i per això mateix esdevé cap dels *haiducs*, bandolers patriotes en lluita contra els invasors i la noblesa. L'esperit de venjança i el desig de llibertat el portaran a aliar-se amb el *voivoda* de Valàquia, Constantin Brâncoveanu, que té la intenció de modernitzar el país i d'espolsar-se de sobre els turcs. Nicolae haurà de desprendre's de l'orgull per mostrar-se com el seu vasall més submís i guanyar-se la seua confiança. Juntament amb els fills de Brâncoveanu, els prínceps Ioan i Elena, el Menjaturcs, com es coneix popularment Nicolae, assolirà la seua venjança. Es tracta d'un llibre on la conspiració i la possible traïció dels que es consideren aliats sempre plana per sobre del cap del personatge protagonista. Perquè per a Nicolae, tan despreciable és l'invasor com aquells que hi col·laboren per tal de mantenir el *status quo*. El dubte constant, basat en el sentiment de desconfiança envers els altres, propicia les especulacions del lector i les seues ganes de seguir la lectura per comprovar si anava errat o, pel contrari, l'encertava de ple. L'apassionament dels personatges pels ideals que defensen és tan gran que es pot confondre fàcilment amb la fe cega i el dogma, amb la ferma creença de

posseir la veritat definitiva i una causa sagrada. Els infidels, els que abracen la falsedat, els que van errats i cecs són, sempre, els altres. De manera que ens trobem, com sembla que no podia ser d'una altra manera en un llibre de literatura juvenil, amb uns quants personatges arquetipus, *alter ego* d'altres personatges històrics, que reviu part de la Història de tots els pobles sotmesos en les pàgines d'un llibre, i per tant, d'una manera que no ha de ser, necessàriament, del tot fidel. Les llicències que es pot permetre un escriptor de novel·la històrica poden ser il·limitades. La literatura, més que històrica o fantàstica, ha de ser lliure, com ho volia ser Joan Baptista Basset i Ramos.

Sergi Verger

Cosas de niños

No hay tiempo para jugar de Sandra Arenal, ilustrada por Mariana Chieso, editada por la reputada y peculiar editorial Media Vaca, nos recuerda, doce años después de la primera edición, la lucha de esa mujer mejicana contra la indiferencia.

NO HAY TIEMPO PARA JUGAR.
RELATOS DE NIÑOS TRABAJADORES

SANDRA ARENAL / MARIANA CHIESA

COL-L. "ÚLTIMAS LECTURAS"

115 PÁGS.

EDITORIAL MEDIA VACA, VALÈNCIA, 2004

A principios de los años noventa, Sandra Arenal (nacida en la ciudad de México un 29 de noviembre de 1936 y fallecida el 19 de marzo de 2000 en Monterrey), activista incansable, investigó para dar la palabra a niños trabajadores del área metropolitana de Monterrey (México). Dedicó a ellos parte de su vida, a través de su labor profesional como educadora. *No hay tiempo para jugar...* es la cosecha de diversos testimonios de niños entre 6 y 16 años (que tendrán hoy en día entre 18 y 32 años) quienes trabajaron entre otras cosas de vendedores de periódicos, obreros, limpiavidrios, vendedores de chicles, empacadores en almacenes, prostitutas... Estos “chavos y chavas” se enfrentan de manera precoz a la ley del más fuerte siendo los más débiles. Hacen frente a

la precaridad, al pensamiento “capital”, a la fractura social y a la ignorancia. Las familias numerosas, las madres solteras, los abusos patronales y familiares son todos ellos “causa” de la realidad callejera, pudiendo llegar a crear una amalgama. En efecto, cada niño, quiero decir cada persona, tiene su historia, su propia “consecuencia”, su propia fatalidad. Unos son empujados por sus familias a “jalar”, otros se incorporan ellos mismos al trabajo; algunos huyen de un hogar inseguro, incierto y no les queda más remedio que la calle y sus injusticias. Hay quien siguió estudiando y otros que no, por haber sido explotados por los patrones o los familiares.

Las cuestiones primordiales son: ¿qué será en 2004 de Jheny, Roberto y Elisa o de Carlos, Cipriana y Alberto y de todos los innombrados? Lógicamente, nos preguntamos también que será de sus hijos. ¿les gustará la escuela?, o mejor dicho, ¿la situación económica de sus padres será suficientemente buena para ofrecerles la oportunidad de gustarles la vía escolar?, ¿a qué edad iniciaran sus vidas laborales? Pero sobretodo, ¿tendrán tiempo para jugar, tiempo para vivir? Hablamos aquí del caso de México, pero no podemos ignorar que

el mayor porcentaje de niños trabajadores en el mundo se sitúa en Asia y en África.

Esta obra emociona al lector, una emoción caracterizada por la rabia y el disgusto. Un disgusto hacia el mundo y sus normas directivas. Un disgusto hacia si mismo, dado que ya conocemos el problema, que ya conocemos nuestras propias preocupaciones crónicas hacia las turpitudes de nuestros iguales en algunas partes del mundo, hacia ciertos tipos de personas: los niños.

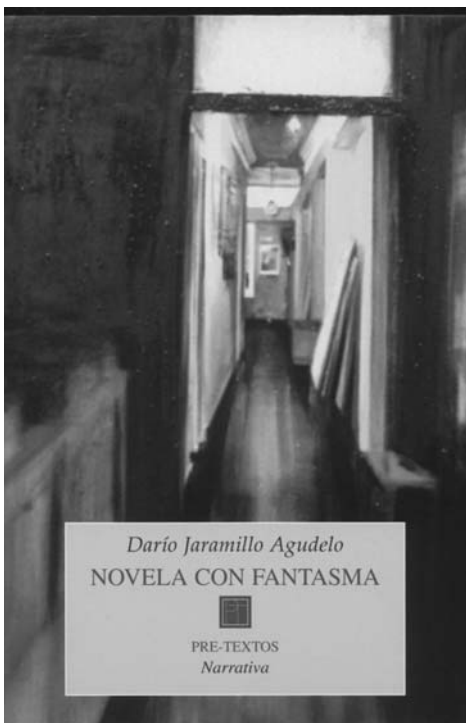
Destacan también las ilustraciones de Mariana Chieso (La Plata, Argentina, 1967) quien no se aparta nunca de la realidad y no podemos pasar por alto el trabajo de la editorial Media Vaca que ya nos acostumbró a un estilo peculiar con logotipos significativos e insólitos, comentarios inteligentes y sensatos, portadas rigurosamente elaboradas, formatos y tipografía fácilmente identificable. No dejan nada al azar y eso se nota claramente hojeando sus libros.

Jerome Biard

Una historia resistente

Páginas lúcidas y divertidas son las que componen esta novela escrita en 1996 por el poeta y escritor Darío Jaramillo. Planteada como un juego textual, *Novela con fantasma* es un ejercicio de precisión y fresca narrativa sobre la historia de un millonario.

NOVELA CON FANTASMA
DARÍO JARAMILLO AGUDELO
COL·L "NARRATIVA", 201 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

Novela con fantasma del escritor Darío Jaramillo Agudelo es una novela corta que contiene la historia de un crimen narrada con una excelente dosis de ironía y humor a cuenta de un narrador poco común y un fantasma inexperto. Fiel a su rutina diaria, el millonario colombiano Lázaro Jaramillo se dirige a la finca de oriente donde lo espera su mujer Ruth. Durante el trayecto, que ocupa prácticamente los primeros nueve capítulos, Don Lázaro aprovecha para bucear en su pasado y saborear la cadena de circunstancias que lo han conducido a ese momento de plenitud presente hallado finalmente a los sesenta años. Apenas unos metros de distancia separan su coche de la puerta de la entrada cuando unos individuos

se acercan al coche y disparan al chofer con la intención de secuestrar al millonario colombiano. Lo interesante de estas páginas con ingredientes de género negro es que el suspense que podría esperarse de una historia de este tipo no se da. Ese narrador que novela en tercera persona la historia del millonario Lazaro Jaramillo tiene un gran poder en el relato y, además de controlar y saber todo sobre los personajes, se adelanta a las conclusiones que el lector puede estar extrayendo con la lectura de la historia. La sumisión a un esquema tradicional narrativo echaría a perder justamente esta virtud del relato que es el atrevimiento, la ironía y el distanciamiento de ese narrador utilizado por el autor colombiano para volver del revés las convenciones de la ficción.

La duda que sobre la veracidad de la historia suscita en el ánimo del lector este narrador se intensifica y complica en la segunda parte del libro con la intervención de un fantasma. El espectro, liberado del cuerpo todavía con vida del millonario, contará con la ayuda desinteresada de un ingeniero y un abogado para poner en fuga a los secuestradores y dotar al relato de una atmósfera fantástica. Descritos desde el entorno social al que pertenecen, los

caracteres protagonistas de la historia son individuos un tanto patéticos que vienen a decirnos lo mucho que se parecen a los individuos de carne y hueso del mundo de verdad. En esta dirección, el escritor colombiano se sirve astutamente de la frescura de una narración, contada en presente y jalónada por las calculadas apreciaciones de ese narrador poco fiable, para jugar con ese espacio ficticio —un tanto fantasmagórico— desde el que es posible transformar imaginativamente la realidad y sonreír a pesar de lo grotesco de los derroteros por los que los individuos, reales o inventados, dirigen sus vidas.

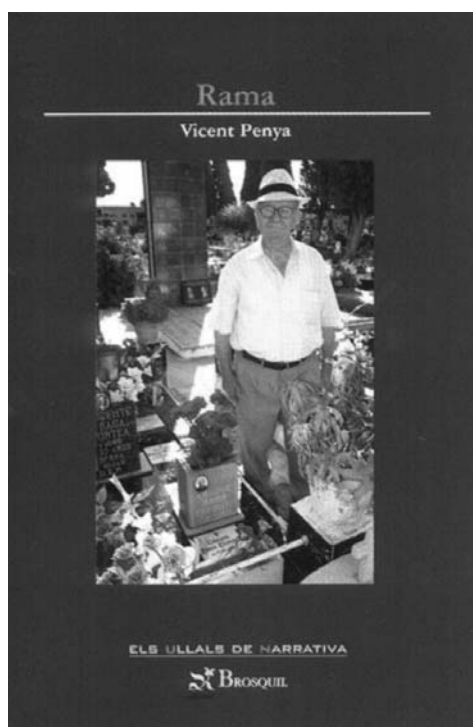
Novela con fantasma se lee con gusto. Llena de guiños y desdoblamientos se sustenta sobre una historia inverosímil pero hábilmente contada. Con una escritura exacta y extrañamente transparente, el mundo fantasmal descrito por Darío Jaramillo en estas páginas tiene fuerza. La frescura de la narración y el humor con sello propio que salpica cada una de estas páginas hacen de esta novela una lectura nada despreciable.

Teresa Villarroya

L'epopeia d'un home sol

Si l'èpica era reservada fins l'època moderna per als personatges més o menys acimats, Vicent Penya ha bastit l'èpica d'un home sol, humil, "un entre tants" amb una contundència i rigor que fan d'aquesta una excel·lent novel·la ensembla que testimoni viu de la història.

RAMA

VICENT PENYA

COL·L. "ELS ULLALS", 4, 253 PÀGS.

BROSQUIL EDICIONS. VALÈNCIA, 2004

L'impetuós Vayreda escriví a les acaballes del S. XIX els seus *Records de la darrera carlinada* per a què els seus fills sentiren "glatir, algun cop, el crit de la pròpia sang", Vicent Penya ha tingut l'encert i la paciència de recuperar per al públic la història —i les històries corals, polièdriques, civils— de Vicent Rama, un veí de Rafelbunyol (l'Horta) que ha viscut en carn pròpia els esdeveniments que marcaren el S. XX. *Rama* suposa un conscient procés d'imbricació del personatge en la Història, com a projecció i síntesi en una persona dels factors ambientals; tot i que en aquest cas no es tracta de cap artífici literari ni de cap Cide Hamete Benengeli, sinó d'un personatge ben real. I és ací on sentim glatir nosaltres la sang de la Història viva, en

les paraules d'un home de carn i ossos que descriu, en primera persona, l'esdevidre col·lectiu i personal, des de la II República a l'espant de la guerra i els horrors de la postguerra, alhora que la lluita per la vida en el sentit més cru i directe del terme. Sobre aquest canemàs dels records personals de Rama, Vicent Peña ha abocat el bo i millor del seu ofici d'escriptor, d'escriptor pacient, sòlid i precís, que amb un domini profund de la llengua, ha proporcionat una novel·la que navega més enllà del testimoni i de la literaturització de la realitat, perquè ha d'esdevidre un símbol, un reflex, un bocí viu de la nostra història fixat per a sempre. Les descripcions, els diàlegs, els detalls esglaien pel seu realisme, per la seua versemblança; qualsevol lector pot trobar acurades i esgarrifants escenes, des del paisatge l'endemà del bombardeig franquista de Xàtiva o l'arribada dels milicians a Rafelbunyol el juliol de 1936. O l'empresonament i mort del pare del protagonista, amb tints tan veristes com el dramàtic *Sumaríssim d'urgència* de Gonçal Castelló. La lectura de *Rama* espanta i captiva ensems per la seua duresa: ens enfrontem a l'època més turbulenta del S. XX, des dels ulls d'un protago-

nista que intenta sobreviure a les circumstàncies i lluitar per la pròpia supervivència física, perdut ja el seu món, aquell que s'albirà amb la República, i encalçat llòbregament per la solitud i la mort.

Al capdavall, podem enllaçar aquest magnífic treball de Peña amb el corrent europeu de recuperació de la memòria que, des de la II Guerra Mundial, ha cercat de trobar en els testimonis personals les claus dels esdeveniments històrics. Qui no ha llegit testimonis dels supervivents dels horrors d'aquella contesa? Ens calia als valencians aquesta veu, aquest testimoni que, a més del valor històric, presenta un autor sòlid que mamprén a apuntar al més alt dels seus objectius.

Alexandre Navarro

Un Tirant per al segle XXI

Si Joanot Martorell alçara el cap restaria agradosament sorprès que la novel·la que escriví fa cinc segles llargs continua amb plena vigència. I la versió que presentem avui n'és una mostra contundent. Un Tirant per al lector de 2004, amb un llenguatge tan natural com creïble.

TIRANT LO BLANC

JOANOT MARTORELL

ADAPTACIÓ DE JOAN PELLICER I ROSA GINER

COL·L. "LA UNITAT", 187, 687 PÀGS

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

L'estrenu cavaller Tirant cavalca de nou per les premses valencianes. Mercès a la iniciativa dels dos professors de la Universitat de València —lloada siga enmig del cafarnaüm institucional— Joan Pellicer i Rosa Giner, ha estat realitzada una nova versió de l'obra de Martorell. A grans trets, l'originalitat de la versió és l'adaptació del llenguatge de l'obra a la sensibilitat lectora actual, és a dir, assolir que avui siga llegida amb la mateixa naturalitat i proximitat que un lector mitjanament culte de les darreries del S.XV podia aproximar-se al text original. A més, han "alleugerit" el text de molts dels raonaments, discursos i parlaments que són a la versió original per tal d'afavorir la comprensió lectora, tot i que, com afirmen,

“encara que no hem *tret* cap passatge a la novel·la original, sí que hem *descarregat* l’original”. Fet i fet, la intenció primordial ha estat l’elaboració d’una “edició essencial” de l’obra, a semblança del mètode amb què les literatures occidentals han reviscolat llurs clàssics. Aquest projecte tirantià podria comptar amb algun il·lustre i llustrós antecedent com, per exemple, aquella espectacular edició fascicular que la revista *El Temps* dugué a terme el 1986 amb il·lustracions de Mariscal. En qualsevol cas, l’edició continguda dins d’aquest sòlid volum —que s’aproxima volumètricament a l’edició *prínceps*, que hem tingut recent ocasió de contemplar, ja que ha estat exposada a València— presenta fidelment el lèxic martorellianà quan es tracta de formes vives, siga on siga, i presenta l’accentuació valenciana d’acord amb la gènesi “de(s) seu(s) autor(s)”. També ha estat simplificada la *valenciana prosa*, amb la seua abundor d’hipèrbats i enfarfegaments sintàctics, tot i conservant —en la mesura del possible— el to solemniàl, que avui esdevindria classicitzant, de la novel·la. També en la mateixa línia ha estat reduïda la divisió en capítols de la novel·la, impracticables en una versió amb la intencionalitat pretesa. L’únic

qüestionament, humil, del sotasignat, és l’eliminació del temps verbal del perfet fort —aquell *diguí* o *cantàrem* tan viu encara— i la seua substitució pel perfet simple, justificat per un major ús a l’àmbit lingüístic, tot i que és ben viu a la zona central del nostre país.

Minúcies a banda, els autors remarquen la voluntat d’haver creat una versió “divulgativa”, que permeta una aproximació del lector modern a la més important aportació valenciana a la literatura universal.

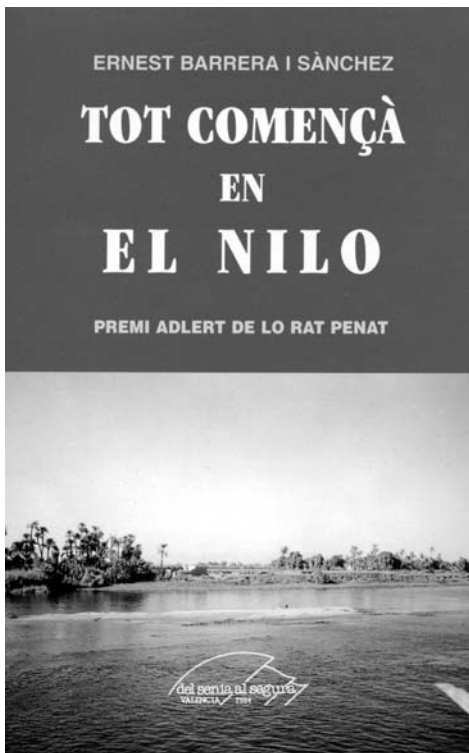
No podem, tanmateix, deixar d’establir un gojós paral·lelisme —salvant totes les distàncies salvables— entre aquesta iniciativa i la del llorejat J.F. Mira amb la seua impagable i atraient versió dels *Evangelis* i part del *Nou Testament*. Totes dues potser comparteixen l’esperit d’aproximació i aclimatació contemporània d’obres imponents que restaven gairebé matèria arqueològica per la seua pròpia magnitud.

Alexandre Navarro

El gran maestro

Tot començà en el Nilo es una novela en donde el misterio, la intriga, el esoterismo y la magia están presentes a lo largo de toda la historia, presentando al lector antiguos jeroglíficos egipcios grabados en las piedras de sus pirámides milenarias.

TOT COMENÇÀ EN EL NILO
ERNEST BARRERA I SÀNCHEZ
PREMI ADLERT DE LO RAT PENAT
275 PÀGS.

EDITORIAL "DEL SENIA AL SEGURA", VALÈNCIA, 2004

Estamos en una época en la que los escritores se sienten atraídos por historias de misterios ancestrales, pero la verdad es que sólo unos pocos consiguen pasar por la prueba de fuego, o sea, captar la atención del lector, requisito que cumple con creces la obra que nos ocupa. Se trata de una novela de misterio que narra los avatares de una expedición arqueológica al Nilo, su autor Ernest Barrera y Sànchez quien, según la información facilitada por la editorial en una de las solapas del libro, es un escritor tardío que ha sido galardonado con el Premio Adlert de Lo Rat Penat en tres ocasiones. La primera vez que Barrera obtuvo este galardón fue en el año 1998 por su novela *El Pedrapiquer*, la segunda en el 2000 por su obra *La passió i l'angoixa de pintar*. Su tercera vez ha sido en la última convocatoria del "Premi Adlert".

La novela premiada *Tot començà en el Nilo*, está dividida en 22 capítulos, después del primero, lugar elegido para el planteamiento inicial, el autor nos introduce en una dinámica donde el misterio y la intriga hacen que nuestro interés no decaiga un solo instante. Los acontecimientos tienen su inicio cuando el verano del 57 ya asomaba por las hojas del calendario. Bajo los auspicios de la ONU, cuatro arqueólogos europeos toman parte en una expedición al Nilo con el propósito “de realizar una excavación conjunta” en el campamento de Uad al-Kirib, a las afueras de Luxor.

Contra todo pronóstico los arqueólogos hacen un hallazgo impresionante, se trata de una cripta funeraria rectangular matemáticamente perfecta, de medida exactas y precisas, hecha en la proporción de Fi o regla dorada, cámara mortuoria que pertenece a algún destacado miembro de la corte de Amosis, faraón de la XVIII dinastía, su nombre Hypsut, no aparece en ninguno de los catálogos conocidos por los expertos, por otra parte los extraños símbolos que rodean el sarcófago son desconocidos por los investigadores. El intento de llegar a lo desconocido descifrando el signo Djet o los jeroglíficos precedidos por el

Ideograma de Maat no da resultado, hecho que entorpece sus expectativas. El trabajo está terminado y los arqueólogos salen de Egipto hacia sus lugares de trabajo habituales pero en su interior queda una cierta inquietud. Paradójicamente los símbolos de Hypsut se encuentran, posteriormente, en unas excavaciones en Grecia. Otra vez Hypsut, si no era un faraón ¿quién era? ¿Quizás un *Gran Maestro*?

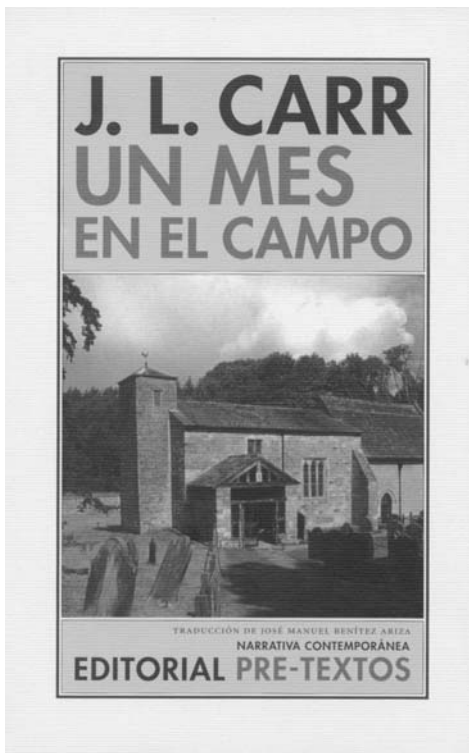
Interesante en todo momento, el autor desarrolla una historia bien documentada tanto en la historia del Egipto antiguo y la cultura helénica, como en los métodos de trabajo que suelen utilizar los arqueólogos. Barrera sabe llevar al lector hasta las mismas entrañas de un misterio que sólo en las últimas páginas de la obra tendrá solución, a mi juicio de compromiso. Hacía muchos libros que no disfrutaba tanto con la lectura.

M^o Teresa Espasa

Un idilio rural

Oxgodby, pueblo del norte de Inglaterra, se convierte, durante el verano del año 1920, en el lugar de convalecencia para Tom Birkin. *Un mes en el campo* es la primera novela traducida al castellano de James Lloyd Carr (1912/1994) editada por la editorial Pre-Textos. La idea del autor era escribir “un idilio rural”.

UN MES EN EL CAMPO

JAMES LLOYD CARR

TRADUCCIÓ DE JOSÉ MANUEL BENÍTEZ ARIZA
COL·L "NARRATIVA CONTEMPORÁNEA", 17, 133 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

1920, Europa vuelve a nacer. Los nuevos nacidos (los que no han muerto) se encuentran cargados de reminiscencias excesivamente sangrientas y abominables. Los propios actores (los soldados supervivientes) intentan, casi siempre en vano, reconstruirse y proporcionarse de nuevo trocitos de vida, pero sobre todo dejan que pase el tiempo necesario para borrar de la memoria lo imborrable. *Un mes en el campo* no trata de la guerra sino de un ex soldado quien, a pesar de emplear un tono sarcástico, se atreve a recuperar la fe en los sentimientos humanos; se atreve a pensar que tuvo suerte de salir con vida de las trincheras. Tom Birkin, restaurador de pinturas, se ve ayudado en su renacimiento por un verano placible y unas personas hospitalarias, magnánimas y filántropas.

James Lloyd Carr utiliza un tono descriptivo para relatar el carácter de la época en el medio rural del norte de Inglaterra: los lugares —la iglesia, la estación de tren, etc.— y los paisajes. Pero no abre las entrañas de ningún personaje y todos ellos, incluido el protagonista, siguen guardando para ellos mismos sus pasados, con sus misterios, revelando solamente algunos aspectos benignos. Los habitantes de Oxgodby destacan por sus características efímeras como condición intrínseca a la naturaleza humana, igual que el verano —paroxismo de la plenitud en el campo—, igual que los cielos azules, que las flores preponderantes, que las guerras y la propia vida. La religión, puesta en duda por las atrocidades y las barbaries recientemente vividas y vistas en Europa, conoce un mal momento pero se convierte en un remedio, aunque de forma muy patética, para luchar contra la indolencia del día a día de esos campesinos y también sirve a los anfitriones para esquivar el aburrimiento, casi inevitable, de la vida rural.

Aunque la intención del escritor era escribir “una historia ligera”, esa falta de engancho y de peso, perjudica al buen estilo del relato y deja, quizás, al lector una sensación de extrañez que

le impedirá acercarse, entrar en la piel de los personajes, ir más allá de las páginas y vivir con ellos, aprovechando la suavidad de esa época estival. No obstante, el autor se atreve a relatar con mucha veracidad la realidad de esta cotidianidad, sin intentar quebrar la indolencia de estos días calurosos: una apatía diurna que, por supuesto, se ve marcada por la monotonía, por un ritmo estacionario que podría llegar a pesar al lector.

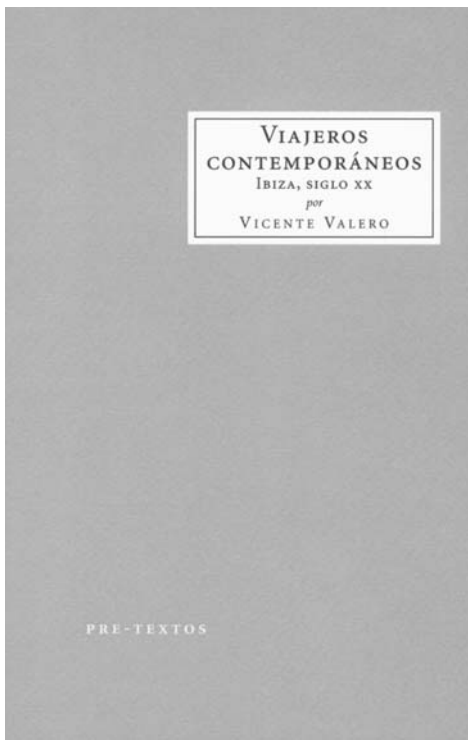
Cabe reconocer también el trabajo de traducción de José Manuel Benítez Ariza. El traductor supo conservar toda la riqueza del vocabulario y ha sabido respetar el estilo del autor. La editorial Pre-textos sigue demostrando que figura entre las mejores editoriales españolas, proponiendo una excelente presentación que invita sin lugar a duda al lector a hojear la novela.

Jerome Biard

El magnetisme de l'illa blanca

Quina energia tenia l'illa blanca, capaç de seduir artistes i intel·lectuals d'arreu del món? La raó d'aquesta atracció és el que persegueix Vicente Valero en *Viajeros contemporáneos: Ibiza, siglo XX*, un "meta-dietari" peculiar, si bé repetitiu, que indaga en l'experiència viscuda del paisatge.

VIAJEROS CONTEMPORÁNEOS. IBIZA, SIGLO XX

VICENTE VALERO

COL·L. "COSMÓPOLIS", 3, 248 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, 2004

Ningú millor per parlar d'una illa que un illenc. Els que hi han viatjat o els que hi han viscut una temporada, difícilment poden anar més enllà d'una experiència fragmentada: entren i ixen d'ella al seu gust, trien els moments i els llocs on instal·lar-s'hi i, fins i tot, la companyia. L'illenc, en canvi, viu des què naix la condició isolada. Envoltat d'aigua i amb el rumor constant del vent a cau d'orella, el caràcter s'afaiçona d'una manera distinta a la del peninsular. Probablement és aquesta experiència vital allò que ha dut el poeta i assagista eivissenc Vicente Valero a indagar en les passions que aquest bocí de terra aïllada —però agraïda— ha despertat al llarg del segle XX.

Un ventall ben heterogeni de persones —escriptors, pintors i filòsofs— ha

buscat a Eivissa recer físic i espiritual. Aquest és el cas de Walter Benjamin, sobre el qual l'autor ha escrit també *Experiencia y pobreza. Walter Benjamin*. Tal com apunta Valero, Benjamin, fascinat des del primer moment per l'arquitectura i el paisatge eivissenc: “vivió plenamente la experiencia de la arquitectura rural ibicenca, una experiencia profunda del paisaje, de la soledad, del clima, en una casa capaz de evocar lo primitivo, la vida sencilla y elemental” i ho va fer —matisa Valero— en “un entorno natural privilegiado”, si bé es tractava de la experiència “del viajero ocioso”, perquè com apunta Valero “Los campesinos tenían una experiencia diferente de esta misma arquitectura”. I com que la curiositat es satisfà de vegades amb rapidesa i ferocitat, a Benjamin —que visità l'illa en diverses ocasions— cap estada li ompliria tant com la primera. Serà que tal com Valero escriu: “el mito de las islas nos enseña muy bien que la experiencia utópica sólo es posible vivirla una vez”. Tot i així, a pesar de la immediatesa i la fugacitat d'aquest plaer, molts escriptors, artistes i viatgers van voler experimentar-lo. Aquest va ser el cas de Camus, La Rochelle, Prévert, Tzara, Alberti, María Teresa León, Josep Lluís

Sert, Raoul Hausmann o, fins i tot, de personalitats tan peculiars com Vicent Blasco Ibáñez i Santiago Rusiñol.

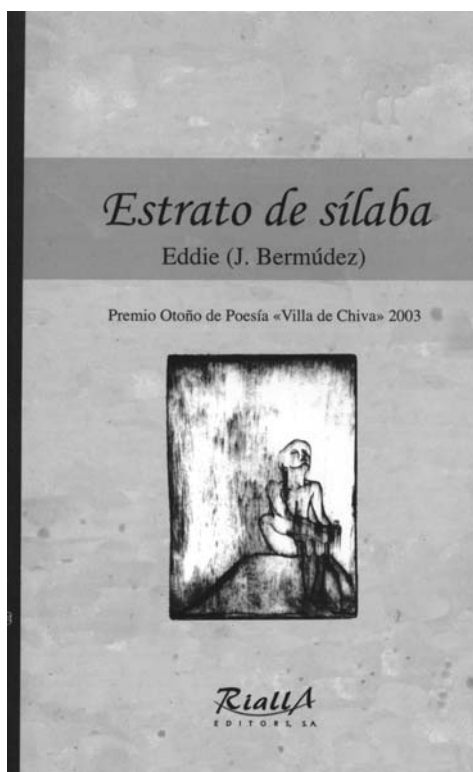
A partir d'un *collage* de vides que van passar per l'illa, Valero hi recull els dies d'aquests visitants, detalls tan heterogenis com les cases on van viure, els llocs i les persones que freqüentaven, el perquè, quan i de quina manera van arribar i van marxar de l'illa, i, sobretot, es recrea en com va viure cadascú l'experiència del paisatge i de la llum.

L'atracció que oferia una natura verge, en estat pur, amb una llum i un sol potents i una arquitectura primitiva —concebuda pels pagesos per suportar la calor al bell mig de l'illa— suposaven una existència encara “salvatge” per a aquells que venien de fora. Sense aigua potable ni energia elèctrica, l'austeritat del dia a dia —a banda de la bellesa de l'illa— que reconeixia i agraiïa fins i tot un esperit tan amarg com el de Cioran va atreure aquella gent nascuda, en la major part dels casos, al si d'un món i d'una educació burgesa, on hom s'envolta d'objectes, més o menys luxosos, per tal d'arribar a la felicitat.

Lourdes Toledo

La contundencia de la palabra

Estrato de sílaba es un poemario por el que Eddie (J. Bermúdez) recibió el Premio Otoño de Poesía “Villa de Chiva” 2003. En él el autor explora muy eficazmente el valor de la palabra e indaga en ella para expresar toda una serie de sentimientos. Poemas llenos de vigor con un equilibrado simbolismo.

ESTRATO DE SÍLABA

EDDIE (J. BERMÚDEZ)

IL·LUSTRACIONS DE JULIA MARQUÉS

COL·L. "PROÏS". 14. 55 PÀGS.

RIALLA EDITORS, VALÈNCIA, 2004

No es extraño que Eddie (J. Bermúdez) recibiera el premio Villa de Chiva por esta selección de poemas porque en ellos encierra y transmite con bastante intensidad su exploración personal, su búsqueda a través de la palabra para expresar sentimientos complejos, para apresar de alguna manera el universo verbal que envuelve su particular manera de decir. Soltura y solvencia son la característica de sus versos, que nos transmiten imágenes sugerentes, vivencias, y la mirada personal de su autor.

Los versos de *Estratos de sílaba* poseen fuerza y una gran vivacidad y con ellos Eddie (J. Bermúdez) nos lleva a través de su peculiar aventura por los senderos personales de su experiencia y de su manera de entender la vida. Poesía directa, clara, cuyo único subterfugio es la contundencia de las

palabras. *Estratos de sílaba* es un poemario que se lee casi como si fuera una novela, porque desde las primeras páginas el lector se sumerge de lleno en el elemento poético que configura el autor. De alguna manera, la lectura de estos versos, nos predispone, también, a la reflexión, nos invita a jugar con las palabras y las sensaciones que nos están transmitiendo.

Sin duda alguna, la poesía de Eddie (J. Bermúdez) da un paso adelante con este nuevo trabajo y consolida el prometedor recorrido que iniciará con su primera publicación en 1996. El premio Villa de Chiva con el que se ha premiado esta colección de poemas viene así a confirmarlo. Es muy loable, por otra parte, la labor de este ayuntamiento en su afán por dar a conocer y descubrir autores con la convocatoria anual de sus premios de poesía y narrativa. En el caso de Eddie (J. Bermúdez), nos descubre que tras la apuesta de este joven autor hay seriedad, rigor y ganas de comunicar. Eddie (J. Bermúdez) es un joven poeta nacido en Barcelona, que lleva una trayectoria bastante regular. Hasta el momento ha publicado los siguientes títulos: *Extracto de poemas objeto* (1996), *Cantar de muerte* (1996), *El grito de al lado* (1997), *El bar de Dios* (1997), *Ciudadembarguebrío*

(1998), *Dentre vertidos de extroversión* (1999), *Poemación 1, 2,3*, (1999-2001). Eddie ha cosechado ya varios premios y además del de la Villa de Chiva en el 2003 obtuvo el Primer premio de poesía anti-aurina Toro de Hierro y del Premio Sargantas de Chiva. Sus inquietudes no son sólo literarias (fue miembro de la Tertulia la Buhardilla), sino también teatrales y pictóricas. En la actualidad está trabajando en un proyecto en el que intenta sintonizar pintura y poesía.

Lourdes Rubio

EDDIE

Dos premis internacionals de poesia en/amb molta Germania

Índice i Sima: “Les mirades esbiaixades que, tocant-se-la, es miren la pell. La reiteració que torna sobre la llum i el so de les emocions. La memòria d’altri que s’inclinà tot sol per palpar aquesta fusta. A la boca, ja no hi ha abisme on abocar-se a buscar una paraula salvadora”. Traïment traduït.

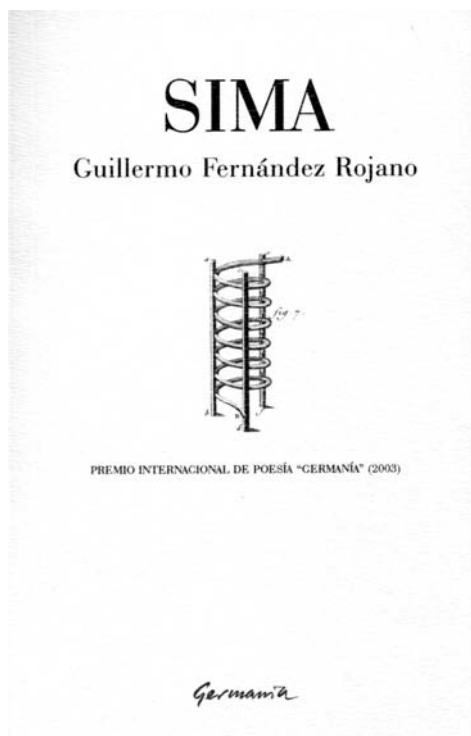
ÍNDICE

BENITO DEL PLIEGO

PREMIO INTERNACIONAL DE POESÍA
"GABRIEL CELAYA" 2003

367 PÀGS.

EDITORIAL GERMANÍA, ALZIRA, 2004

SIMA

GUILLERMO FERNÁNDEZ ROJANO

PREMIO INTERNACIONAL DE POESÍA "GERMANÍA" 2003

96 PÀGS.

EDITORIAL GERMANÍA, ALZIRA, 2004

Semblava una editorial tancada, fallida...? Ara ve de nou amb una embranzida, si més no inquietant i contradictòria. Enceta col·lecció amb un gust classicista en l'estètica de la publicació i una despesa extraordinària; a més de promoure un premi internacional de poesia de 6000 €, però ho fa amb anomalies com ara la manca d'informació en la publicació: maquetació, il·lustracions, col·lecció... Si no és una broma o una estratègia monetària i aclareix els criteris, potser els poetes tindran una altra plataforma de publicació. Jo en sóc escèptic. ¿Quins criteris de publicació, la llengua, els assessors, els poetes triats, els ritmes, les col·leccions, les subvencions, els premis, els jurats dels premis que tria, els premis "internacionals", quants exemplars, i on van a parar...? Massa preguntes sense resposta i alguna denúncia amb fundament ho avalen ("google" Concursantes Literarios Unidos contra la Especulación y Tráfico de Influencias, CLUCETI). Tanmateix, i gràcies al miracle que és la literatura, a la fi sempre queda el producte llibre per a ser llegit i avaluat. Així, la primera part d'*Índice*, "Palingenesia", té encara una guspira de les traduccions que de Li Po i d'altres en féu l'Octavio Paz ("y su gesto se confunde con el resplandor del sol y con el chapoteo..."). Segons els membres del jurat que li donaren el premi: "tiene un fuerte interés poético, rigor de

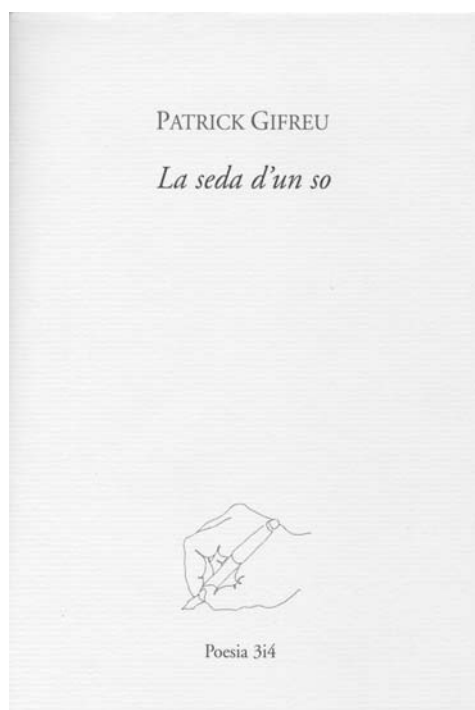
pensamiento, cuidadosa elaboración, densidad y severa belleza". Per un lector apassionat, aquests haikais resulten poc elaborats, amb molta boira (o palla): "Eso piensa, mientras dicen que su hablar es niebla que cubre el paisaje; niebla, que dice mucho más que las palabras". Això sí, amb una tècnica sintàctico-semàntica depuradíssima: "dice el fuego..., lo imprevisible se concreta..., la vibración brutal de su mutismo..., porque el sol desea...". La segona part, anomenada "Índice", és formada per altres 27 proses poètiques que presenten estructura narrativa amb la veu d'un narrador al·lucinat i uns personatges fantasmagòrics: "y al subir ve su imagen, diminuta sucesión de lo infinito."

Pel que fa a *Sima*, el llibre és desigual en les 5 parts. Els poemes s'agraeixen perquè no són massa llargs, però el to definitori, sentencios, de tant en tant profètic i solemne, no arriben a copsar la pretensió amb què es projecta la veu descarnada. Una mica millor i ajustada sona la veu quan s'encara sense veheència amb la intimitat del poeta mateix. En línies generals d'allò dit en resulta literalment el que deia Miguel Catalán en la crítica a *Boca de asno* anterior remesa de l'autor en Germanía: "un poeta pura y simplemente desolado".

Francesc Collado

Prosa poètica, reflexiva i emotiva

Els Premis Octubre, a més de l'esdeveniment cultural més important i emblemàtic del País Valencià, també són una garantia de qualitat per a les obres mereixedores d'algun dels guardons que s'hi lliuren. *La seda d'un so*, per tant, no fa més que corroborar el que ja sabíem.

LA SEDA D'UN SO

PATRICK GIFREU

PREMI DE POESIA VICENT ANDRÉS ESTELLÉS
(XXXII EDICIÓ DEL PREMIS OCTUBRE)

COL·L. "POESIA", 117, 65 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

Patrick Gifreu, a més d'escriure poesia, ha traduït al francès alguns dels nostres escriptors de més prestigi. També ha conreat l'assaig en un intent d'acostar-se a dos dels personatges més influents en l'art d'ací i d'arreu del món: Gaudí i Dalí. I fins i tot va tenir la feliç idea de fer una versió al català modern del *Kamasutra català* (o *Mirall de fotre*). Coneguts ja els antecedents de l'autor, passem ara a comentar-ne la darrera obra, *La seda d'un so*, un dels poemaris guanyadors *ex aequo* del Premi de Poesia Vicent Andrés Estellés de 2003.

Es tracta, primer que res, d'una obra que no enganya, un dels pocs llibres premiats que no defrauden i que es guanyen el prestigi que pregona el guardó no de bestreta sinó en acabar de llegir-lo. La prosa poètica o la poesia

en prosa de Patrick Gifreu compta amb la molt cobejada virtut de fer reflexionar d'una manera emotiva: a través dels records. La recreació del passat, d'imatges, paisatges, gent, llocs i sentiments teix els poemes fins fer-ne una xarxa una mica fràgil, tan fràgil com allò que ens fa recordar. Fins i tot, en un dels poemes, apareix una referència explícita a la magdalena de Proust, el més famós detonador de la memòria de la història de la literatura; cosa que es pot entendre de manera ben diversa: com una simple citació o com una pista elaborada que ens ajuda a deduir una de les línies mestres que recorren el poemari de punta a punta. Després tenim els llocs, el paisatge rural i l'urbà, disposats l'un al costat de l'altre, pàgina amb pàgina, en un contrast que causa estranyesa. Les coses, els pobles i les ciutats, però sobretot les persones, són descrites per fer-les reviure. A més a més, entre proses un xic massa erudites i passades de rosca intel·lectual, trobem la prodigiosa capacitat de fer poesia amb allò que per altres només són renecs de gent modesta i de vells que passen les vesprades repenjats al rastell de la porta de casa mentre parlen d'això i d'allò sense més preocupacions que la netedat del seu tros de carrer i tenir la façana ben emblanquinada. Tot

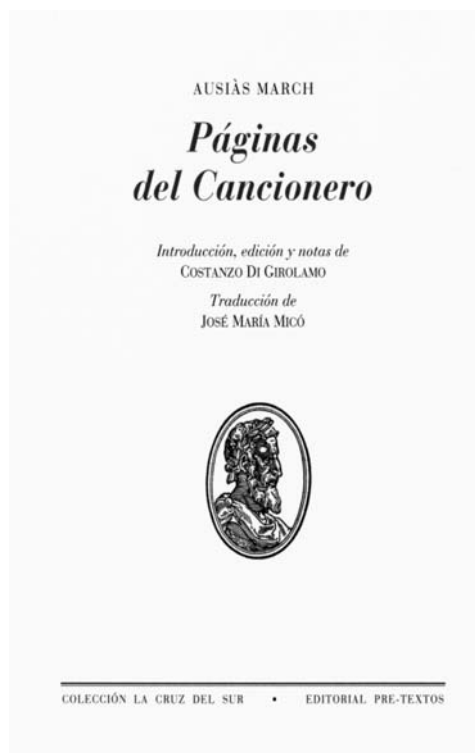
seguit, només haurem de girar pàgina per xafar asfalt i emmirallar-nos en els vidres dels gratacels de Nova York. De la candor rural, dels carrers estrets i costeruts, passem a la xafogor urbana, solcada per grans avingudes d'incomptables carrils, i d'edificis impossibles, hermètics, fets amb bigues d'acer que, segons com es mire, poden arribar a semblar creus pesadíssimes. De fet, és aquest joc, que ens porta d'un extrem a l'altre sense transició, allò que fa de *La seda d'un so* un poemari ben construït, amb una força evocadora i emotiva sorprenents.

Sergi Verger

Nou impuls per a March

Amb l'elegant pulcritud amb què Pre-Textos té selectament aviciats els seus lectors, ha sorprès el tomb de l'any amb una antologia traduïda al castellà d'Ausiàs March a cura nogensmenys que dels professors Constanzo Di Girolamo i de José María Micó.

PÁGINAS DEL CANCIONERO

AUSIÀS MARCH

CONSTANZO DI GIROLAMO (ED.)

TRADUCCIÓN DE JOSÉ MARÍA MICÓ

COL·L. "LA CRUZ DEL SUR"; 711, 537 PÁG.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

Es tracta d'una antologia de cinquantes poemes de March, traduïts al castellà i que són presentats juntament amb la versió catalana original. Els trobem precedits d'una introducció realment esplèndida del professor de la Universitat de Napoli Federico II, Constanzo Di Girolamo, que contextualitza i explica tant l'home com el poeta a qui qualifica sense pal·liatius com "el mejor poeta lírico europeo del siglo XV". Di Girolamo és un bon coneixedor de la literatura catalana medieval, com ho prova la coordinació que dugué a cap per a bastir el *Repertorio informatizzato dell'antica letteratura (RIALC)*, l'objectiu del qual és oferir telemàticament l'inventari i el repertori crític de la poesia catalana dels segles XIV i XV (<http://www.riale.unina.it>), amb una imponent nòmina de col·laboradors d'universitats d'ençà i enllà de la Mediterrània.

D'altra banda, s'afegeix a la intro-

ducció inicial una força valuosa història de la transmissió del text, notable pel que suposa de connector sociològic del text amb el seu temps. L'estudi introductorí acosta la complexa figura personal i literària de March al lector amb claredat i solidesa, com una imprescindible plataforma des d'on accedir-hi. Al seu torn, la traducció ha estat duta a terme pel poeta i professor de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, José María Micó, que ja compta, entre els seus autors traduïts, a un poeta de les dimensions de Tasso. La base de l'edició i la traducció, així com també el propi ordre i numeració dels poemes, ha estat la benemèrita i sòlida fixació que realitzà *in illo tempore* Amadeu Pagès i que Di Girolamo complementa amb les millores de Bohigas, Ferraté, Archer i d'altres estudiosos marquians. Realment, la tasca duta a terme mostra un excel·lent nivell i un rigor profund en l'opció per una o altra forma.

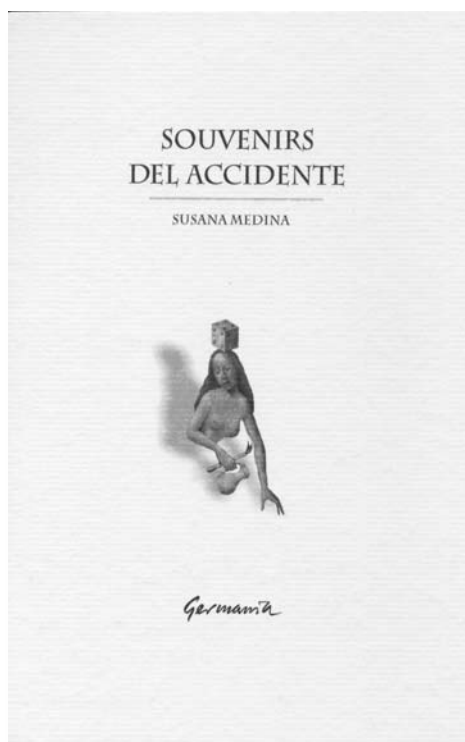
El resultat constitueix una magnífica carta de presentació de la lírica marquiana per al lector en castellà o que pot aproximar-s'hi a partir d'aquesta llengua, on trobarà pulcrament seleccionats i força acuradament traduïts aquells poemes que, tot i la

dificultat que suposa excloure qualche composició d'un autor de la magnitud de March, poden constituir —en una citació recollida d'Aurelio Roncaglia— el millor pont per a què el lector pugui cremar-lo a les seues esquenes un cop assolit el sentit de l'original. Podem saludar, doncs, aquesta traducció com una baula més de la notable cadena de traduccions d'Ausiàs March a altres llengües, com a prova de la vigència de la seua literatura per damunt del temps i de les circumstàncies. Qui diu que no són bons temps per a la lírica? Aquesta magnífica edició de Pre-Textos d'un poeta mort —i quin poeta!— fa més de cinc segles bé que ho pot desmentir.

Alexandre Navarro

Vanguardia poética

La editorial Germania, en su colección de poesía "Hoja por Ojo", nos presenta dos nuevos títulos: el de la angloespañola Susana Medina, *Souvenirs del accidente* y la antología del poeta neoyorquino Jerome Rothenberg, *Poemas para el juego del silencio*. Dos escrituras con el nexo común de la vanguardia poética.

SOUVENIRS DEL ACCIDENTE

SUSANA MEDINA

Germania

SOUVENIRS DEL ACCIDENTE

SUSANA MEDINA

PRÒLEG DE JUAN MASOLIVER RÓDENAS

COL·L. "HOJA POR OJO", 24. 98 PÀGS.

EDITORIAL GERMANIA, ALZIRA, 2004

POEMAS PARA EL JUEGO DEL SILENCIO

(Antología)

JEROME ROTHENBERG

Traducción, Selección y Prólogo de Mercedes Roffé

Germania

POEMAS PARA EL JUEGO DEL SILENCIO

JEROME ROTHENBERG

TRADUCCIÓ, SELECCIÓ I PRÒLEG DE MERCEDES ROFFÉ

COL·L. "HOJA POR OJO", 23. 121 PÀGS.

EDITORIAL GERMANIA, ALZIRA, 2004

Cuenta Juan Masoliver Ródenas en el prólogo al libro de Susana Medina que la singularidad de su escritura “está marcada, como su vida, por el desarraigo”. Nacida en Inglaterra de padre español y madre alemana y educada en Valencia, esta escritora de múltiples facetas, además de viajar por medio mundo, ha frecuentado diversos géneros literarios como la novela, el cuento o el guión cinematográfico. También ha participado en encuentros con artistas, *performances*, etc., lo que nos muestra el amplio abanico de intereses e inquietudes de la escritora. Todo lo cual, huelga decirlo, parece haber influido de forma decisiva en su literatura, en su particular poética.

Y es que la escritura de Susana Medina simula un desbordante río de palabras, conceptos y aun sueños que se arremolinan y dan como fruto fugaces poemas o reducidos aforismos que tienden a la prosa poética. En *Souvenirs del accidente*, la poética de la escritora angloespañola (Hampshire, Inglaterra, 1966) se ve desbordada en sus límites por influencias de diversa condición y, lo que es aún más importante, por el cúmulo de la experiencia y por la intensidad del sentimiento con el que vive y escribe.

A lo largo de los cuatro apartados y un epílogo de que se compone este libro, su escritura evoca retazos de la llamada poesía conversacional y urbana, aquella que desplegaron en los años 50 poetas de la Escuela de Nueva York como Frank O’Hara (“En el metro / una invasión de estheticiennes / las estheticiennes / son ahora las enfermeras de la belleza”, nos dice en “Estudiantes del instituto de belleza”). Pero también resulta evoca-

dora de mundos fantasmales, de sueños y soledad, de reflexión onírica, como observamos en el poema “La rosa alucinada”: “Y tras el miedo / y el terror (...) / comprender que hay vivencias inexplicables”; de este lado, emparenta con el André Breton de *Nadja* y los paisajes desolados del pintor belga Paul Delvaux, que dejan entrever una sensación de tenue zozobra. Nada resulta gratuito. Por otra parte, los nombres de Walter Benjamin, Jorge Luis Borges o Friedrich Nietzsche, si no influencia, al menos sí que otorgan una temática a su autora, un objeto para sus versos que buscan y encuentran el diálogo, un soliloquio a menudo consigo misma que desvela encuentros y casualidades.

La antología *Poemas para el juego del silencio*, del escritor judío Jerome Rothenberg, nacido en Nueva York en 1931, nos llega en versión de la escritora argentina Mercedes Roffé (Buenos Aires, 1954), quien también se ha encargado de la selección y edición del libro. En el prólogo que le dedica, Roffé destaca el deseo de Rothenberg de romper con la tradición literaria, adentrándose de este modo en la búsqueda de una experimentación más radical que le permita ir más allá de la “palabra ritual” de Blake, la “palabra lúdica” de Tristan Tzara o la “palabra-dibujo” de Guillaume Apollinaire.

Este volumen contiene poemas de *Sol blanco sol negro* (1960), *Al margen de Stein y otros* (1966), *Conversaciones* (1968), *Diario Séneca* (1978), *En vena dadaísta* (1983), *Khurbn & otros poemas* (1989) y el más reciente *Siembra & otros poemas* (1996).

Rafa Martínez

Sin fronteras

El mundo nos interesa por sus mayores contradicciones: del “todo y nada” de Blaise Cendrars al “grandes y pequeños” de Media Vaca; del este al oeste, del norte al sur y de lo real a lo irreal. *Panamá o las aventuras de mis siete tíos* es un libro para grandes y pequeños donde encontramos a la vez todo y nada.

PANAMÁ O LAS AVENTURAS DE LOS SIETE TÍOS

BLAISE CENDRARS

DIBUJOS DE FABIO ZIMBRES

COL·L. "GRANDES Y PEQUEÑOS", 140 PÀGS.

EDITORIAL MEDIA VACA, VALÈNCIA, 2004

En vez de los teoremas de Pitágoras y de Tales, el sistema educativo debería insistir en enseñarnos el amor por los libros, haciendo que podamos viajar a través de la humanidad entera desde una silla, una cama, desde una habitación. Blaise Cendrars eligió viajar con los trenes, los barcos y su voluntad. Con 16 años, el joven poeta se da a la fuga, pero no se escapa escondiéndose en el bosque más cercano o en casa de un amigo del vecindario, huye subiéndose en un tren que se dirige hacia la capital de la entonces URSS, Moscú. Más tarde, alcanzará China a bordo del transiberiano. Blaise Cendrars, cuyo nombre verdadero es Frederic-Louis Sauser, es un donante de imaginación: regala sueños, perspectivas y hori-

zontes. La vida de este poeta suizo fue marcada por sus diversas aventuras a través del mundo. Su obra es el reflejo de sus peregrinaciones, con sus bellas historias y sus destinos espléndidos, maravillosos. Viajó de Italia a la India, de Moscú a Nueva York, de Francia a Brasil, de lo onírico a Panamá. El poeta, durante sus peripecias, trabajó de vendedor de cuchillos de bolsillo, de guionista en Hollywood, de apicultor, de vendedor de ataúdes... Fue también malabarista en un *music-hall* de Londres donde compartía su habitación con el entonces aún desconocido Charlie Chaplin. Vivirá una parte de su vida entre los zingaros y llegará a conocer, entre muchos grandes artistas, el virtuoso guitarrista Django Reinhardt. Se alistó al ejército francés siendo legionario durante la Primera Guerra Mundial y, en esta ocasión, perdería el brazo derecho.

Panamá o las aventuras de mis siete tíos, escrito en 1913-1914 y editado por primera vez en 1918 con ilustraciones del pintor Raoul Dufy, representa su tercer gran poema después de *Pasqua a Nueva York*, 1912 y *La prosa del transiberiano y la pequeña Jehanne de Francia*, 1913 (este último poema de dos metros de altura). Blaise Cendrars tenía siete tíos y todos llevaban el

mismo nombre por compartir un solo pasaporte: Alfred. Se quedaron juntos hasta que el más pequeño alcanzó la mayoría de edad y luego cada uno marchó por su lado, sin dejar de mantener correspondencia con su hermana (la madre del poeta), a la cual le enviaban cartas llenas de historias insólitas que pertenecían, sobre todo, al universo onírico. Siete destinos fantásticos en un planeta fantástico: está el Alfred budista terrorista, el Alfred cocinero que no conoce el sedentarismo, el Alfred carnicero... “y había aún algo más, la tristeza y la nostalgia”. Media Vaca, con este libro, inaugura una nueva colección: “Grandes y pequeños”, nombre que no da cuenta, únicamente, del tamaño de los libros. Las ilustraciones de Fabio Zimbres destacan por su calidad y su apoyo a la(s) leyenda(s): la misteriosa vida del poeta Blaise Cendrars y la de los siete tíos.

Jerome Biard

FABIO
ZIMBRES
DIBUJOS **BLAISE
CENDRARS**

La llargària del meu punyal

Un cert barroquisme sexual predomina en aquest poemari de Lluís Alpera (València, 1938), publicat originàriament en 1985. Un recull d'imatges eròtiques rememorades per una veu poètica que afronta d'aquesta manera el moment de tancar el seu recorregut.

*SURANT ENMIG DEL NAUFRAGI FINAL, CONTEMPLA
EL VOLUPTUÓS INCENDI DE TOTES I CADASCUNA
DE LES FLORS DEL NÚBIL HIBISCUS*

LLUÍS ALPERA

DIBUIXOS DE MANUEL BOIX

PRÒLEG DE DAVID CASTILLO

COL.: "POESIA", 61, 71 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Recuperació per part de Bromera d'aquesta obra de Lluís Alpera, publicada originalment en 1985 per Llibres del Mall. I és en aquest sentit que, al pròleg, i en referir-se a la recepció que aquest poemari va tenir en el seu moment, David Castillo comenta la novetat que suposava en un ambient de cansament provocat per les obtuses mirades de melic d'una bona part de la diluïda en el no-res —si és que mai va existir— generació poètica dels setanta. I és curiós que parle d'un “formalisme adolescent” d'aquells autors per tal d'oposar-lo a l'aire nou que aportaria el poemari d'Alpera, perquè la sensació que dóna una part important dels versos que el componen és el de la ingenuïtat pròpia d'un recull de vegades massa tediós de tòpics adolescents.

La *història* —si se'ns permet el mot— que s'hi amaga està escrita en passat: recurrents al·lusions a la tardor situen el lloc des d'on el *Jo* poètic rememora experiències eròtiques, en un intent de carregar l'equipatge d'aquestes imatges —les “flors del núbil *hibiscus*”— per tal d'emprendre l'últim viatge, el del “naufregi final”. Així doncs, allò que trobarà el lector que s'hi apropa per primer cop és allò que podríem anomenar poesia eròtica, “més sexual que sensual” en podem llegir al pròleg, en què la veu poètica, com un autèntic *voyeur*, assisteix i ens fa assistir a la seua pròpia experiència. I en el recorregut que hi engega l'acompanyen —de manera més o menys explícita— alguns dels grans noms de la poesia catalana: especialment March i Estellés, però també Salvat-Papasseit o els personatges femenins de Martorell. Un recorregut que es construeix sobretot a partir del recurs a la imatge, en un intent de dotar de plasticitat les escaramusses amatòries que s'hi representen.

I, tanmateix, el resultat és desigual, i l'obra peca en massa ocasions d'un barroquisme desmesurat, d'una *excessivitat* que s'endevina des del mateix títol, d'un carregament d'imatges embafadores i tòpiques en una bona

part. Ingènues també, com ingènua és la dedicatòria inicial a una “Airam d'Adiell”, que apareixerà després invocada en algun dels poemes. Així, de la sensació de saturació que provoquen versos com “l'arrogant caverna engolidora / de l'entreuix més dolç i esvarós”, es passa al tòpic carregat d'acne de “la llargària del meu sagnant punyal, / quan et feria tan dolçament i salvatge”, en convivència amb altres imatges indubtablement molt més reeixides: “Com un peix malferit tret de l'aigua amb / ulls d'una tremolor tèrbola i letal”.

En aquest context, resulta doblement encertada la recuperació dels dibuixos de Manuel Boix que ja acompanyaven la primera edició: per la pròpia qualitat d'aquests que —més enllà de limitar-se a reinterpretar els textos d'Alpera— esdevenen en ells mateixos peces indispensables de l'obra, i pel contrapunt que suposen des de la bella i senzilla nuesa de les seues línies a una lletra de tintes massa carregades.

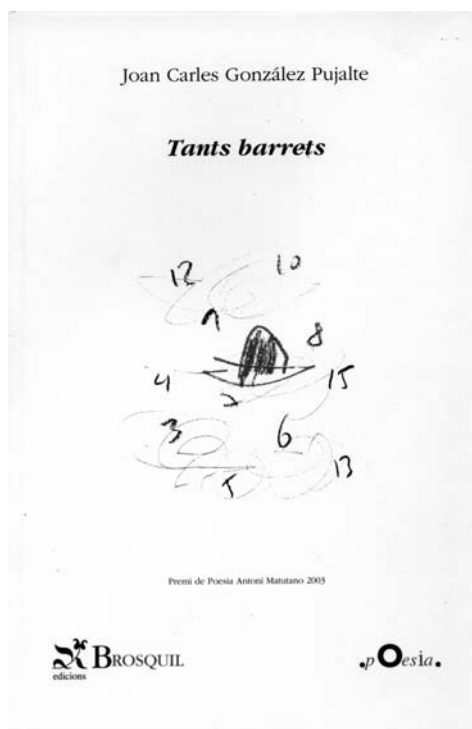
Pere Calonge

Surant
 enmig del naufragi final,
 contemple el voluptuós
 incendi de totes
 i cadascuna de les flors
 del núbil *hibiscus*

Els carrerons del record

Un llibre com un plànol —a manera de breus instantànies— que ens proposa un itinerari per una ciutat industrial i que, a més, ha estat guardonat amb el Premi de Poesia Antoni Matutano de l'Ajuntament d'Almassora.

TANTS BARRETS

JOAN GONZÁLEZ PUJALTE
COL·L. "POESIA", 29, 48 PÀGS

BROSQUIL, VALÈNCIA, 2004

Després de sis llibres publicats González Pujalte (Mataró, 1963) amb aquest lliurament reprén la línia encetada en títols anteriors com *Les conspiracions*. Quaranta poemes breus sense títol, una col·lecció d'instantànies que intenten retratar la ciutat de la seua joventut i infantesa, concretament la dels anys setanta. Tal com va ocórrer en Baudelaire, un dels primers en incorporar la gran urbe a la poesia, ací la ciutat esdevé subjecte i objecte poètic alhora.

L'autor ofereix una visió fragmentada, quasi calidoscòpica, conscient de la impossibilitat de copsar-la tota d'una, d'aquí el títol extret de la dita "Tants caps, tants barrets". Amb una perspectiva pessimista i desencantada recorre cadascú dels indrets d'una ciutat postindustrial (potser la seua

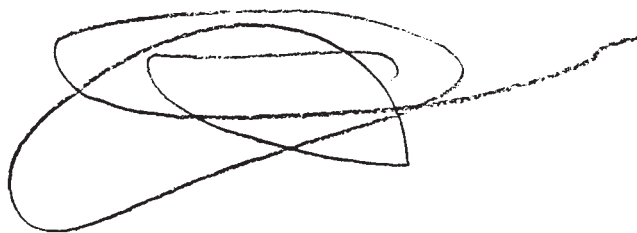

natal) plena d'abocadors, solars, jardins abandonats, edificis apuntalats o antigues fàbriques, com si foren bodegons o natures mortes, on els únics éssers que hi habiten són gossos i gats. Espais esbossats a partir de multitud d'objectes quotidians (neons trencats, el popular cotxe dos cavalls, el sifó del vàter, caixes de sabates, etc.) i que connecten de ben aprop amb l'imaginari d'un lector generacional. De vegades aquest espai es retrata d'una manera surrealista, com per exemple: *"canonades per on baixaven els infants nonats, / turbulència de pluja torrencial a ciutat"*. Unes altres hi és la violència i la inseguretat del dia a dia: *"la nit que els apresona amb les seves tenalles/ de sirenes d'ambulància"*. I finalment, l'espai també pot ser l'escenari d'un crim: *"la policia va prohibir atansar-s'hi"*, que ens recorden inevitablement *Poeta en Nueva York* de Lorca. Versos que conjuguen equilibradament la intimitat pròpia amb l'aliena (no debades una cita sartiana d'*Intimitat* encapçala aquest recull). En el primer cas el poeta intenta recuperar mitjançant la memòria les escenes i traços de la seua joventut: *"Jo, infant, comptant pacient les tórtors del capvespre / de l'estructura urbana"*. Encara que en algun poema arribe a

preguntar-se derrotat per la seua utilitat: *"Per a què el record fosc, florit, perdedor/ al plànol de la ciutat de babel, agut, negre..."*. En altres poemes, però, intercala la mirada tafanera i furtiva d'un *voyeur* que espia els seus conciutadans darrere la finestra com fa amb una veïna que es despulla.

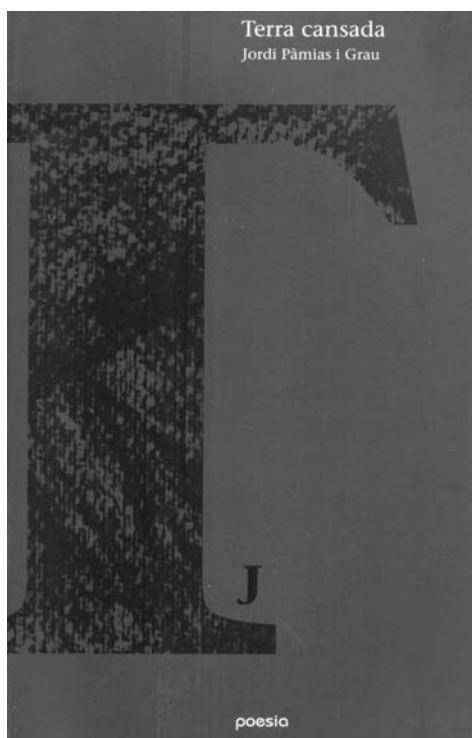
Tanmateix, no voldríem quedar-nos en una lectura superficial com a llibre de fotografies urbanes, ja que per damunt d'aquests motius planegen el temes clàssics de la literatura, és a dir: l'aïllament, la incomunicació i, per tant, la solitud (*"S'atura i pensa: Sóc ben sol"*) i la necessitat urgent de canalitzar l'energia sexual dins de la repressió política i religiosa del moment, a través d'un desig molt personal del poeta (*"que fóra el llenguatge una nova forma d'expressió de llengües entrellaçades"*). Tant de bo.

J. Ricart

Un bon dealer d'alternatives poètiques

La proposta poètica de la jove editorial de Catarroja es consolida, aportant frescor a un àmbit carregat de precaucions editorials. Pàmias i Català comparteixen un to reflexiu, més a prop de la melangia que de l'esplet vital, però viu i afirmatiu.

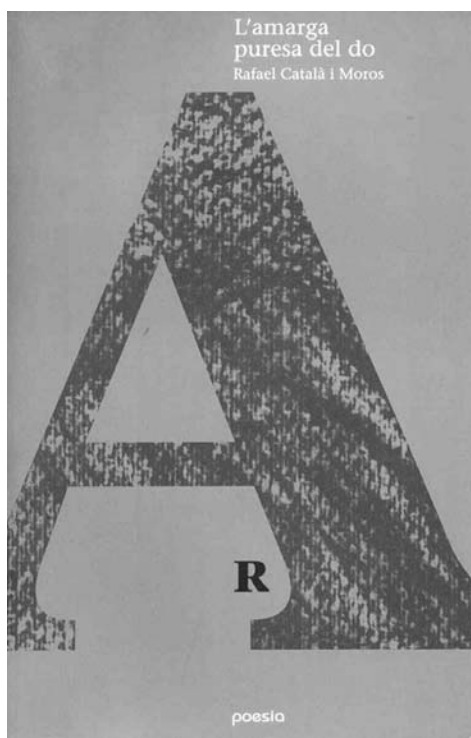
TERRA CANSADA

JORDI PÀMIAS I GRAU

PRÒLEG DE MIQUEL M. GIBERT

COL·L. "POESIA", 2, 72 PÀGS.

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2004

L'AMARGA PUREZA DEL DO

RAFAEL CATALÀ I MOROS

PRÒLEG D'ANTONI GÓMEZ

"POESIA", 3, 96 PÀGS.

COL·L. "PERIFÈRIC EDICIONS", CATARROJA, 2004

Ara que s'anuncien vents que recuperaran per a la massa la preeminència, que allunyaran núvols de dictat acadèmic, que inhabilitaran els patracols com a coartades; ara torna a ser temps de poesia. Ben cert és que l'acreditada recurrència de la poesia no sol basar-se en conjunturals jocs de sala ni en apassionades turbes a l'assalt de llibreries, sinó més aviat en aquella tenaç revisió de l'experiència que exposa el moll de l'os d'algun proïsme. Alhora també, en la fonda creença que la vivència humana transcendeix l'individu concret que l'experimenta. Però si bandegem els mestres de matemàtiques, o si s'abandonen les campanyes de conscienciació contra l'abús de tabac i d'alcohol, si deixa d'estilar-se assetjar adolescents aficionats al cànem, en fi si deixem córrer les limitacions de velocitat... per què no haurien de prosperar petits vicis com la poesia, o de més inconfessables? Potser només és una estulta il·lusió, potser són vents com aquell que ens abraça sang i verds camps, que el cor debilita, i el nafra i el crema, gelat o roent. Potser, però tornem a les constatacions: adés i ara la nostra poesia persisteix. Encara amb nous projectes editorials que s'aventuren a subministrar-nos-la, sense complexos, com ara *Perifèric*, que evita saturacions amb entusiasme i una hàbil selecció d'autors. En aquest cas són Jordi Pàmias (Guissona, la Segarra, 1938) i Rafael Català (Sagunt, Camp de Morvedre, 1944), dues personalitats amb una expressió madurada en la pacient i fonda observació de l'entorn i del pas del temps.

El primer presenta *Terra cansada*, una mena de cançoner que aplega poemes escrits entre 1996 i 2003, que correspon al primer volum d'una trilogia centrada en la reflexió profunda sobre el món interior de l'autor, completada amb *Narcís i l'altre* (2001) i *La veu de l'àngel*. Aquest llibre s'articula al voltant d'un "interludi" que dibuixa el desig crepuscular com a clau del conjunt. La part prèvia insisteix en la idea de la mort amb referències a paisatges d'intempèrie, com l'existència adolorida. Mentre que la segona part està dedicada als reiterats assaigs de l'esperança, les exploracions de la realitat que ens aporten conhort: "Travessies difícils ens esperen encara. / Que puguem, dia a dia, acompanyar-te tots".

Rafael Català, com diu el pròleg, basteix la seua obra amb "l'obstinada creença en la redempció a través de la paraula lírica". I aquesta recerca de la llibertat creativa i de la transcendència a través de la paraula, assumits com un imperatiu ètic, esdevenen un aprofundiment en la saviesa interior del poeta pel seu frec amb la vida. Però aquest reflex del seu esperit comporta ensems la dignitat de la vocació i l'amarga consciència que la vida se'ns escola. Cal recordar, així mateix, que d'antuvi l'autor –i la poesia tota– canta la joia immanent a l'experiència vital, malgrat els paranys de l'enyor. "Quin sentit tenen els actes, les paraules, / el desig, l'esperança, l'amor, / si no és que viure és saber / i saber és millor que ignorar".

Eduard Ramírez

Cagarrines davant l'univers

Antoni Albalat és un autor polifacètic que aposta per una poesia d'ample abast, que recrea un món de versos plàstics i visuals ben suggerent. Amb el seu tractat del caos manifesta, una vegada més, l'artifici de què és capaç, no sense una dosi justa d'humor i de descrèdit.

TRACTAT DEL CAOS

ANTONI ALBALAT

PREMI FESTA D'ELX

COL·L. "POESIA", 119, 100 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

La proposta d'Antoni Albalat, per als qui ja el coneixíem d'altres batalles, ens agafa preparats per (re)descobrir una veu poètica rica, diversa i sorprenent; una veu que ens permet, per això mateix, una lectura tan variada com ens vinga de gust: ràpida o detinguda, cap endavant o cap endarrere, horitzontal o vertical, al llit, a taula, a la dutxa... O, senzillament, podem, podeu llegir aquests textos fins a l'infinit tantes vegades com vulgueu. Perquè més enllà dels versos, les imatges, els fotomuntatges o els símbols, hi ha una mirada que ens desvetlla un univers de somnis.

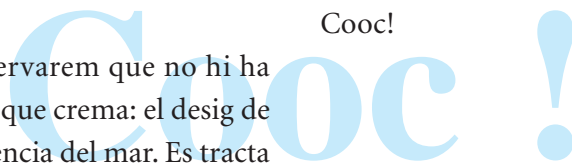
El llibre es divideix en dues parts: I, Mar: hi ha el caos, Marià!; II, Poemes del Mont de Venus (II.1 Segons Masters & Johnson, II.2 Segons Joan Amades et al. & variacions

paranoicocrítiques, II.3 9 i 1/2 Poemes en prosa de l'Escola Olotina) i està escrit entre Castelló de la Plana, pàtria petita de l'autor, i alguns indrets de ses Illes.

Per començar assistim a un llarguíssim diàleg, o més ben dit, un xateig reproduït entre Froid i Sunami (!) i després amb la Posidònia, una alga joganera, que ens dona la benvinguda al caos poètic que l'Antoni vol llaurar entre les pàgines d'aquest poemari. Són converses trivials, de temes intrascendents, de bromes i de seducció, amb algun moment de desencís existencial, que trobarem destrenat a la resta del llibre. Un altre tipus de diàleg s'hi estén si considerem les al·lusions que fa més endavant als poetes Manent i Villangómez, ambdós Marià de nom i amb qui l'autor juga, tot fent referència a l'element marí, *of course*: la platja, les algues, la sorra i tota la gamma de plantes i bestioletes que ens puguem imaginar.

Tot seguit, observarem que no hi ha més cera que la que crema: el desig de la carn i la presència del mar. Es tracta dels dos pilars sobre els quals es basteix l'obra que presentem, tal i com els clàssics ja van inaugurar, tal i com els poetes de demà continuaran bastint. Albalat, però, hi aporta una dosi de

metzina que ell, i solament ell, sap fabricar al laboratori de mots. Resultat d'una ironia, d'un ebbri sentit de l'humor o d'una visió del món amarga i roent, calenta fins a esdevenir lluminosa, aquesta poesia xiscla entre les nostres mans. Hi trobem el Mont de Venus amb el vestit de cada estació, de cada paisatge, hi llegim la definició de l'orgasme escrita en la llengua més eròtica -diuen- del món ("C'est elle, la petite morte, derrière les rosiers") i gaudim d'unes proses finals que són el retrat d'un món que, irremeiablement i com deia l'Estellés, va a la catàstrofe. Davant aquest enorme panorama de desordre i de catarsi, podem atorgar-nos el dret a batejar-nos com simples cagarrines davant l'univers, o bé, amb paraules de l'Antoni: Cooc!

Begonya Mezquita

Fabricant de cerveses

Primera obra que tenim ocasió de llegir d'un autor multipremiat tant en poesia com en prosa. Un poemari fidel al seu títol: versos dispersos tant en la forma com en un contingut banal i prosaic, maqui-llat d'una ironia que no passa de l'acudit evident.

VERSOS DISPERSOS

JORDI BOLADERAS

XXIII PREMI DE POESIA "CIUTAT DE BENICARLÓ" 2003

PRÒLEG D'ANNA AGUILAR-AMAT

COL.: "POESIA", 32, 62 PÀGS.

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

“Cerveser o antipoeta” és un dels poemes que conté aquest recull de Jordi Boladeras, i que podem llegir en certa forma com una mena de divisa o de declaració d'intencions: “m’agradaria ser fabricant de cerveses / [...] o potser encara millor: fabricant / d’antipoemes que comencessin amb una frase com ara / m’agradaria ser fabricant de cerveses”. Però coneixent l’il·lustre precedent de Nicanor Parra -i fins i tot encara que no existís aquest- sembla clar que l’etiqueta *anti-poema* aplicada a aquests textos és bastant excessiva. I és que poques vegades el títol d’un poemari resulta tan literal a l’hora de delimitar allò que amaga el seu interior: dispersió total i absoluta pel que fa als temes, de manera que cada poema és una illa separada de tota la resta. I això comporta que, encara que alguns

poguessen tenir cert interès en el seu plantejament, aquest acabe per diluir-se en la manca d'unitat general. Però dispersió també pel que fa a la forma: de fet, podríem dir que el ventall és tan ampli com poemes té el recull, predominant les formes més narratives i aquelles —diguem-ne— *desconegudes*.

Però, més enllà d'aquesta dispersió que ja adverteix generosament el títol del llibre —o fatalment afegint-se a aquesta— hi ha una altra limitació molt més important: la banalitat, moltes vegades maquillada d'una prestesa ironia o mala llet *divertida*, però insubstancial i totalment prosaica, d'uns poemes que no diuen res. Perquè res en absolut és el que diu un poema “Homenatge” a la creïlla —oblideu-vos d'Estellés—; o un altre en què el Futbol Club Barcelona passa a anomenar-se Filosofia Club Barcelona, d'acord amb la nova activitat que es desenvoluparà a la gespa de l'estadi; o una mena de cant a la crisi dels quaranta; entre altres dedicats a temes tan *dispersos* com els camps de concentració nazis, el sexe i l'erotisme, l'amor, el pare, etc., alguns amb títols tan dissuasius com “Pornosonet desestrofat en casta tanka”. Jugar la carta de la ironia, lluny d'un recurs

fàcil de maquillatge, és una aposta molt arriscada, i en massa ocasions —com és el cas— acaba per definir-se en la broma fàcil o l'acudit insubstancial.

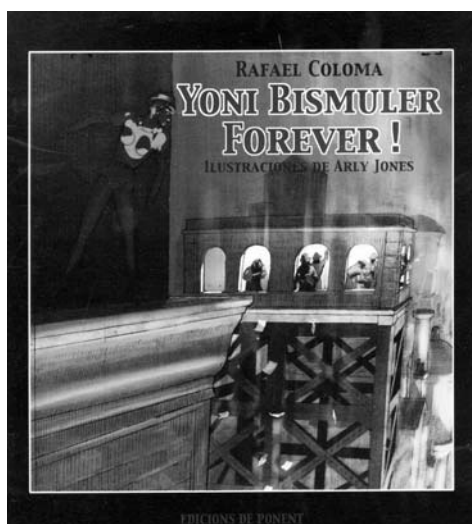
Al pròleg de l'obra, Anna Aguilar-Amat escriu: “El llibre és, en certa manera, transgressor, perquè, deliberadament, eludeix tot allò que es consideraria decorós en l'alta societat de la literatura: una estructura, erudició acadèmica, un coneixement dels clàssics antics i moderns, llengües estrangeres, un mètode”. I tant fa tot això, com també tant fa si de veritat s'ha eludit *deliberadament* o no; el problema és si no eludeix l'única cosa que no pot eludir un llibre de poesia: la poesia. O la literatura, si ho preferiu... En qualsevol cas, premiat i publicat: ja en tenim un més.

Pere Calonge

Viure en un món sense mites

En aquesta reedició de *Yoni Bismuler forever!* magníficament il·lustrada per Arly Jones, ens retrobem amb l'univers poètic de Rafael Coloma que juga a humanitzar (i per tant destruir) els mites de la pantalla i dels contes tradicionals. Sense ells, no cal més que enfrontar-nos a la vida, tal com ens vé.

YONI BISMULER FOREVER!

RAFAEL COLOMA

IL·LUSTRACIONS D'ARLY JONES, 109 PÀGS.

EDICIONS DE PONENT, ONIL 2004

El 1993 va aparèixer publicat el llibre de poemes de Rafael Coloma titulat *Yoni Bismuler forever!* i ara Edicions de Ponent el torna a llançar en una acurada edició il·lustrada pel dibuixant Arly Jones. El diàleg entre les il·lustracions i els textos és precisament un dels majors encerts del volum: no resulta freqüent que dibuixants i escriptors connecten com ho fan en aquest llibre.

Els poemes de Coloma tenen molt de narratius i el lector es trobarà molt sovint llegint-los com si foren micro-relats (aquest nou gènere dels temps de la nanotecnologia, la pressa i la

caducitat). El fil conductor que els uneix és una relectura en clau satírica —amb una forta càrrega de nostàlgia— de contes clàssics i de pel·lícules clàssiques de Hollywood. *Caputxeta Vermella, la Ventafocs, la Bella Doment i Tarzán, l'inspector Clouseau o Lana Turner* es troben en un univers on ja no hi ha històries tancades i de final forçosament feliç i on la barreja de la quotidianitat acaba per desmitificar-ho tot. Orfes de mites, els lectors som submergits en un univers absurd, amb moltes reminiscències del que habitem cada dia, on la tendresa, però, apareix a la mínima oportunitat; dos personatges nous amb olor a novel·la negra i aventura serviran per guiar-nos en aquesta caòtica trama: *Yoni Bismuler i la Rubia de Bostón*.

I malgrat que els personatges que acostumem a trobar sempre en actitud sublim, ací es veuen involucrats en accions tan poc glorioses com fer oposicions o patir una malaltia venèria, la sàtira de Coloma no és agra ni grollera i, ben al contrari, de la construcció dels versos —reforçada ara per l'elegància dels dibuixos— emana un perfum agradable i una crida subtil al *Carpe Diem*.

En equiparar els personatges dels contes i els de cel·luloide, *Yoni Bismuler*

forever! remarca la fragilitat dels mites que ja no poden complir la seua missió antropològica d'instal·lar-nos en el món i donar-nos aquella seguretat tan reconfortant que ens acompanyava cada nit al llit, una conclusió perfectament reflectida en els versos del poema final: “¿Y cómo era la Rubia de Bostón?/Elegante y banal,/ como determinadas sombras de la infancia/que besaban nuestras frentes al irnos a dormir”.

Per la seua banda, les il·lustracions d'Arly Jones són extremadament diverses quant a l'estil i el conjunt del llibre sembla un excel·lent resum de totes les darreres tendències del còmic. Com hem indicat abans, la seua implicació amb el text és total i, en ocasions, produeix lectures insospitades, que els versos amagaven i que el dibuix ens descobreix amb eficàcia.

Jordi Sebastià

2

LABERINTOS

Anuario de estudios sobre los exilios culturales españoles
Año 2003

Editorial / Manuel Amat Soler e Ignacio Soldevila
Durante / 3

Estudios, ensayos e investigaciones:

Adolfo Sánchez Vázquez, *El doble fin del exilio del 39 / 5*

Claudio Guillén, *De la continuidad. Tiempos de historia y de cultura / 10*

Germin Ramírez Alección, *Algunas consideraciones sobre los exilios liberales en la España del siglo XIX (1814-1834) / 28*

Valencianos en el exilio:

Juan Carlos Pérez Guerrero, *El anarcosindicalismo valenciano en el exilio. Los primeros años de la Caza Regional Valenciana en México (1942-1950) / 59*

Juan María Calles, *El siglo de José Medina Echazarri (Castellón de la Plana, 1903 - Santiago de Chile, 1977) / 74*

Textos y documentos:

Manuel Amat Soler, *Introducción a "La discontinuidad cultural española" / 94*

Vicente Llorens, *La discontinuidad cultural española / 95*

Cecilio Alonso y Amparo Ranch Sales, *Mar Aub y Vicente Llorens. Epistolario, 1952-1972 / 107*

Notas:

Xosé Díaz, *La memoria de Pepe Martínez, el olvidado editor de Ruedo Ibérico / 131*

María Fernanda Mancobo y Manuel Amat
Herreros, *Un hijo del pueblo / 130*

Bibliografía:

Jo-Luis de los Angeles del Congreso "Seemta años después" / 164

Reseñas:

José Luis Villacabras, *Una inteligente mirada sobre el exilio / 199*

Jorge Molero Mesa, *Ciencia, salud pública y exilio (España 1875-1939)* de Josep Lluís Barona, comp. / 204

José Ignacio Cruz, *La labor educativa de los exilios de españoles en Venezuela*, de Salomé Margués Sorreda y Juan José Martín Frechilla y *Maestros catalanes del exilio*, de Salomé Margués / 209

María Fernanda Mancobo, *Los exilios en la España contemporánea / 212*

Varias:

Ignacio Soldevila, *Pequeña crónica de un gran centenario / 217*

Juan Rodríguez, *Bibliotecas del Exilio / 228*

José Ignacio Cruz y Juan Gallana, *El equipo de vuelta / 233*

Carta de M. Ugarte / 255

Puesto que la temática general de las presentes Jornadas es “Espacios y protagonistas del exilio”, empecemos por preguntarnos: ¿qué espacio es éste, el del exilio?: ¿el que se extiende real, efectivamente a nuestro paso, o el lejano, inasible, que se despliega idealmente?

Estrategias de la desinformación

A. Pizarroso, I. Ramonet, P. Taylor,
F. Sahagún, N. Snow, M. Catalán,
Á. López, L. Veres, S. Rojo, J. M. Calleja

Editorial
LABERINTOS

Afirmar que el control de la información es una poderosa arma en manos del poder político resulta obvio, porque en la naturaleza misma del poder –entendido como sustantivo y no como verbo– se halla la tentación de controlar no sólo la vida externa de los ciudadanos, sino su espíritu mismo, como expresión suprema de esa patología

El semanario infantil Chicos sale a la calle en San Sebastián, en medio del ambiente caótico que vivía España con la guerra civil. Un panorama tan desolador que hoy sería difícil imaginarse, sin embargo real, inscrito por sus consecuencias en la memoria colectiva, y para los que lo conocimos un mal sueño, una pesadilla.

Biblioteca Valenciana
Un focus cultural de la nostra
Comunitat Autònoma

Advocats del diable

Set intel·lectuals catalans corrent, en defensa de l'estat d'Israel i contra el *nou antisemitisme*, vells prejudicis que encara —diuen— són vius amb l'etiqueta d'antisionisme: banalització de l'holocaust, satanització d'Israel...

ANTISEMITISME DESPRÉS D'AUSCHWITZ. CONTRA
LA NOVA JUDEOFÒBIA.

P. BONNÍN, J. B. CULLA, V. MARTÍ, J. F. MIRA,
M. PESSARRODONA, P. RAHOLA, V. VILLATORO.

PRÒLEG DE VICENÇ VILLATORO
COL·L. "LA UNITAT". 186, 168 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

Hi ha hagut una identificació tradicional del poble català amb el jueu, tots dos maleïts, sense estat, sota el filisteu. I una profunda fascinació de l'esquerra catalana per la fundació de l'estat d'Israel, socialista, petit, capaç de sobreviure i de tornar a la vida una llengua perduda; V. Martí invoca repetidament el filosemitisme de Joan Fuster... Aquest és el context d'un llibre valent, d'alta càrrega voltaica, sens dubte, i que obliga a la reflexió. Molt desigual quant a formes i maneres, amb un caire combatiu que perd sovint els papers: d'una Pilar Rahola o una Marta Pessarrodona que capgiren el maniqueisme habitual, un V. Martí que escampa bilis a tort i a dret, a un J. F. Mira que, més assenyat, és l'únic que comprén la percepció general del poble palestí com a víctima.

Efectivament, la cultura occidental té un component històric cristià antisemita, que s'ha manifestat —i de quina manera— en nombroses ocasions. Arriba, però, aquest racisme fins als nostres dies, i a casa nostra? Els autors d'aquest llibre afirmen que sí: l'antisionisme és un paraigua (Rahola), un avatar (Culla), la forma políticament correcta (Martí) de l'antic prejudici contra els jueus; els hebreus antisionistes —Chomsky, objecte d'ira— pateixen, doncs, autoodi. Europa, diu Bennín, és hostil als jueus, i hi ha una mena de conxorxa mundial dels tres totalitarismes antisemites —nazi, soviètic i islamista— per destruir Israel; la mateixa ONU, controlada per ells i convertida en un *fòrum tercermundista*, aïlla internacionalment Israel; els únics bons són els nordamericans i el seu imperi protector.

L'altre objecte d'ira és Saramago, acusat de banalitzar l'Holocaust amb la seua desafortunada comparació entre Auschwitz i Ramallah. Com argumenta Mira, el genocidi nazi és un graó diferent, a l'escala de la infàmia humana, que qualsevol altra massacre coneguda. Fins ací, d'acord —per cert, V. Martí hi compara Auschwitz amb les torres bessones—. En canvi, la brutal repressió —anomenem-ho així— israeliana

contra els palestins és ací banalitzada: es tracta d'"errors" normals, que no agraden però funcionen, una defensa contra les agressions terroristes dels palestins, desagradables tercermundistes, i en tot cas un problema intern d'Israel, creu Pessarrodona.

Hi ha, denuncia Villatoro, una selecció informativa que privilegia el conflicte àrabo-israelià per crear una opinió pública parcial, cosa que no es fa en altres conflictes. Certament, les manipulacions informatives són abundants, així com el simplisme i el maniqueisme periodístics: és molt fàcil fer escarafalls pel mur de Cisjordània, però ningú no s'escandalitza pel mur de Melilla, que no és tan diferent. Però, crec, si estem tan pendents d'Israel no és per racisme, és perquè sabem que s'hi juga el futur del món.

Albert Toldrà i Vilardell

Zoran Music
"Nosotros no somos
los últimos" (1970)

Diàleg del poeta amb el seu crític

En aquest volum, que aplega 361 cartes, podem resseguir la història de l'amistat i de les fecundes relacions literàries existents entre el poeta Jorge Guillén, membre de la «Generació del 27», i l'hispanista d'origen italià Oreste Macrí.

De Jorge Guillén, l'Editorial Pre-Textos ha publicat tres reculls epistolars. El primer amb Gerardo Diego i Pedro Salinas (1966), el segon amb el bibliòfil José M. de Cossio (2002), i ara aquest, amb un dels intel·lectuals estrangers més atents a l'estudi i la difusió de la poesia espanyola en terres italianes. Tot plegat constitueix un encert perquè presenta l'escriptor castellà, no ja en la dimensió habitual de poeta, sinó com a corresponent, és a dir, en diàleg amb personatges destacats del seu univers cultural. En el cas del professor Oreste Macrí, l'intercanvi amb l'autor de *Cántico*, encetat amb una lletra d'agraïment del poeta perquè l'havia

CARTAS INÉDITAS (1953-1983)

JORGE GUILLÉN-ORESTE MACRÍ

EDICIÓ A CURA DE LAURA DOLFI

438 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

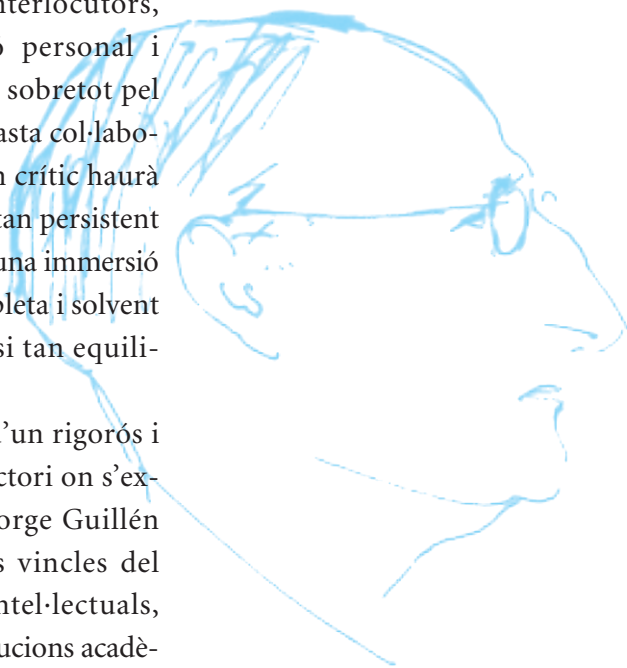

inclòs dins l'antologia *Poesia spagnola del Novecento* (1952), derivarà amb el temps cap a un terreny més interessant i complex, en convertir-se l'estudiós salentí en traductor, crític, intèrpret, antòleg i fins defensor de l'obra guilleniana. Arran d'això, ens troben davant una correspondència exemplar. Exemplar per la regularitat del carteig, l'afinitat i disposició dels interlocutors, el volum d'informació personal i professional que conté i sobretot pel nivell d'entesa i d'entusiasta col·laboració. Poques vegades un crític haurà comptat amb una ajuda tan persistent i efectiva i un poeta amb una immersió i una dedicació tan completa i solvent com en aquesta simbiosi tan equilibrada i enriquidora.

L'epistolari és precedit d'un rigorós i aclaridor estudi introductor i on s'expliquen els afectes de Jorge Guillén amb Oreste Macrí i els vincles del literat espanyol amb intel·lectuals, editors, traductors i institucions acadèmiques i literàries d'Itàlia. L'autora, Laura Dolfi, posa de relleu l'admiració suscitada per l'obra guilleniana entre els responsables de la revista *L'Approdo Letterario* i entre els components del grup de poetes i crítics hermètics que freqüentaven la tertúlia del Cafè Paszkowski (a la ciutat de Florència),

de la qual Guillén fou considerat i es considerava, membre de dret. Fet i fet, la recepció dels seus textos adquirí tant de prestigi que fou traduït, analitzat, reconegut, estimat i fins defensat quan, segons dèiem adés, els ideòlegs del realisme social menysprearen la seua poètica.

Santi Cortés

Post-Cold-Warriors: El neopragmatisme postmodern sense ètica

Ficcions còmplices és un estudi assagístic, crítica i denúncia de la filosofia (ideologia, ètica i pràctica) dels “post-cold-warriors”, el poder polític, mediàtic i intel·lectual de la dreta sorgida després de la fi de la guerra freda i en especial després dels atemptats de l’11 setembre als EUA.

FICCIONS CÒMPLICES. UN ESTUDI SOBRE LA FILOSOFIA
DELS “POST-COLD-WARRIORS”

JOAN GARCIA DEL MURO SOLANS

COL·L. “LA UNITAT”, 184, 226 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

Premi d’assaig Joan Fuster en la XXXII edició dels Premis Octubre, amb un jurat format per Antoni Furió, Joan Garí, Josep Gifreu, Damià Pons i Vicenç Villatoro.

El premi, lliurat en aquest 2004, ha estat compartit amb Antoni Vives (Barcelona 1965) per “*El nacionalisme que ve*” un assaig sobre el postpujolisme, la realitat política i social de Catalunya, les estratègies diferenciades de la resta de Països Catalans, la creació d’una “veritable classe de polítics catalans”, la defensa d’una euro-regió econòmica i d’un espai de comunicació en català.

Joan Garcia del Muro Solans (Lleida, 1961) és professor de filosofia a l’IES Mercè Rodoreda de l’Hospitalet i la Universitat Ramon Llull. Doctor per

la Universitat de Barcelona, ha publicat obres d'assaig i pedagogia, com ara *Ser i conocer*, *Història de la filosofia*, *El pensament ferit* (Premi d'assaig mancomunitat de la Ribera Alta) i *Totalitarisme postmodern* (Premi Ernest Lluch a la cultura i els drets humans).

Ficcions còmplices és una anàlisi raonada i contrastada amb dades contundents de la praxi político-mediàtica sorgida (com a resposta aparentment autodefensiva) d'aquella massacre (11-S) en el que diem habitualment món globalitzat i que es troba en l'òrbita i sota el patrocini de les denominades democràcies occidentals, liderades pels EUA.

En aquesta crítica es desvetlla el cinisme, la hipocresia i al totalitarisme de certes institucions conegudíssimes com ara l'ONU, La Unesco i la Comissió pels Drets Humans. Es denuncia el neopragmatisme de polítics i caps d'estat de nacions poderoses, més preocupats per inventar-se una veritat que els interessa abans que descobrir la que hi ha. Es descobreix la paròdia i mentida dels polítics, les empreses de sondeig, la publicitat i els periodistes. Però el pitjor és que ja ningú no s'escandalitza davant tant d'engany declarat i descobert.

En aquest assaig demolidor poquets

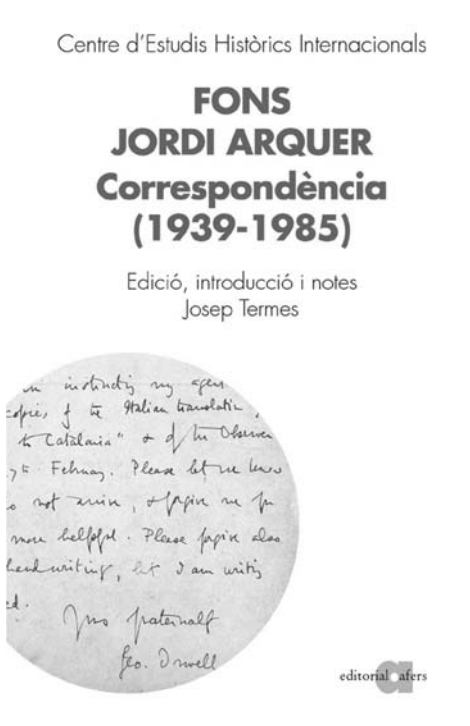
països i estadistes se salven de la censura que Garcia del Muro ens exposa amb acidesa però amb mesura i honestedat. Els primers a ser condemnats són els seus col·legues filòsofs que, en la seua utòpica, teòrica i benestant situació respectada per les nostres democràcies, justifiquen l'ús del nihilisme neopragmàtic i deixen de costat l'ètica necessària per a pensar i actuar davant de la realitat: injusta, miserable, perillosa... mortal, que pateix inexorablement la gent que en el tercer món (el món pobre, colonitzat i explotat) no aconsegueix tirar endavant, per més que cride, calle, ploree, passe fam, s'exilie o mora...

Francesc Collado

Socialisme i independentisme

Aquest volum aplega una selecció de les cartes que Jordi Arquer va creuar entre 1939 i 1976 amb diferents corresponents, la majoria d'ells actors destacats de la vida política catalana durant la llarga etapa del seu exili. Els temes són gairebé sempre els mateixos: la guerra, l'exili, el moviment obrer, el socialisme i el futur de Catalunya.

CORRESPONDÈNCIA (1939-1981)

JORDI ARQUER

EDICIÓ, INTRODUCCIÓ I NOTES DE JOSEP TERMES
197 PÀGS.

EDITORIAL AFERS. CENTRE D'ESTUDIS HISTÒRICS
INTERNACIONALS. CATARROJA-BARCELONA, 2004

Aquest volum és el primer número d'una sèrie de llibres que el Centre d'Estudis Internacionals té entre mans publicar amb el títol general "Els Papers del Pavelló de la República" i que ara apareix en l'editorial Afers. Està dedicat a la correspondència de Jordi Arquer amb diferents personalitats -Bosch Gimpera i Tarradellas, Jaume Miratvilles i Pi i Sunyer, Orwell i J.Maurín, Julià Gorkin i José Ballejos, Joan Fuster i J.M. Batista i Roca, etc. Es tracta d'una selecció de cartes extretes de la correspondència de Jordi Arquer entre 1939 i 1976, encabida en més de trenta caixes que, juntament amb els centenars de caixes de materials de la col·lecció que va aplegar al llarg de la seua vida, anà a parar a l'arxiu del Centre d'Estudis Internacionals del Pavelló de la República. Josep Termes, que se n'ha encarregat de l'edició, ha fet una selecció d'un centenar de cartes. L'interès d'aquest

recull és obvi, ja que es tracta d'un personatge molt rellevant de la història política de Catalunya. Jordi Arquer va nàixer a Barcelona el 1906. Ben aviat, per influència de son pare, s'inicià en les lluites socials que mai no abandonaria al llarg de la seua vida. Josep Termes resumeix la seua activitat així: “va ser un home cantellut i hiperactiu, fundador del comunisme català, independentista, organitzador frustrat de l'exili, esdevingut ferotge anticomunista arran de les persecucions contra el POUM (del qual era dirigent destacat)”. Va ser un dels organitzadors del Bloc Obrer i Camperol (1930), que acaba fusionant-se amb el partit d'Andreu Nin, en el POUM (1935), cosa de la qual, com manifesta en una de les seues cartes a Miratvilles, va lamentar després com un error.

En les seues cartes veiem Jordi Arquer com un home compromés amb les seues idees, gens disposat a fer concessions que considere que van contra la seua integritat moral, ni a participar en res on es troba gent que jutja “deshonesta” i “vil”. De més a més, orgullós —amb raó— de la seua trajectòria personal, amb equivocacions, reconegudes per ell, però sempre amb la intenció de ser conseqüent amb ell mateix.

En una carta a Josep Tarradellas (1939) que obre la *Correspondència*, li demana mitjans per sobreviure amb la seua

família i li diu: “crec que tinc tants drets com el que més a ser ajudat”. Més tard, en dues cartes, i un esbós de la segona —1956 i 1958— el posa entre l'espasa i la paret amb una lògica implacable. En una altra, des de Mèxic, a Pi i Sunyer, del 1942, escriu: “Vos deveu conèixer la meua posició irreductible de socialista revolucionari. És per això que mai he militat en cap partit catalanista, si bé des de les files obreres he sostingut sempre el dret de Catalunya a la seua autodeterminació i he recolzat tots els moviments encaminats a fer de Catalunya-Nació un Estat”. Preocupat per aquest punt, el trobem també en una molt interessant correspondència amb Joan Fuster.

En aquest front —socialista i independentista— es va mantenir al llarg de tota la seua activitat política com es pot veure llegint aquestes cartes. I es mantindrà molt ferm front als qui, a l'exili, propugnaven un retorn a la “legalitat” anterior a la constitució de la República i l'Estatut de Catalunya. El seu tercer front de treball era l'activitat de recerca i adquisició de documentació sobre la Guerra Civil i l'exili. I no sols per reunir materials valuosos que es podrien perdre o anar a parar fora de Catalunya, sinó perquè ell els utilitzava com a investigador i escriptor d'obres sobre aquesta temàtica.

Josep Iborra

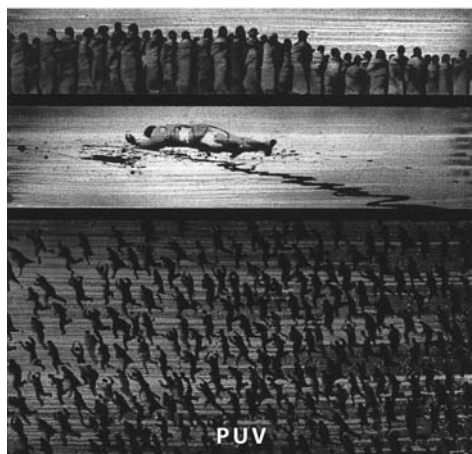
La repressió franquista a casa nostra

L'any 2003 se celebrava a València, en el marc dels XXXII Premis Octubre, un simposi sobre la repressió franquista als Països Catalans que va aplegar nombrosos especialistes i testimonis de primera mà. Aquest llibre recull les intervencions que s'hi van presentar:

Pelai Pagès i Blanch, dir.

Franquisme i repressió

La repressió franquista als Països Catalans (1939-1975)

FRANQUISME I REPRESSIÓ. LA REPRESSIÓ FRANQUISTA
ALS PAÏSOS CATALANS (1939-1975)

PELAI PAGÉS I BLANC, DIR.

366 PÀGS.

PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA,
VALÈNCIA, 2004

Fa poc s'hi va commemorar el seixanta aniversari de l'alliberament del camp d'extermini nazi d'Auschwitz per part de l'exèrcit soviètic. Que aquella barbàrie no s'oblidi i no es torne a repetir mai més era l'objectiu de la commemoració. Aquí, tot i que van haver camps de concentració, ningú no els va alliberar fa seixanta anys. I les institucions que ens governen no tenen cap intenció de recordar-nos que aquí també hi van haver tancaments massius i execucions. És la famosa llei de punt final implícita a què ens va dur la Transició espanyola.

Franquisme i repressió representa un testimoni més per què no oblidem aquells fets i procurem, també, que no es tornen a repetir. El llibre abraça bàsicament quatre aspectes de la repressió franquista, corresponents als

quatre apartats en què es divideix el llibre: la legislació repressiva, la repressió de la llengua i cultura catalanes, la repressió contra l'església catalana i la repressió contra el moviment obrer. S'hi ha afegit un apèndix amb tres testimonis personals de la repressió franquista.

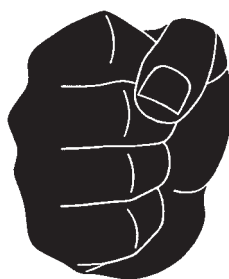
L'encert d'aquest llibre —i del simposi— radica precisament en la tria dels ponents: uns són historiadors i estudiosos del franquisme i ens aporten les dades i sistematitzen el desenvolupament dels fets; i uns altres són testimonis directes de la repressió, que aporten la part “humana” dels fets, més directa, més impactant i més commovedora. D'entre aquests darrers és especialment interessant el relat que fa mossèn Dalmau de la *caputxinada* i de la manifestació de capellans de 1966, pel fet que ni tan sols l'església catalana se'n salvava de les corregudes davant dels *grisos*, ni dels llargs tentacles repressius del TOP (Tribunal de Orden Público).

Un altre dels mèrits del llibre és que aporta dades específiques sobre els Països Catalans, on la repressió té un caràcter diferenciat respecte de l'Estat espanyol, en fer especial èmfasi contra la llengua i la cultura pròpies, i el “perill” del *separatismo*, a més.

Llibres com aquest ajuden a mantenir viva la memòria històrica, a recordar-nos que aquí encara queden ferides obertes que no s'han tancat ni es tancaran, a jutjar per les iniciatives del govern espanyol, com la darrera parada militar del 12 d'octubre, envoltada de polèmica en desfilars junts veterans de la feixista Divisió Azul i de la republicana Divisió Leclerc.

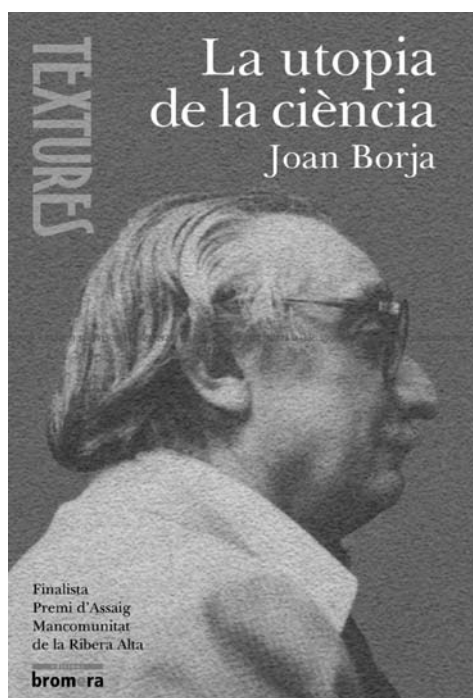
És la societat civil, doncs, la que a poc a poc va posant les coses al seu lloc. Així ha passat amb els anomenats papers de Salamanca i així ho demostra aquest llibre. Al cap i a la fi, als Països Catalans, sempre ha anat així des de fa tres segles.

Marc Candela

Ciència i humanisme

La utopia de la ciència de Joan Borja ressegueix i ordena les nombroses reflexions que a l'entorn de la ciència presenta l'obra assagística de Joan Fuster, com ara les possibilitats d'accés al coneixement, les repercussions de la tecnologia en l'oci, la relació entre l'alfabetització i el progrés científic, les implicacions individuals i socials del progrés mèdic, etc.

LA UTOPIA DE LA CIÈNCIA, JOAN FUSTER
I LA MESURA DE LES COSES

JOAN BORJA

FINALISTA PREMI D'ASSAIG MANCOMUNITAT
DE LA RIBERA ALTA

COL·L. "TEXTURES", 12, 340 PÀGS.

EDITORIAL BROMERA, ALZIRA, 2003

En l'àmplia diversitat temàtica que presenta l'obra de Joan Fuster, les reflexions entorn de les implicacions socials i culturals dels avenços científics i tecnològics ocupen un lloc ben important. De fet, les referències al progrés científic oferien l'oportunitat d'efectuar una interrogació radical sobre velles qüestions de la cultura humanística, així com sobre els nous aspectes socials i morals que estaven apareixent. Aquesta actitud de Fuster no resulta gens habitual entre la gent de lletres que, normalment, ignora les noves perspectives que plantegen les ciències o, el que ve a ser el mateix, les combat en nom d'uns valors humanístics suposadament en perill.

Ara bé, a Fuster no l'interessava tant construir un esbòs de filosofia de la ciència o un intent d'aproximació als interrogants sobre l'univers que planteja la física, com desmuntar les

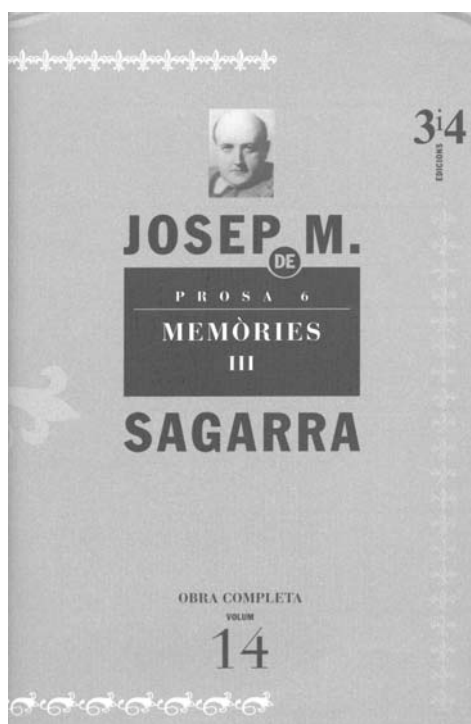
reaccions confuses, il·lògiques sovint, de la gent de lletres —la fauna, que n’hauria ell— davant les noves realitats i problemes plantejats pels científics. Aquest propòsit, de fet, s’inseria en la mateixa concepció de l’assaig fusterià, ja que l’assaig, per a Fuster, respon sempre —és el seu primer impuls— a un intent d’aclarir la comprensió d’un problema. I aclarir és tant com desfer confusions, equívocs, subterfugis, prejudicis... L’assaig no és sobre un tema, sinó cap a un tema, i en aquesta aproximació el primer pas és sempre el desemmascarament, el desinflatament de les retòriques, la voluntat de situar el pensament en un pla delimitat i concret. Una tasca inicial, en diríem, d’higiene mental. El llibre de Joan Borja *La utopia de la ciència* resumeix i ordena les principals reflexions de Fuster sobre la ciència i la seua interacció amb l’humanisme, així com sobre les noves realitats i problemes que aquella planteja. Aquestes reflexions apareixen sobretot en llibres com *Diccionari per a ociosos*, *L’home mesura de totes les coses*, *Diari 1952-1960* o *Sagitari*, i també en centenars d’articles publicats en la premsa periòdica, la majoria no arreplegats en cap llibre i només accessibles en les hemeroteques. Amb abundants citacions del mateix Fuster, Borja ressegueix temes com la concepció de l’assaig, relacionada amb les possibili-

tats d’accés al coneixement, les repercussions de la tecnologia en l’oci, la relació entre l’alfabetització i el progrés científic, l’abundància cultural que els nous mitjans tecnològics fan possible amb la viciada dialèctica de les masses i les minories selectes i la corresponent i suposada adulteració de la cultura. Alguns dels assaigs més divertits i sarcàstics que el lector trobarà extracitats en aquest llibre, fan referència a les ciències humanes: la història, la psicoanàlisi, la sociologia, la crítica literària... De gran actualitat és un dels capítols més llargs d’aquest llibre, dedicat a les implicacions individuals i socials del progrés mèdic, amb els canvis en l’ètica i la moral que està provocant. En l’últim, que porta per títol “la utopia de la ciència”, Joan Borja hi destaca que encara que Fuster no s’apuntava a un optimisme cec en el progrés científic atacava sovint les confusions i prejudicis que detectava en les veus que alertaven —i continuen alertant— sobre la pèrdua de llibertat i sobre la deshumanització que es produirien en una hipotètica societat racionalitzada, de la mateixa manera que es mostrava sarcàstic amb els qui propugnaven un progrés moral paral·lel al progrés científic, però entenen aquell com una conservació dels valors tradicionals.

Enric Iborra

Jo ho he vist

El tercer volum de les Memòries de Josep Maria de Sagarra, obra publicada per primera vegada el 1954, inclou “Les fèrtils aventures” i “Dos anys a Madrid” i relata la història de la vida de l'autor entre els 18 i els 25 anys, és a dir, del 1912 al 1918.

JOSEP MARIA DE SAGARRA. MEMÒRIES III.
PROSA 6. OBRA COMPLETA 14

EDICIÓ CRÍTICA A CURA DE NARCÍS GAROLERA AMB
LA COL·LABORACIÓ D'EULÀLIA MUMBRÚ
547 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

Aquestes Memòries del prolífic autor de Barcelona (1894-1961), que l'editorial 3 i 4 ha publicat en tres volums -els corresponents a l'Obra Completa 12, 13 i 14-, constituïen la primera de les dues parts en què Sagarra concebé inicialment el seu projecte, que dissortadament no va tenir continuïtat. Els primers vint-i-cinc anys de la seua vida ocupen quasi 800 pàgines en l'edició de lletra de formiga de la popular MOLC i moltes més en aquesta de 3 i 4. Això pot donar una idea de fins a quin punt Sagarra hi precisa el detall, que podrà mantenir més o menys interès històric per al lector actual, però que no cansa mai ni sembla postís o agafat pels pèls gràcies a una prosa que, juntament amb el seu coetani Josep Pla, és un dels cims de la literatura catalana de tots els temps.

Concebudes com unes confidències amables i no -ho advertia l'autor en el pròleg- com confessions, la darrera part de les *Memòries* s'inicia amb el viatge d'un jove Sagarra de 18 anys a Itàlia en companyia del pare, l'historiador Ferran de Sagarra i Siscar, i el seu germà Ignasi, i acaba amb el retorn de l'autor a Barcelona, després de dos anys a Madrid, coincidint amb el final de la I Guerra Mundial i un sopar en homenatge a don Santiago Rusiñol organitzat per la penya de l'Ateneu Barcelonès. A través d'aquestes 547 pàgines, editades amb molta cura i supervisades lingüísticament per Narcís Garolera, el lector es converteix en testimoni dels primers treballs literaris de l'autor i d'uns èxits fulgurants que ja no l'abandonarien (quasi) mai. L'evocació de personatges que l'autor coneix durant aquest temps de formació (fins que, descartada la carrera diplomàtica, decideix dedicar-se professionalment a la literatura) ocupa una part central de l'obra. Per ací desfila la flor i nata de la intel·lectualitat barcelonina i madri- lenya de l'època, amb retrats vivíssims que han estat destacats per la crítica com l'aspecte més important de les memòries. Efectivament, entre els 18 i els 25 anys, aquest burgeset

intel·ligent i curiós té el privilegi de tractar de prop un fum de personatges decisius de la cultura i la política espanyoles de la primera meitat del segle XX, i l'autor que en la plenitud humana i literària dels 60 anys es posa a escriure-hi, ho fa amb estima, ofici i saviesa de *bon vivant*, lluny tant de l'elegia com de la sàtira, conscient de la sort que suposa haver nascut, com aquell qui diu, cofat amb barret fort i vestit de sedes i amb una ploma a la mà disposada a oferir un testimoniatge imprescindible d'un home i d'una època.

Segueix a bon ritme, doncs, la publicació de l'obra completa de Josep Maria de Sagarra i de Castellarnau, prevista en els 25 volums que n'integren l'edició canònica més altres 5 d'obra inèdita. Autor més reconegut en poesia i teatre i no tant com a narrador, esperem que aquest sisè volum de prosas contribuirà a la lectura permanent que un clàssic de les nostres lletres reclama i a espolsar una mica la pols d'un cert oblit en què ha caigut.

Manel Rodríguez-Castelló

«Memorias de una luchadora antifranquista»

El testimonio político y personal de Rosalía Sender (Albalate de Cinca, Huesca, 1933), una mujer que batalló infatigablemente contra el fascismo desde las filas del partido comunista, primero en la clandestinidad y, después, en la legalidad durante la Transición y la democracia.

NOS QUITARON LA MIEL. MEMORIAS DE UNA
LUCHADORA ANTIFRANQUISTA

ROSALÍA SENDER BEGUÉ

COL·L. "HISTÒRIA I MEMÒRIA DEL FRANQUISME"

318 PÀGS.

PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA,
VALÈNCIA, 2004

Como en cualquier texto complejo, esta obra tiene muchas lecturas, relata acontecimientos y describe actitudes que invitan a la reflexión —no de balde revisa casi sesenta años de historia de España— pero de entre todos los aspectos importantes, que son muchos, me interesa especialmente que sea un testimonio —no una ficción— autobiográfico, de una militante comunista, afincada en Valencia desde finales de los sesenta y que sea mujer.

La narración en primera persona hila todo el discurso: la vida de Rosalía Sender contada por ella misma discurre por estas páginas, su voz comprometida, luchadora, valiente, infatigable. Esta voz cuenta hechos, opina, deduce, valora y avanza por un relato cronológico que comienza en la infancia —cruzando a pie la frontera francesa con cinco años, junto a sus

padres y su hermana en 1939— y concluye en la actualidad, al frente de su galería de arte.

R. Sender se afilió al PCE a los 18 años, cuando vivía en París y permaneció en el partido hasta 1986; fueron más de cincuenta años de dedicación: primero en la clandestinidad, en el exilio y en el interior, trabajando en los servicios de correo, acogiendo a españoles que huían a Francia, ayudándolos a cruzar la frontera, promoviendo campañas contra la tortura, activando grupos vecinales y desempeñando un papel decisivo en la creación del Movimiento Democrático de Mujeres del País Valenciano; tras la legalización del PCE, reorganizándolo para funcionar en democracia. En el libro se evidencia que la lucha contra la dictadura franquista fue fundamentalmente comunista, porque eran muchos los militantes y porque estaban bien coordinados dentro y fuera del estado.

Tras el largo periodo en Francia, duro y alegre al mismo tiempo —de gran miseria, pero también gozando de la solidaridad y de la cultura—, Rosalía Sender se instala en Valencia en 1967. Aquí comienza un pasaje especialmente interesante porque muchos de los personajes que aparecen protagonizaron la Transición española y, sobre todo, porque muestra las dificultades

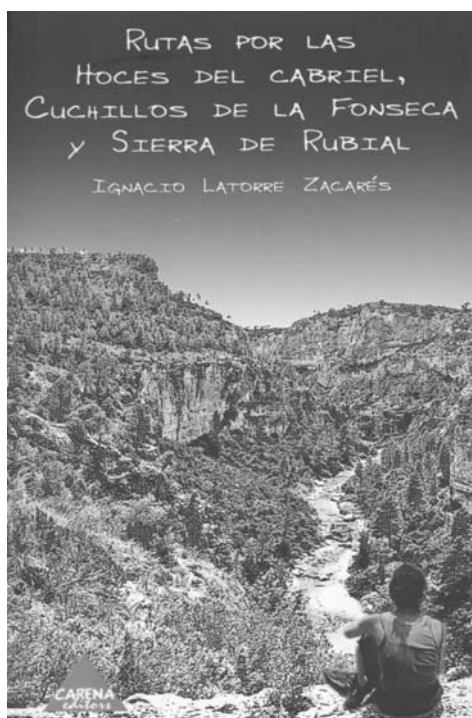
de estructurar un partido político para que sea eficaz y, a la vez, represente los intereses de los votantes.

En estas memorias queda patente la discriminación que padeció Rosalía Sender por ser una mujer; trabajó incansablemente en el partido comunista, pero a menudo era destinada a menesteres mecánicos que le impedían acceder a la formación necesaria para destacar: era «una herramienta», como dice la autora. Además, cuando aceptó el cargo de la secretaria de finanzas del PCPV, que nadie quería ejercer, los responsables hacían caso omiso de sus recomendaciones, constantes e imprescindibles, y no valoraban su función. A ello hay que añadir que, además de tener una ocupación retribuida y casi otra jornada laboral en el partido, era ama de casa y cuidaba y educaba a sus dos hijos, actividades que su marido no compartió nunca. De no poseer una personalidad tan crítica y emprendedora, tal vez, sus acciones estarían en el anonimato. Pero Rosalía Sender abandonó el partido en los años ochenta y aún tuvo ganas de fundar una sociedad cultural que promocionó el arte por todo el País Valenciano y, más tarde, la emblemática galería que lleva su nombre.

Arantxa Bea

D'excursió per les terres del Cabriel

L'altiplà del Cabriel posseeix alguns dels racons més bells i desconeguts de tot el territori valencià. Ignacio Latorre ens proposa de conèixer-los mitjançant quinze rutes que recorren minuciosament aquesta comarca singular.

RUTAS POR LAS HOCES DEL CABRIEL,
CUCHILLOS DE LA FONSECA Y SIERRA DE RUBIAL

IGNACIO LATORRE ZACARÉS

COL·L. "RUTAS BTT Y SENDERISMO"

237 PÁGS.

CARENA EDITORS, VALÈNCIA, 2004

El 25 de juny de 1851 una Reial Ordre d'Isabel II convertia el riu Cabriel en el límit fronterer entre les noves províncies d'Albacete, Conca i València i incorporava l'actual comarca de Requena-Utiel a la circumscripció provincial valenciana. Es refrendaven així uns vincles històrics ben coneguts, just en un moment en què s'hi iniciava l'expansió de la viticultura que propicià una important dinamització econòmica de la comarca i que trobà la seua eixida comercial en el port de València.

En aquest territori fronterer, la capitalitat del qual es comparteix entre Requena —administració i serveis— i Utiel —comerços—, s'amaga un paisatge bellíssim configurat per l'accidentada orografia que va deixant el riu Cabriel al llarg del seu curs

seguint els límits territorials entre la Manxa i València i els diversos barrancs —las Chorreras, Mira, Moluengo, Cinorrio— que hi aboquen els seus cabdals irregulars.

Ignacio Latorre, en aquesta documentada —i apassionada— guia excursionista proposa quinze rutes per fer a peu o en bicicleta i descobrir així els paratges extraordinaris que s’arreglaren en el marge esquerre del Cabriel, aigües avall de l’embassament de Contreras: la Serra de Rubial, la zona boscosa de la Derrubiada, els capriciosos i impossibles meandres encaixonats entre espadats i coneguts com las Hoces —el Rabo de la Sartén, la Hoz de Vicente, la Hoz del Purgatorio—, els Cuchillos de la Fonseca, singulars formacions rocoses en forma d’agulles verticals, anomenades popularment “els sentinelles del Cabriel”, que tenen el seu origen en l’erosió desigual que han sofert els seus estrats verticals i que ha donat lloc a aquest conjunt de lloses allargades i esmolades; Vadocañas i el seu pont del segle XVI; o els nombrosos i petits llogarets sorgits aquí i allà amb la seua arquitectura popular i el seu desconegut patrimoni arquitectònic Las Cárceles, Casas de Moya, Casas del Rey, Las Monjas, Los Cojos, Tochar, Tamayo, Chipirito...

En fort contrast amb l’asèpsia característica d’aquesta mena de guies, l’autor no estalvia crítiques a la creixent pressió a què es veuen sotmesos aquests paratges per banda de les finques privades que envolten amb tanques les seues propietats, sense respectar els marges del riu, els camins públics o les rutes naturals de la fauna autòctona. Unes agressions que, fins ara, s’hi han realitzat impunement i amenacen l’equilibri del riquíssim ecosistema de l’altiplà, d’ara endavant una mica més nostre gràcies a aquest excel·lent treball de divulgació.

Josep Vicent Frechina

La biologia molecular vista a través de Brenner

Sydney Brenner, un dels biòlegs més destacats del passat segle, ens ofereix a través del seu relat autobiogràfic una visió personal del desenvolupament de la biologia molecular. Una visió parcial però complementària a la d'obres més completes.

VIURE PER A LA CIÈNCIA

SYDNEY BRENNER

TRADUCCIÓ DE JULI PERETÓ

COL·L. "SENSE FRONTERES", 16, 223 PÀGS.

EDICIONS BROMERA I PUBLICACIONS

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, ALZIRA, 2004

La biologia molecular s'ha desenvolupat durant les últimes dècades, com molt probablement no ho ha fet, cap altra disciplina científica. I ho ha fet fins arribar a ser avui una de les disciplines científiques que més recursos econòmics i humans acaparen. D'altra banda, aquesta disciplina ha passat a ser una de les més controvertides a nivell social. En aquest sentit, ha generat importants polèmiques com ara aquelles relacionades amb la clonació o amb la producció de transgènics.

Viure per a la Ciència és un relat autobiogràfic d'un dels biòlegs moleculars més importants dels darrers temps: Sydney Brenner. El llibre, centrat en la vida científica d'aquest biòleg, narra les nombroses i destacades recerques científiques en les quals participà; unes recerques que transformarien totalment aquesta disciplina i la durien al

lloc tan central que avui ocupa dins la ciència. Així, a través de les seues pàgines podem llegir: com es descobrí l'estructura del DNA; com s'aprofundí en el coneixement de la funció d'aquesta molècula; com es desenvoluparen tècniques essencials de la biologia molecular com la clonació de gens; o com s'introduïren instruments ara imprescindibles, com és el cas del microscopi electrònic o el mateix ordinador. Tot açò s'explica des d'una perspectiva totalment personal, relacionant cada qüestió exclusivament amb les vivències de l'autor. D'aquesta manera, els lectors o les lectores poden obtenir una visió més de tots aquests fets. Una visió, però, que només podrà ser enriquidora si es contrasta amb un relat històric més complet.

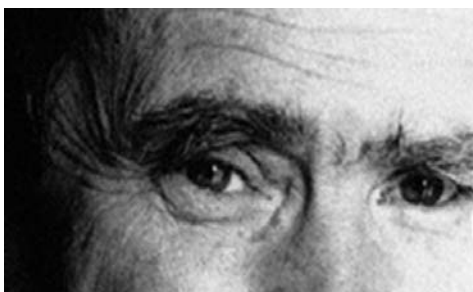
El menyspreu que l'autor mostra cap als historiadors de la ciència pot ser una bona explicació d'algunes mancances importats del llibre, com ara la manca de contextualització en els seus paràmetres polítics i socials dels desenvolupaments científics que hi relata. D'altra banda, el fet d'emprar com a fonts només les seues vivències i les dels seus amics, duu a l'autor a perseverar en injustícies ben conegudes com ara l'anul·lació del paper de Rosalind Franklin en la descoberta de l'es-

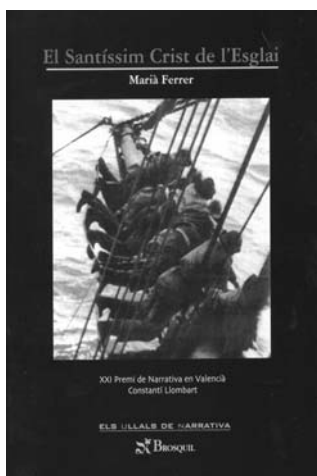
tructura del DNA. És per això que la lectura no contrastada d'aquesta obra podria dur a idees errònies sobre les aventures científiques que hi relata.

Potser allò que resulta més interessant de l'obra és la imatge que ens ofereix de la pràctica científica i dels mateixos científics amb qui treballà. Les reflexions que l'autor realitza al voltant de la importància de la interdisciplinarietat i del treball en equip en ciència o la visió de la ciència com una pràctica menys sistemàtica del que sovint es pensa resulten de gran interès. Ara bé, també en la imatge de la ciència que es desprèn d'aquesta obra apareixen afirmacions que avui ja resulten absolutament ridícules; és el cas, entre d'altres, de la defensa que l'autor fa de la neutralitat de la ciència.

És aquesta, en definitiva, una obra que pot tenir interès per a una lectura crítica per part d'un públic, si més no, introduït en els misteris de la biologia.

Ximo Guillem i Llobet

EL SANTÍSSIM CRIST DE L'ESGLAI

MARIÀ FERRER

COL·L. "ELS ULLALS DE NARRATIVA", 3
266 PÀGS.

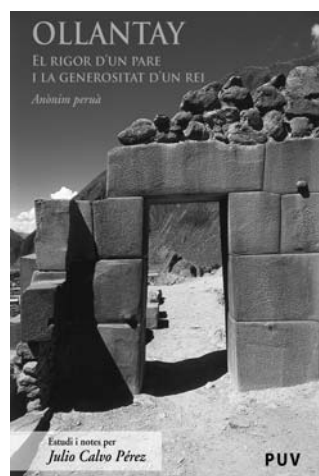
BROSQL, VALÈNCIA, 2004

El segle XX explicat per un gat de barca

Enguany el premi Constantí Llombart de narrativa en valencià ha recaigut en l'òpera prima de Marià Ferrer (València, 1941) que ara inicia la seua trajectòria literària i de la millor manera. L'obra guanyadora ha estat triada per un selecte jurat amb noms com el de Vicent Pallarés, Bernat Montagut o Jesús Huguet. Una novel·la que al llarg dels seus set capítols ens mostra la situació de principis de segle XX, mitjançant la veu en primera persona d'un pescador *gat de barca* que passarà revista a tots els àmbits del seu món: de qüestions polítiques a folklore popular (i de vegades paralista), tot passant per la religió o el sexe.

Ferrer empra un llenguatge directe i contundent, combina l'àgil narració amb el diàleg, això sí, tot salpebrat amb certa socarroneria típicament valenciana, gràcies a la qual desdramatitza els passatges més foscos de la història. A més, cal reconèixer a l'autor, la seua tasca de compilació documental (innumerables dades, curiositats d'època) que afegeixen un valor etnogràfic a la ficció. Tot un encert narratiu i estilístic, llevat del seu títol, que ni de bon tros es correspon a la trama i, sens dubte, pot confondre més d'un lector poc avispat.

J.Ricart

OLLANTAY. EL RIGOR D'UN PARE I LA GENEROSITAT D'UN REI
ANÒNIM PERUÀ

ESTUDI I NOTES DE JULIO CALVO PÉREZ
TRADUCCIÓ DE JULIO CALVO PÉREZ I SALVADOR COMPANYY
179 PÀGS.

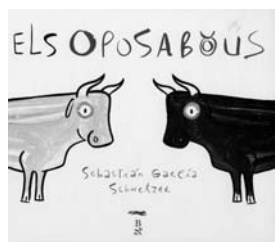
PUBLICACIONES UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2004

Una leyenda inca

Cuidadoso trabajo del profesor Julio Calvo Pérez en el que recoge un texto anónimo peruano, traducido del quechua al valenciano. Según dicen los traductores del texto en la presentación, se supone que el autor del mismo fue un mestizo que había asimilado positivamente sus orígenes españoles e indígenas y de esta forma crea una obra que eleva a categoría estética no sólo una leyenda inca, sino también una lengua: el quechua.

Esta edición incluye un estudio preliminar muy completo y el texto íntegro de la obra en quechua y valenciano, así como un glosario de términos quechuas. Ciertamente, un trabajo con interés para aquellos a quienes les interesan los temas relacionados con los orígenes de la literatura en otras culturas, una rareza, una curiosidad y un hallazgo histórico-literario. Las notas de la introducción son indispensables para comprender la envergadura real de este singular texto, así como la comprensión de la cultura y la sociedad quechua. Sin duda, un estudio digno de mención e interés.

Lourdes Rubio

ELS OPOSABOUS

SEBASTIÀ GARCÍA SCHWETZER

COL·L. "LIBROS DEL ZORRO ROJO", 4, 50 PÀGS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

L'HUG I L'HIPOPÒTAM

PEDRO GHERGO

IL·LUSTRACIONS D'ALEJANDRO AGDAMUS

COL·L. "LIBROS DEL ZORRO ROJO", 3, 34 PÀGS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

L'ABECEDARI FANTÀSTIC DE POTAM, L'ELEFANT

MONTSE GISBERT

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Novetats desiguals

Brosquil presenta dues novetats de diferents característiques i qualitat. El cas del primer exemplar, *Els Oposabous*, és un intel·ligent llibre per tal de conèixer el concepte d'oposat sense perdre l'ocasió per riure i reflexionar. A través de la figura dels bous, l'autor presenta diferents conceptes i els seus contraris. Les il·lustracions, que són l'ànima del llibre, són molt expressives a pesar de representar sempre el mateix animal. Per altra banda, les nombroses bromes que s'hi troben a les pàgines creen una immediata complicitat amb el lector que probablement el convertirà en un dels seus llibres de referència.

Respecte del segon llibre, *Hug i l'hipopòtam*, conta la història d'un hipopòtam que, gelós d'un lleopard que li agrada molt a la seua nòvia, es pinta tot de groc amb taques negres. Amb aquest aspecte, s'apareix a un caçador que amenaça el lleopard del qual, finalment, es fa bon amic. Una història simple i amb tints masculistes (home gelós, dona passiva, etc.) il·lustrada amb bastant gràcia i bon ús dels colors. Alguns errors ortogràfics i el poc encert en la tria del cos de lletra, enterboleixen la lectura.

Xavi Minguez

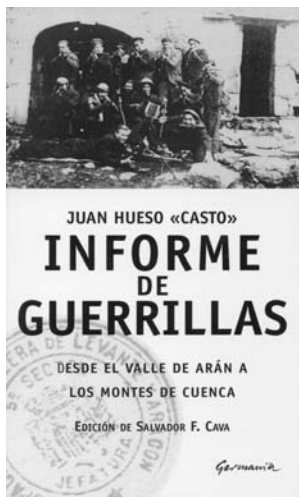
Viaje de letras

Potam es un elefante algo estrafalario. Vive en un universo fantástico lleno de poesía. Animales, flores y música le acompañan en sus varias peregrinaciones a través del planeta y complacen su curiosidad. Viaja con un tren, un dirigible, una escalera y un avión. Navegará también con una simple olla en el océano. Potam tiene también un apetito feroz y no se pierde ninguna ocasión de satisfacer su estómago, de comerse el mundo. Nuestro amigo es un insaciable contemplador de estrellas, de paisajes y de sueños.

Montse Gisbert utilizó el dibujo fantástico y extravagante en contraste con unos detalles fotográficos incluidos dentro de las ilustraciones. Un intento, quizás, de devolver a los niños del siglo XXI una libertad, cada vez más censurada por el miedo que asaltó nuestras vidas y hizo que sigamos construyendo más y más muros innecesarios.

En definitiva, *L'Abecedari fantàstic de Potam, l'elefant* se convierte, por todo lo dicho anteriormente, en una lectura recomendable. Montse Gisbert propone también al niño, una vez acabada la lectura, crear su propio abecedario.

Jerome Biard

INFORME DE GUERRILLAS

JUAN HUESO "CASTO"

PRÒLEG DE SALVADOR F. CAVA

146 PÀGS.

EDITORIAL GERMANIA, 2004

Guerra de guerrilles contra el franquisme

Accions com la invasió de la Vall d'Aran, per part de les columnes de combatents antifranquistes enviats des de França l'any 1944, constitueixen la memòria d'allò que no pogué ser. Centenars, milers, de combatents antifranquistes que havien creuat la frontera cap a França l'any 1939, continuaren la lluita contra el feixisme. Molts d'ells a les files de la resistència francesa i amb els aliats (fins a participar de l'alliberament de París, a darreries de 1944). Però molts altres, a les serres i muntanyes dels Pirineus i de la resta de la Península Ibèrica. Enquadrats en les files del Partit Comunista, que mantindria la lluita armada fins els anys cinquanta i altres agrupats com podien, en cèl·lules autònomes que quedarien aïllades davant la impossibilitat d'acabar amb la dictadura de Franco. Aquest llibre és un recull d'anècdotes (recollides sobretot de l'activitat de l'Agrupació Guerrillera de Levante -AGLA), del dia a dia dels guerrillers, dels passos de frontera, de les persecucions de la Guàrdia Civil, de la lluita per la supervivència i de la gran fe d'aquests homes i dones cap un alliberament que hauria de venir amb la victòria dels aliats sobre l'Alemanya de Hitler i que, finalment, no vindria.

Pau Caparrós

CENTENARI DELS ESTUDIS DE MAGISTERI A CASTELLÓ DE LA PLANA.

AA VV

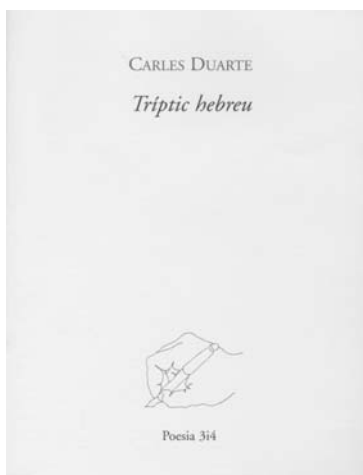
PRÒLEG DE FRANCISCO TOLEDO LOBO. 225 PÀGS.

PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT JAUME I, CASTELLÓ DE LA PLANA, 2004

La formació dels mestres a Castelló (1901-2001)

Durant el curs acadèmic 2000/01, Castelló de la Plana va commemorar el centenari de la creació de la primera Escola Normal femenina, una celebració que conclou tres anys després amb l'eixida d'aquest volum singular. Amb una presentació ben luxosa, la Universitat Jaume I —hereva de les antigues Escoles Normals de Magisteri— no estalvia mitjans editorials per a presentar a la societat una part de les seues arrels i, de manera especial, per a honrar la tasca dels seus mestres i estudiants. Els treballs de Manuel Rosas, Miguel Salvador, Julia Beltrán, Marc A. Adell, Vicent Pinto i Àngeles Galino fan una mirada retrospectiva a cent anys de la història de l'educació a Castelló: les successives ubicacions de les Escoles; l'evolució del marc legislatiu de la formació dels mestres; la vida acadèmica i cultural; les previsions davant del nou escenari europeu; els reptes de l'educació intercultural... El llibre es completa amb el recull d'imatges *100 anys, cent fotos* i una revista de premsa sobre l'efemèride.

Rafa Miralles

TRÍPTIC HEBREU

 CARLES DUARTE

 COL·L. «POESIA», 120

 121 PÀGS.

 EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

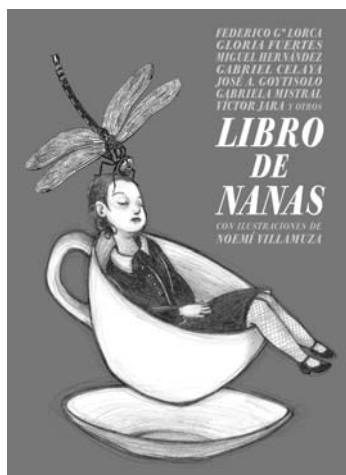
Diàleg amb el “Verb”

Triptic hebreu conté tres llibres: *Cohélet*, *Ben Sira*, *Qumran*. Tots tres van ser publicats per separats entre 1996 i 1997, en l'editorial Columna. Aquesta nova edició de 314, amb un pròleg suggerent de Marie-Claire Zimmermann, dona la possibilitat d'apreciar el caràcter unitari del tríptic.

Carles Duarte presenta tots els poemes amb una citació bíblica: en el primer llibre la font dels epígrafs és l'Eclesiàstic; en *Ben Sira*, l'Eclesiàstic; en *Qumran*, els rotlles de la Mar Morta, formats per diferents llibres bíblics, literatura exegètica, textos litúrgics i regles d'una comunitat sorgida d'una escissió del moviment esseni fa dos mil anys.

Aquesta estructura repetida en cada poema acaba per establir un ritme que s'estén per les pàgines. Cada peça apareix com una resposta a la paraula sagrada que l'encapçala, de manera que tota l'obra es conforma com un diàleg amb els textos bíblics. Però no només això, perquè el poeta no glossa, ni comenta, ni fa propaganda, crea versos originals que, de vegades, harmonitzen amb el contingut bíblic i altres el contradiuen.

Imma Gandia

LIBRO DE NANAS

 AAVV

 SELECCIÓ DE HERRÍN HIDALGO

 IL·LUSTRACIONS DE NOEMÍ VILLAMUZA

 COL·L. "LIBROS PARA NIÑOS", 12, 116 PÀGS.

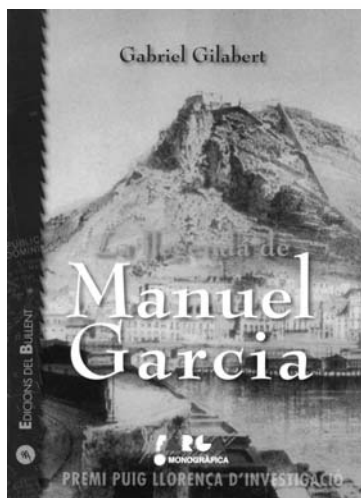
 EDITORIAL MEDIA VACA, VALÈNCIA, 2004

Creixer amb paraules

“Eso es también la poesía: llamarse como a uno le gusta”. Aquesta frase, extreta de la minibiografia de Gabriela Mistral que inclou l'apèndix del volum, ens acosta, en certa manera, a la noció de poesia que manegen els editors de *Libro de nanas*. Aquest volum per a xiquets de poesia (una definició més vàlida, segons ens sembla, en aquest cas, que la de “poesia per a xiquets”) inclou versos de Federico García Lorca, Miguel Hernández, José Agustín Goytisolo, Gloria Fuertes, Víctor Jara, Pablo Guerrero, Emilio Ballagas, Nicolás Guillén, Bernardo Atxaga, Carmen Santonja, Gabriela Mistral, Nacho Fernández, Marilina Ross, Leo Maslíah, Fernando Luna, Ángel Guache i Gabriel Celaya.

La poesia, en aquest cas, està entesa com una eina de coneixement que s'omple d'uns sentits o d'uns altres, segons l'edat de la persona. El volum manté el format habitual i ja clàssic de la resta de la col·lecció, amb unes il·lustracions inquietants i gens infantiloïdes.

Maite Insa

LA LLEGENDA DE MANUEL GARCIA

GABRIEL GILABERT

2N PREMI PUIG LLORENÇA D'INVESTIGACIÓ

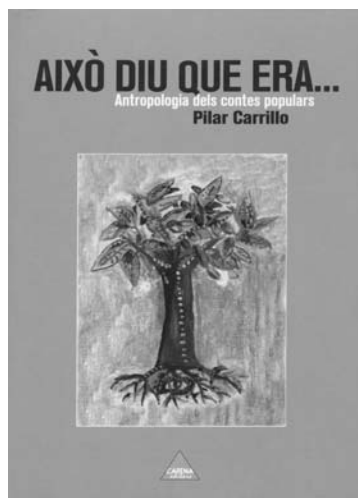
COL·L. "LA FARGA MONOGRÀFICA", 20. 110 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, VALÈNCIA, 2004

Com es construeix una llegenda popular

Quan Gabriel Gilabert inicià la seua investigació sobre la figura de Manuel Garcia, malfactor de Benitatxell presumptament emigrat a Cuba i esdevingut un mite del bandolerisme antillà, no s'imaginava que la seua recerca anava a donar un gir de cent vuitanta graus: aquest Manuel Garcia, el pròfug fugit del poble després de cometre un assassinat, no tenia cap relació, llevat de la coincidència onomàstica, amb el famós bandoler cubà. El poble de Benitatxell havia forjat aquest episodi crucial de la seua memòria col·lectiva bastint una llegenda que era més deutora de la imaginació popular que dels fets històrics reals. Imaginem el descens inicial de Gilabert en descobrir la taxativa falsedat de la seua hipòtesi de treball. Passat aquest, però, és notori que amb la descoberta la seua investigació prenia una alçada molt superior a l'original: ja no es tractava d'esbrinar les peripècies biogràfiques d'un delinqüent professional sinó de burxar en els mecanismes de construcció de la cultura popular, un complex trencaclosques que treballs com aquest fan una mica més entenedor.

Josep Vicent Frechina

AIXÒ DIU QUE ERA...ANTROPOLOGIA

DELS CONTES POPULARS

PILAR CARRILLO

COL·L. "L'ENDEMA", 173 PÀGS.

CARENA EDITORS, VALÈNCIA, 2004

Contalles de les Valls del Vinalopó

Pilar Carrillo ens acosta els contes de la seua infantesa, escoltats dels seus iaios, i transcrits ara amb voluntat de fer una aportació a la cultura popular de les comarques valencianes. Nascuda a la localitat de La Romana (les Valls del Vinalopó), l'autora recorda el realisme i el costumisme de personatges que demostren astúcia, valentia, picaresca o enginy, siguen persones o animals. Al llarg del volum (que aplega 27 contalles) l'autora fa una transcripció lingüística pràcticament literal de les narracions, reproduint així les variants locals del valencià meridional del seu poble. Aquest treball, amb voluntat de perdurabilitat en el temps, permet disposar d'un recull etnogràfic sobre la comarca i acostar-lo a un període concret. Carrillo també analitza formalment els contes que ha recollit i ho fa des del punt de vista dels corrents de pensament del folklore i l'etnologia. "El cuanto de l'enfaós", "El sabor des amors", "La monya de sucre", "El nan i el gegant" o "El setrillet" són alguns dels relats. L'obra, a més, incorpora un glossari on s'explica les paraules, les locucions i les frases fetes.

Agustí Hernández

COSTUMARI BOTÀNIC(III)

JOAN PELLICER

COL·L. "LA FARGA MONOGRÀFICA"

255 PÀGS.

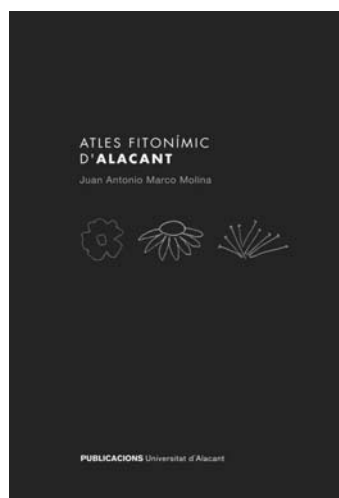
EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA 2004

La memòria de les plantes

"No cal que recalquem quina cosa fràgil és la memòria humana. Quan desapareca serà per sempre", paraules d'Enric Sòria amb les quals volem presentar el tercer volum *Costumari botànic*, escrit per Joan Pellicer: un recull de les virtuts i usos populars de les plantes de la zona de les comarques centrals del País Valencià.

És impressionant l'exhaustiu coneixement científic de les plantes, a més de les dades etnobotàniques i antropològiques, aportades en aquesta obra. L'erudició de Joan Pellicer arriba fins i tot a l'ús del llenguatge, un llenguatge que recupera l'esperit d'aquestes comarques, també anomenades "territori diànic". Tot aquest conjunt de sabers dels nostres avantpassats -amb històries moltes vegades increïbles, que fins i tot atribuïen poders màgics, quasi divins a les plantes- és un tresor inestimable, tal i com es manifesta a cada una de pàgines d'aquest costumari. Tresor que inclueix, a més, cites literàries, poemes, cançons populars i relats al voltant del món vegetal.

Nieves Avilés

ATLES FITONÍMIC D'ALACANT

JUAN ANTONIO MARCO MOLINA

200 PÀGS.

PUBLICACIONS UNIVERSITAT D'ALACANT, ALACANT, 2004

La Botànica en la Toponímia

El Servei de Publicacions de la Universitat d'Alacant publica amb aquest llibre un nou treball sobre la geografia alacantina. De la mà de Juan Antonio Marco Molina, autor d'aquest llibre i professor titular del Departament d'Anàlisi Geogràfica Regional de la Universitat d'Alacant, el llibre "dóna a conèixer una part de la riquesa i varietat de la toponímia de les terres alacantines". En concret, el llibre fa esment de tota la toponímia relativa a les plantes (la fitonímia) que apareix als mapes topogràfics de la província d'Alacant.

Es tracta del sisé treball d'aquest autor publicat pel Servei de Publicacions de la Universitat d'Alacant, a la qual pertany. En aquest cas el treball, a cavall entre la botànica i la geografia, consta d'una primera part en la qual l'autor explica i discuteix la metodologia de la recerca que ha originat aquest llibre. En segon lloc, es donen algunes informacions bàsiques de geobotànica, per a la millor comprensió del treball. Es mostren després els tipus de vegetació de la zona estudiada i, finalment, es passa al recull de termes fitonímics existents, tot detallant la seua localització geogràfica.

Ximo Guillem i Llobet

ESCABAS, EL PAISAJE SONORO

F. GONZÁLEZ MOLINERO

INTRODUCCIÓ D'EMILIO TADEO

107 PÀGS

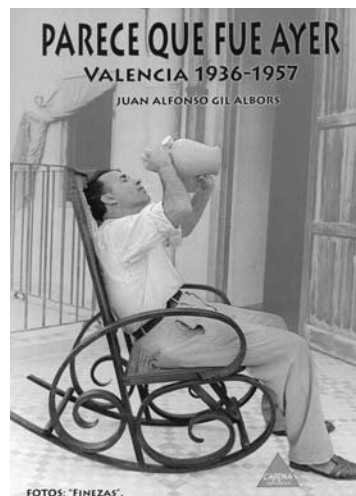
RIALLA EDITORS, VALÈNCIA, 2004

En el lugar del recuerdo

Con una portada sugerente en la que el viento parece arrastrarnos a la vez que silencia el paisaje, F. González Molinero, autor de amplio recorrido, nos entrega por medio de la Editorial Rialla su última obra que lleva por título *Escabas, el paisaje sonoro*. El libro comienza con un amplio prólogo, del escritor Emilio Tadeo, que tiene la misión de poner en antecedentes al lector acerca de la literatura que encontrará a continuación. Lo cierto es que en el título de cada relato se aprecia una versión característica y precisa del misterio de vivir. A lo largo de los relatos el lector tropieza con dos formas de lenguaje, el propio de los lugareños, como en la narración “El mil hombres y otras historias” y el habitual del narrador, a veces intenso e intimista con el que expresa la verdad y el desconcierto de un hombre.

Siempre con el murmullo de un río que pocas veces se hace visible, y ceñidos al enigma fundamental de cada narración, transcurre la realidad de 11 relatos diversos en los que se recrea la obra según el mandato de los tiempos.

Mª Teresa Espasa

PARECE QUE FUE AYER. VALENCIA 1936-1957

JUAN ALFONSO GIL ALBORNS

FOTOGRAFIES DE MANUEL SANCHIS "FINEZAS"

COL·L "TIERRA VIVA". 228 PÀGS.

CARENA EDITORS, VALÈNCIA, 2004

Crònica sentimental de postguerra

Crònica sentimental, amarada d'una nostàlgia una mica ensucrada, de la València de postguerra vertebrada per cent deu fotografies de Finezas que comenta Juan Alfonso Gil Alborns, conegut periodista radiofònic i autor teatral. Bous, futbol, teatre, costums populars i tots els tòpics a l'ús —la davantera elèctrica, la bufetada de Gilda, Cifesa, les coristes de Russafa, Concha Piquer, la nevada del 46, Manoleta, la moral de l'Alcoyano— fixats en les magnífiques instantànies de Finezas i evocats per la ploma enyoradissa de Gil Alborns. La seua mirada sobre aquella època tan dura i fosca de la nostra història recent vol ser equànime i apolítica però sovint cau en una arriscada ambigüitat —en els textos sobre els bombardejos de la “pava”, la Sección Femenina, la guàrdia mora de Franco o la inauguració d'embassaments, per exemple— fruit del to amable i agre dolç, de periodisme popular, que l'autor vol donar als textos.

Josep Vicent Frechina

PELL DE LLOP

XOSÉ MIRANDA

TRADUCCIÓ DE JOSEP FRANCO MARTÍNEZ

COL·L. "ESPURNA", 69. 110 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA 2004

Llop negre, llop blanc

Pell de llop, novel·la de Xosé Miranda, ens trasllada als paisatges muntanyencs orensans, on la vida aldeana es veu trastocada per la presència d'un llop enorme que alguns diuen que és blanc i, uns altres, negre; l'atemorida població d'Incio demana ajut a dos experts caçadors: Fulxencio i el seu fill Xosé. L'arribada dels dos caçadors a casa del cavaller Vazquez-Queipo i Lence suposa per al jove Xosé el descobriment d'un fràgil, però, captivador món.

Amb aquests elements Miranda compon un relat de misteri sobre una Galícia vinculada a un tipus de vida feudal i que dona senyals de voler canviar. Ple de referències al saber popular, l'autor ens aporta la mitologia i les supersticions, creades al voltant de la misteriosa i ambivalent figura del llop; tradicionalment símbol d'una naturalesa salvatge, desconeguda, amenaçadora que, una incipient modernitat comença a valorar d'una manera ben diferent, com encarnació de la llibertat i la independència, amenaçades per la rígida faixa d'una societat classista.

Nieves Avilés

ÁNGELES DE MANZANA

BRAULIO LLAMERO

IL·LUSTRACIONS DE MARINA SEOANE

COL·L. "CALCETÍN", 7 (SÈRIE EL CALCETÍN ROJO), 138 PÀGS.

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2004

L'aventura de Poncho i Guadalupe als barris prohibits

Braulio Llamero conta una aventura sembrada d'intriga i de personatges fantàstics, que està protagonitzada per un xiquet coix que, a conseqüència de la coixera, ha perdut, poc a poc, tots els seus amics. El xiquet, Poncho, ja només juga amb la seua gata Guadalupe i amb ella s'embarcarà en una història inquietant i imaginativa que els portarà a un món, ben a prop de casa, on tot allò imaginable pot passar. Amb una narració de lectura àgil i de construccions senzilles, Llamero explica com els protagonistes es perden als barris prohibits de la ciutat: un lloc on els xiquets no haurien d'anar i d'on – segons diuen – ningú no ha pogut eixir mai. Hi trobaran un home misteriós que convertirà Poncho en gat i Guadalupe en xiqueta i aquests, intercanviats els papers, hauràn de descobrir la manera de recuperar el seu estat normal, tot enfrontant-se als dimonis del barri que els estaven esperant. Els dibuixos de Marina Seoane, força expressius i en blanc i negre, il·lustren els personatges i la trama.

Ana Gimeno

EL CALAVERA: ESTAR MUERTO ES TONTO

DARIO ADANTI

COL·L «SOLY SOMBRA»

72 PÀGS.

EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2004

L'analfabet iconoclasta

El Calavera, protagonista d'aquest recull d'històries curtes —i cutres—, és un mort que viu en un més enllà on l'estupidesa i els prejudicis són tan presents com al nostre món (o més). Acompanyat per espectres de companyia tan poc envejable com els d'Adolf Hitler o Charles Manson —«Adolfo» i «Carlitos»—, l'autor s'hi podria haver esmerçat més si el que volia era el que sembla: desmuntar les grans icones de l'estupidesa del segle xx. I és que resulta difícil prendre's seriosament algú que en el pròleg afirma que aquest tipus de còmic és per anar al vàter i fer-lo servir després, i tot seguit veure —per exemple— com intenta descriure amb una paràbola l'evolució del nazisme (?). A més, igual com el poeta que vol trencar la tradició sense conèixer-la, Adanti pretén ser un iconoclasta i és incapaç d'articular no ja un discurs, sinó un text mínimament correcte: l'obra està escrita tan malament —i això no és gens deliberat— que resulta sovint il·legible i de vegades, fins i tot, fa ganes de seguir els consells del pròleg.

Felip Tobar

HISTORIAS CORRIENTES. NI TANGO NI BOHEMIA

GUIONS DE LAURA VÁZQUEZ

DIBUIXOS DE FEDERICO RÜBENACKER

COL·L "CREPÚSCULO", 54 PÀGS.

EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2004

Trozos de vida

La realidad es fruto de una cotidianidad cíclica; esa eterna repetición genera sentimientos crueles y esa crueldad nos devuelve a la realidad. Es precisamente este silogismo social que relata Laura Vázquez, apoyada por las ilustraciones de Federico Rübenacker: primarias, brutas, sin compasión. Un dibujo también marcado por unos colores vivos.

Los protagonistas, poco retóricos, se sitúan entre la vida y la muerte en pleno purgatorio con destinos inseguros, desconocidos. Viven en un mundo pletórico de hipocresía, de falsedad, que finalmente se define como realidad. "Las historias corrientes" tratan de los temas de pareja, de la vejez, de la soledad y todos giran alrededor del sexo. Ese mismo sexo se convierte, aquí, en una herramienta de esclavitud alejándose cada vez más de un "amor" incierto.

Este cómic llama al pensamiento, da paso a la reflexión necesaria de cada uno. Tanto en el guión como en el dibujo, la elaboración de la obra ha sido muy detallada insistiendo en las miradas inquisidoras del uno hacia el otro.

Jerome Biard

FINAL FELIZ

 HERNÁN MIGOYA I RAYCO PULIDO

 COL·L. «MERCAT», 21

 52 PÀGS.

 EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2004

Els agents provocadors

Havent agraït als grups feministes i al PSOE l'èxit obtingut pel llibre *Todas putas*, Hernán Migoya fa ací el que ja feia abans: escriure còmics amb una voluntat d'irreverència semblant. Tanmateix, la impecable factura editorial de l'àlbum es veu acompanyada per una obra irregular, de dibuix i planificació visual magnífics —sembla que el cognom Pulido s'ha convertit en una garantia de qualitat—, però de guió caracteritzat sovint per la bestiesa fàcil, gairebé diríem que per un tremendisme d'El Corte Inglés —¿es vendrà allà aquest àlbum?—, en què Migoya sembla voler prolongar la seua imatge *d'enfant terrible* tocant, precisament, els mateixos punts que segons una fórmula òbvia el farien enfrontar-se de nou amb les feministes i amb el PSOE. Ara bé: moments aïllats com l'esplèndida pàgina 52, l'última, demostren de sobres el talent dels autors i valen molt més que diverses situacions allargassades, com ara la de l'adolescent solitari o la de la jove que viu a l'ombra del pare que la violava.

Felip Tobar

SOMBRAS

 EL CUBRI (PEDRO ARJONA, FELIPE HERNÁNDEZ CAVA)

 COL·L. «MERCAT», 19

 95 PÀGS.

 EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2004

A contraluz

Sombreros y cigarrillos, musas atractivas de detectives privados (poetas pistoleros) describen atmósferas ahumadas donde los protagonistas ya no intentan huir de una soledad existencial. El buen estilo de las ilustraciones —oscilando entre el claro oscuro— y los diálogos lacónicos entre personajes flemáticos, reúnen todos los ingredientes para recrear una auténtica “serie negra”, una visión en blanco y negro de las décadas treinta y cuarenta, cuando reinaba el gangsterismo y su noción de muerte omnipresente, muy visitada por el cine norteamericano. Las varias historietas relatadas dejan paso libre a la imaginación del lector y le proponen ir más allá de las páginas.

El director de fotografía Russel Metty —cuya manera de retratar las sombras en planos geométricos, inspiró, entre otros, a Pedro Arjona y a Felipe Hernández Cava—, también está presente en la realización de este cómic que destaca, sobretudo, por su ambiente misterioso —rigurosamente elaborado— que crece a medida que avanzamos en la lectura.

Jerome Biard

EXTRAMUROS

SANTIAGO VALENZUELA

COL·L «SOLY SOMBRA»

136 PÀGS.

EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2004

Episodi IV

Després dels tres primers lliuraments de «Las aventuras del Capitán Torrezno» (*Horizontes lejanos, Escala real i Limbo sin fin*), aquest àlbum torna a sorprendre per l'extraordinària capacitat de Valenzuela, que no tan sols ofereix cada poc temps nous volums d'un gruix considerable sense cap pèrdua de qualitat, sinó que és capaç de mantenir el lector enganxat a la saga d'un tipus absolutament vulgar, dels del bar de la cantonada, immers en les colossals guerres d'una civilització en miniatura. *Extramuros* ens descobreix els ferrocarrils de juguina que travessen tot aquest microcosmos, immens per als seus habitants, i l'ús de petites tortugues com a armes de destrucció massiva, coses que s'afegeixen a les habituals referències jocoses a la cultura popular industrial. A França o als Estats Units, un equivalent de Torrezno seria un *best-seller*; a Espanya no sé com va, però, si hi ha alguna esperança per al cinema fantàstic en castellà, els principals productors no s'ho haurien de pensar a l'hora de comprar els drets d'aquestes obres.

Felip Tobar

MACBETH. LA TRAGEDIA DEL PODER

ULISES SCHMILL

COL·L "CINE-DERECHO", 10, 116 PÀGS.

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2005

TORTURAS EN EL CINE

JUAN ANTONIO GARCÍA AMADO

I JOSÉ MANUEL PAREDES CASTAÑÓN (COORD.)

COL·LECCIÓ "CINE-DERECHO", 11, PÀGS. 244.

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2005

SALÒ O LAS 120 JORNADAS DE SODOMA

ÁNGEL PELAYO GONZÁLEZ TORRES

COL·L "CINE-DERECHO", 12, 66 PÀGS.

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2005

SENDEROS DE GLORIA. OBEDECER, ¿A QUÉ DERECHO?

FERNANDO FLORES

COL·L "CINE-DERECHO", 13, 61 PÀGS.

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2005

MATRIX. LA HUMANIDAD EN LA ENCRUCIJADA

ÍÑIGO DE MIGUEL

COL·L "CINE-DERECHO", 14, 100 PÀGS.

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2005

EL PERFIL DEL JURADO EN EL CINE

JUAN-LUIS GÓMEZ COLOMER

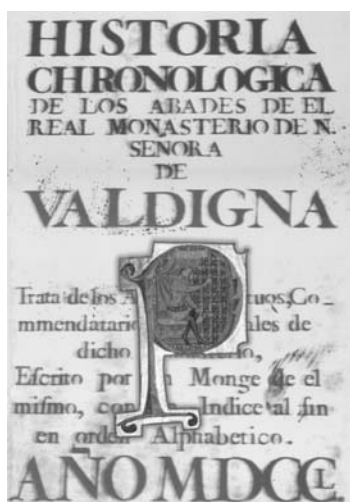
COL·L "CINE-DERECHO" NÚM. 15, 83 PÀGS.

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2005

Cinema i jurisprudència

L'editorial Tirant Lo Blanch ha publicat recentment sis novetats de la col·lecció "Cine-Derecho", que agafa embranzida. Tot i els canvis a nivell formal —noves cobertes i incorporació de fotografies en color—, el concepte continua sent el mateix: pel·lícules o temes que connecten el món jurídic amb el cinematogràfic, sobretot des de la perspectiva de la filosofia del dret. Com en anteriors treballs, l'elecció de les pel·lícules no podia ser més encertada. Els dilemes morals que plantegen *Senderos de Gloria*, *Salò o las 120 jornadas de Sodoma*, *Macbeth* i, fins i tot, la recent *Matrix*, són de primer ordre i situen sovint l'espectador/lector en una cruïlla de difícil resolució. Aquest lliurament es completa amb dos estudis ben interessants sobre el tractament al llarg del temps —i en imatges— de la tortura, en totes les seues expressions, i sobre com el cinema s'ha aproximat als processos de constitució de jurats populars. De nou, la voluntat eminentment divulgativa dels textos els fa accessibles a tot tipus de públic, que difícilment exirà defraudat.

Àlvar Peris

HISTORIA CRONOLÒGICA DE LOS ABADES DEL REAL MONASTERIO DE N. SEÑORA DE VALDIGNA...

FRAY ESTEBAN GIL

PRÒLEG DE FERNANDO ANDRÉS ROBRES, 158 PÀGS.

EDICIONS LA XARA, SIMAT DE LA VALDIGNA, 2004

Un manuscrit del segle XVIII sobre Valdigna

La Historia Cronológica de los Abades de el Real Monasterio de N. Señora de Valdigna és un abaciològic escrit per fra Esteban Gil en 1750-52. L'original es va perdre en la guerra civil, però s'ha conservat una còpia manuscrita feta per Josep Toledo i Girau en 1932 i ara es recupera definitivament per al gran públic per l'editorial la Xara. L'obra es divideix en dues parts: en primer lloc trobem una introducció de Fernando Andrés Robres que fa un estudi codicològic del manuscrit i del seu contingut. En segon lloc, trobem la transcripció del manuscrit, on apareix la relació dels abats del monestir acompanyada de nombroses notícies que ens permeten tindre una visió de conjunt, encara que parcial, de la història de la Valdigna. Evidentment, el llibre és un document historiogràfic magnífic per a conèixer la Valdigna, una obra historiogràfica redactada d'acord amb l'esperit crític de la il·lustració, però també pensem que és un obra que serà més útil per als investigadors que per al gran públic en general, que difícilment l'entendrà si abans no té un bona base històrica.

Francesc Torres

LA TRADUCCIÓ VALENCIANA DE LA MISSA DEL SEGLE XIV

Estudi i edició de la versió de Guillem Anglés (ACV, Ms. 169)

LA TRADUCCIÓ VALENCIANA DE LA MISSA DEL SEGLE XIV. ESTUDI I EDICIÓ DE LA VERSIÓ DE GUILLEM ANGLÉS (ACV, MS. 169)

ANTONI FERRANDO I XAVIER SERRA, ED.

PRÒLEGS DE FRANCISCO TOMÁS

I AGUSTÍN GARCÍA-GASCO

230 PÀGS.

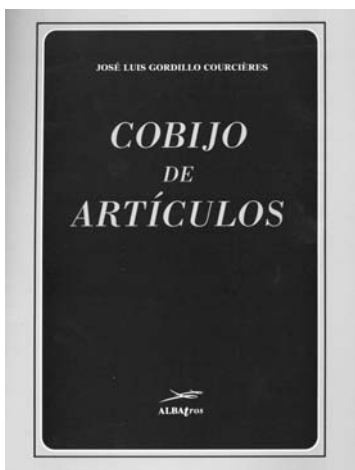
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA-ARQUEBISBAT DE VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2003

Missa medieval en "la llengua"

Magnífica edició de l'"Expositio de Ordine Misse", obra de mitjan s. XIV del dominic Guillem Anglés (ca. 1300-1368), inquisidor i primer catedràtic de teologia de València. Es tracta del text de la missa, "aquest sacrifici", amb importants informacions respecte a la litúrgia medieval valenciana, i que com a mostra de la seua intenció divulgativa incorpora una traducció al català del text amb comentaris teològics, l'"Exposició breu gramaticalment en romanç del Cànon". A més de la transcripció, s'hi inclou la reproducció facsímil —la part que conté l'obra d'Anglés— del manuscrit 169 de l'Arxiu de la Catedral de València.

És molt cridanera la desaparició, a l'estudi previ, del nom de la llengua. Cosa difícil, donat el tema, i encara més amb estudi lingüístic inclòs. Designat amb diversos i deliberats circumloquis —la nostra llengua, l'actual, la medieval, la de l'època...—, el català ha esdevingut un misteriós idioma sense nom. Una contribució erudita a la confusió política? Ridícul.

Albert Toldrà i Vilardell

COBIJO DE ARTÍCULOS

JOSÉ-LUIS GORDILLO COURCIÈRES

308 PÀGS.

EDITORIAL ALBATROS, 2004

Artículos españoles

El presente trabajo reúne 54 artículos, la mayoría ya publicados con anterioridad. Este es el libro que usted, paciente lector, andaba buscando si es amigo de leer ígneos párrafos como los siguientes: “Durante cuatro lustros se nos ha enseñado a adorar a unos dioscellos de abstracta natividad, mutable significado, y menesteroso nivel: la democracia, el europeísmo, la constitución...; y mientras tanto se nos ha hecho olvidar aquel otro valor supremo y unitario constituido por elementos físicos y metafísicos, la Patria, España”, o “El insostenible costo de las autonomías, con complementario riesgo y estímulo para corrupciones”, o “Me encuentro necesitado de oír vivas a España”.

Así mismo, se da cuenta de “héroes del movimiento” asesinados en 1936, de un listado de autores que corrieron la suerte trágica de Lorca y que, por no ser “rojos”, no han gozado de la misma fama, de un elenco de “intelectuales... silenciados para siempre en zona roja”, de las bajas nacionales en el frente de Manacor. En fin, un cajón “de sastre”. Pues eso, si lo compra, ya sabe a lo que va.

Pasqual Mas

ASSAJOS D'ECONOMIA I PENSAMENT ECONÒMIC

LUÍS ÁNGEL ROJO

PRÒLEG DE CARLOS BARCIELA LÓPEZ

I PABLO MARTÍN ACEÑA

548 PÀGS.

PUBLICACIONES DE UNIVERSITAT D'ALACANT, 2004

Keynes en la teoría económica española

Qui fou governador del Banc d'Espanya fins l'any 2000, presenta amb aquesta obra una recopilació d'una destinada part dels seus escrits, recollits ara en aquest volum editat per la Universitat d'Alacant. Gran admirador de l'economista nord-americà John Maynard Keynes, Luís Angel Rojo fa un repàs sobre diferents discussions del camp de la teoria econòmica, gran part de les quals hagué d'enfrontar com a professional en la secció d'estudis del Banc d'Espanya (on coincidiria amb altre gran seguidor de les teories de Keynes, l'alacantí Germà Bernàcer) i des de la seua Càtedra de Teoria Econòmica de la Universitat Complutense de Madrid. La història de la teoria econòmica espanyola creix amb el segle XX, i així també els treballs i reflexions de la generació dels economistes com Àngel Rojo, seguidors al detall dels models d'intervenció de l'estat en el mercat desenvolupats per Keynes. Destaquem també d'aquest volum els capítols dedicats a l'anàlisi de l'economia espanyola durant l'etapa democràtica 1976 -2000.

Pau Caparrós

RETRATOS FURTIVOS

LUIS SEOANE

PRÒLEG DE LUIS SEOANE

NOTA BIBLIOGRÀFICA DE LORENZO VARELA, DEL
FRAGMENT "SEOANE O EL ARTE SOMETIDO A LA LIBERTAD"
(EDICIONES ESQUEMA XX, BUENOS AIRES, 1966)

COL·L. "GRANDES Y PEQUEÑOS", 2, 286 PÀGS.

EDITORIAL MEDIA VACA, VALÈNCIA 2004.

Retrats furtius

Retratos Furtivos de Luis Seoane neix gràcies a Media Vaca i ho fa amb l'excel·lent qualitat a què aquesta editorial ens té acostumats, des de la seua primera publicació. Tot respectant la mida i el format dels dibuixos originals, Media Vaca ha recopilat aquest conjunt de retrats —dins la col·lecció "Grandes y Pequeños"— realitzats en cafès, restaurants i tavernes de diferents ciutats entre els anys 66-69 i que, com assenyala el seu autor: "fueron hechos a escondidas, con disimulo, para no alarmar a la víctima, hurtando con la memoria los rasgos faciales de ésta para reproducirla en líneas".

Aquest conjunt de dibuixos, procedents de tres llibres —*Retratos Furtivos* (Buenos Aires 1969), *Otros Retratos Furtivos* (Buenos Aires, 1969) i *Retratos Desguello* (A Coruña, 1968)— estan acompanyats d'un breu comentari que sorgeix del rostre reproduït. Com l'autor explica —en un breu text introductori—, la seua intenció és la de associar la vella pràctica del retrat i la literatura : extreure del retrat anònim no només la seua ànima individual, sinó també l'esperit del medi on viu.

Nieves Avilés

HEDDA GABLER

HENRIK IBSEN

VERSÍO DE RODOLF SIRERA.

INTRODUCCIÓ DE JULI LEAL

COL·L. "BROMERA TEATRE", 32,

174 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

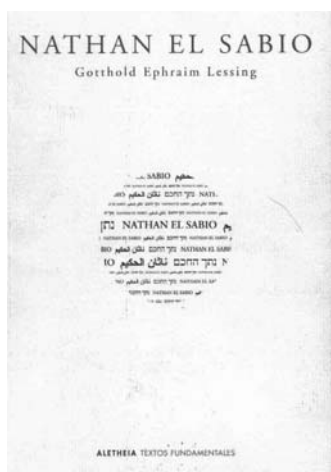
Ibsen i Rodolf Sirera de la mà

La col·lecció de textos teatrals de Bromera ens proposa, com a novetat, la versió de Rodolf Sirera del drama Hedda Gabler (1890), obra del gran dramaturg norueg Henrik Ibsen (1828-1906). Aquesta edició, potser caldria recordar-ho, ve motivada per la recent estrena a València del muntatge d'aquesta mateixa versió a càrrec de la Companyia de Teatre La Pavana, dirigida per Rafael Calatayud, i a hores d'ara en gira.

Així doncs, se'ns posa a l'abast una obra fonamental en la trajectòria d'aquest autor i del teatre contemporani europeu, la qual ens mostrarà algunes de les claus del teatre d'Ibsen i el que de nou presenten les seues propostes, en especial pel que fa, i no només en aquest text, a la construcció de personatges femenins, com ara Hedda Gabler, el nom de la protagonista que dona títol a l'obra.

L'edició es troba acompanyada d'un excel·lent estudi introductori del director i professor Juli Leal, el qual, a més de donar les dades bàsiques sobre el context teatral, l'autor i l'obra, serveix per destacar, així mateix, la trajectòria de Rodolf Sirera com a traductor, versionador i adaptador teatral. En aquest cas, i agafant-li les paraules a Juli Leal, "per apropar-nos aquesta història sobre la desfeta d'un personatge femení negatiu". Interessant, sens dubte.

Ramon X. Rosselló

NATHAN EL SABIO

GOTTHOLD EPHRAIM LESSING

TRADUCCIÓ DE HANS BOLT I ANTONIO PALAO (AMB LA COL·LABORACIÓ DE RIVKA MESHULAC I AHMAD SALEH)
208 PÀGS.

EDITORIAL ALETHEIA, VALÈNCIA, 2004

La via sàvia de la simplicitat

Lessing (1729–1781), referent cabdal de la il·lustració alemanya, fou poeta, polemista, autor de teatre i de filosofia. *Nathan el sabio* (1779) és un poema dramàtic dedicat a l'apologia de la raó i de la tolerància, amb sensibilitat. L'acció se situa a la terra que comparteix santedat per a les tres grans religions monoteistes, entre personatges que hi viuen enfrontats per l'adscripció de fe. Lessing explica la relació entre religió natural i religió revelada des d'una confiança profunda en la racionalitat humana i en els avanços del progrés, sense oposar-les. Així la religió resulta un fenomen històric i cada religió positiva seria una etapa més madura, un progressiu acostament a la veritat, i d'ací la tolerància. Encara que l'autenticament verdadera és la natural, la de la consciència. Perquè consisteix en l'actuació moral, racionalment fundada, i és compartible més enllà dels condicionaments del context. Això ho suggereixen els personatges perquè l'autor, llavors, ho tenia prohibit. Si de vegades els il·lustrats ens pareixen massa innocents, haurem de reconèixer que nosaltres no ens hem allunyat gens de la ximpleria. Amb més raó, doncs: una lectura molt saludable.

Eduard Ramírez

10.193 ESCUMA DE MAR

MANEL JOAN I ARINYÓ

COL·L. "NARRATIVA" 5

184 PÀGS.

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2004

Víctimes valencianes de l'holocaust

10.193 és una xifra que desafortunadament no arriba, ni de lluny, a la quantitat de gent de tots els països d'Europa que moriren assassinats als camps d'extermini nazis. Però és el número "de matrícula", com diu el protagonista, d'un dels presos que arribà i sobrevisqué durant dos anys a Gusen. La novetat d'aquesta novel·la és que es basa en un personatge molt proper; en Joaquin Mas Catalá, fou un home nascut a un poblet de Castelló, de carn i ossos, que, juntament amb el germà, es veié empès per les circumstàncies fins a un dels camps menys coneguts del martiri nazi. El camp, Gusen, era un malanomenat sanatori que s'utilitzà per engreixar la maquinària del tercer Reich, al mateix temps que s'usaren els cossos cadavèrics d'alguns dels presoners per fer-hi experiments mèdics.

10.193 Escuma de mar és una narració crua en tot el sentit del terme: no s'esplaià en filar arguments massa extensos ni en estalviar els horrors de l'holocaust. En tot cas, l'únic que se li pot retreure és la superficialitat amb què passa per damunt de tot l'horror, sense acabar d'entrar del tot en cada situació; és difícil aconseguir entrar del tot dins d'una història que engloba tantes experiències inhumanes al llarg de dos anys en tan poques pàgines.

Marta Insa

Fes *click* i accediràs a:

Consulta de base de dades
de les associacions, editorials,
distribuïdors i llibreries
de la Comunitat Valenciana

Consulta dels premis
literaris més importants de
la Comunitat Valenciana

Guia del Llibre valencià

Legislació sobre el Llibre

Propietat intel·lectual.
Legislació i informació d'interés

Registre Territorial de la Propietat
Intel·lectual de la Comunitat
Valenciana

Revista *Lletres Valencianes*
Cercador de continguts

Notícies d'interés

XML **RSS** Nou servei de notícies RSS

Informes i estadístiques

Convocatòries d'ajudes

Els grans desconeguts, a l'abast

La Llibreria de la Universitat de València acaba de complir el seu primer aniversari, tot superant amb escreix les expectatives que s'havien creat, amb una fórmula basada exclusivament en llibres editats per universitats i altres institucions. Una aposta per la qualitat davant de les modes comercials del moment.

Les vint mil persones que ja l'han visitada en només un any són el seu millor aval. I la sensació que després no és, ni de bon tros, la d'haver assolit el seu sostre. Ben al contrari, cada vegada la coneixen més professors, estudiants i públic lector en general, que veuen satisfetes unes necessitats bibliogràfiques que no trobaven enlloc. A més, els resultats econòmics acompanyen com a element imprescindible per a consolidar projectes impulsats des de la rendibilitat social i cultural. Després de parlar amb Antoni Furió, director del Servei de Publicacions de la Universitat de València, i amb Javier Crespo, el llibreter, poques coses més se li poden demanar a la Llibreria de la Universitat de València, situada al carrer d'Arts Gràfiques, just darrere de la Facultat de Geografia i Història.

Malgrat el moderat optimisme que destil·len els responsables actualment, la proposta era, inicialment, tot un repte. Es tractava de posar en marxa a València una llibreria única a l'Estat espanyol, on el llibre universitari fora el protagonista. Parlem d'un

L'organització i renovació dels aparadors i el disseny acurat dels prestatges, són una invitació constant a entrar a la Llibreria de la Universitat de València

El llibreter Javier Crespo, persona amb una llarga experiència en el sector, ha sabut aportar a la Llibreria de la Universitat parcel·les de l'àmbit comercial que la doten d'un "caràcter híbrid"

Amb la Llibreria de la Universitat de València s'enceta un projecte únic a l'Estat espanyol, on el llibre universitari és el protagonista i es facilita, per tant, l'accés a un volum enorme de llibres que no figuren als prestatges de les llibreries comercials

volum enorme de llibres que no figuren als prestatges de les llibreries comercials, que prefereixen anar sobre segur amb la promoció dels *best sellers* i les darreres novetats. “Llevat d’escasses i honroses excepcions —ens comenta Furió—, els aparadors de les llibreries de qualsevol ciutat són intercanviables. Es publica molt, és cert,

però sempre trobem el mateix”. La intenció, per tant, era trencar aquesta dinàmica imposada pels dictàmens de les grans superfícies i centres comercials: “En un moment en què tanquen les llibreries tradicionals, obrir-ne una de nova, i a més, especialitzada, és un acte de mera supervivència. Per a tots. No sols per als autors i els editors. També per als lectors”, afirma el director del Servei de Publicacions.

Si s’acosteu fins a les seues instal·lacions, trobareu un fons on destaquen les publicacions de la Universitat de València (vora els dos mil títols) i les novetats de totes les editorials universitàries espanyoles (només es resisteix la UNED). També hi figura una gran representació de llibres universitaris mexicans, argentins, anglesos (entre ells el prestigiós material d’Oxford i Cambridge) i nordamericans. La iniciativa ha estat especialment ben rebuda als centres d’Amèrica Llatina, “farts de l’intercanvi desigual que pateixen per part de la indústria espanyola i la poca receptivitat, en canvi, que tenen ací les seues edicions”, assegura Furió. Les publicacions periòdiques

Destaquen les publicacions de la Universitat de València —vora els dos mil títols— i les novetats de totes les editorials universitàries espanyoles —només es resisteix la UNED—, però també s’hi pot trobar una gran representació de llibres universitaris mexicans, argentins, anglesos —entre ells el prestigiós material d’Oxford i Cambridge— i nordamericans

L’ampli espai de què disposa la llibreria i la manera d’exposar els llibres, permet al lector mirar-se’ls en uns aparadors generosos, tindre’ls a les mans i fullejar-los amb tota tranquil·litat

mereixen un esment a banda, ja que aquesta llibreria en té una cura especial, atesa l’alta qualitat que tenen i, per contra, l’escassa difusió de què gaudeixen. Sense anar més lluny, el mateix Crespo no s’està de reconèixer que “algunes de les publicacions de la Universitat de València, com *Mètode*, *Pasajes* o *L’Espill*, són de prestigi internacional, tant pel que fa al contingut com al disseny, però es coneixen poc”. La sorpresa ha estat quan han comprovat que aquests llibres es venen amb regularitat. Per a Furió, això ha sigut la constatació de que “el llibre universitari és bo, molt bo, cosa que trenca tots els prejudicis sobre l’escàs interès, l’estil farragós i la mala qualitat formal que se li atribueixen”. Els dos coincideixen a assenyalar com a factors clau: l’ampli espai de què disposa la llibreria i la manera d’exposar els llibres, la qual permet al lector mirar-se’ls en uns aparadors generosos, tindre’ls a les mans i fullejar-los amb tota tranquil·litat. Fins i tot, hi ha habilitat un racó de lectura per a què la consulta es faça amb comoditat i sense pressions. Naturalment, també influeix el tracte professional i eficient dels venedors, que sempre fan el possible per satisfer les peticions dels clients. El mèrit d’aquests serveis cal apuntar-lo, sens dubte, a Javier Crespo, persona amb una llarga experiència en el sector, que ha sabut aportar a la Llibreria de la Universitat parcel·les de l’àmbit comercial que la doten d’un “caràcter híbrid” —segons les seues paraules— que la fan enormement suggerent en el cas, posem com a exemple, de la imatge: “Ací tot està pensat —ens conta—, de l’organització i renovació dels aparadors, al disseny dels prestatges”. Aquesta voluntat per cuidar fins l’últim detall es nota: el visitant es troba a gust passejant per les fileres de llibres i revistes i els aparadors són una invitació constant a entrar. A més, si no ens decidim per cap

Durant els pròxims mesos els responsables de la Llibreria de la Universitat de València pretenen establir relació amb altres universitats estrangeres i millorar el servei de petició electrònica amb la creació d'una pàgina web pròpia

Les publicacions de la Universitat de València, com Mètode, Pasajes o L'Espill, són de prestigi internacional, tant pel que fa al contingut com al disseny.

publicació sempre podrem *picar* entre la selecció de productes que La Tenda de la Universitat ofereix, el disseny esmerat dels quals els fa ben abellidors.

Independentment d'això, no podem perdre de vista el paper de la Llibreria com a difusora de coneixement i de cultura en general. De fet, a banda de l'exposició i venda de material, els seus responsables tenen la intenció de realitzar presentacions de llibres, entre altres activitats. Per aquest motiu, els prestatges tenen rodes i es poden fer a un costat si és menester i deixar, així, un espai diàfan al mig on poder congregat fins a cinquanta persones. "Enguany portem sis o set presentacions, però ens agradaria que aquesta activitat augmentara d'ara en davant", afegeix Crespo. I és que de projectes de cara al futur no en falten. Durant els pròxims mesos pretenen establir relació amb altres universitats estrangeres i millorar el servei de petició electrònica amb la creació d'una pàgina web pròpia. Com reconeix el llibreter, "ens estan arribant entre 15 i 20 peticions al dia, a través de la pàgina del Servei de Publicacions, però les xifres podrien créixer exponencialment si es poguera consultar el nostre fons a la xarxa". En definitiva, convertir la Llibreria de la Universitat de València, en paraules d'Antoni Furió, en un "gran espai per al llibre, on siga possible trobar de tot, llibres publicats per totes les universitats i institucions culturals del món, d'Austràlia a Mèxic, de Salamanca a Girona, i també per ajuntaments i diputacions". Si continuen fent bé les coses, amb les mateixes ganes i il·lusió que demostren, un té la impressió que serà una qüestió de temps.

Àlvar Peris

editorials valencianes

AFERS EDITORS

AV.DR.GÓMEZ FERRER, 55, 1R, 5°
46470 CATARROJA
APARTAT DE CORREUS 267
TEL.: 96 126 93 94
FAX: 96 127 25 82
vicent.olmos@editorialafers.com
http://www.editorialafers.com
DISTRIBUÏDORS:
NORDEST LLIBRES
TEL.: 972 67 23 54 - FAX: 972670417
nordest@tsai.es
PALMA DISTRIBUCIONS
TEL.: 971 45 06 12 - FAX: 971 45 61 88
GEA LLIBRES
TEL.: 96 158 03 12 - FAX: 96 158 06 99
LA TERRA LLIBRES
TEL.: 96 511 01 92 - FAX: 96 511 02 88

AITANA EDITORIAL

COMTE D'ALTEA, 10
03590 ALTEA
TEL.:96 584 19 46
FAX: 96 688 08 47
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA:
LA TIERRA LIBROS
SAGITARIO, 4-B
03006 ALACANT
TEL.: 96 511 01 92 - 96 511 02 88
FAX: 96 511 51 82
MADRID:
EGARTORRE LIBROS
MIRLO, 23
28024 MADRID
TEL.: 91 711 60 08 - 91 711 66 00
FAX: 91 501 57 01
ILLES BALEARES:
TOTEM DISTRIBUCIONS
PARE BERTOMEU POU, 24
07003 PALMA DE MALLORCA
ARAGÓ:
ICARO DISTRIBUCIONES
CATALUNYA:
SURES, S.A.
SANTANDER, 68
08020 BARCELONA
TEL.: 93 305 63 55
FAX: 93 305 02 04
GALÍCIA:
TRIS-TRAM
CONCEPCIÓN ARENAL, 2-2A,
DRETA
27003 LUGO
TEL.: 982 250 067
FAX: 982 284 919

ALBATROS

C/ L'OLIVERETA, 28
46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 22 50
FAX: 96 370 22 46

graficas-soler@terra.es

DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA
LES PUNXES
TEL.: 93 485 63 80
FAX: 93 300 90 91
MADRID
MAIDHISA, SL
TEL.: 91 670 21 89
FAX: 91 332 48 79
ALGAR EDITORIAL
POLÍGON IND. I
C/ RONDA TINTORERS, 117
46600 ALZIRA
TEL.: 96 245 90 91
FAX: 96 240 31 91
algar@algareditorial.com
www.algareditorial.com
DISTRIBUÏDOR:
CATALUNYA
LES PUNXES
TEL.: 93 485 63 80- FAX: 93 300 90 91
MADRID
MAIDHISA, SL
TEL.: 982 250 067- FAX: 982 284 919

AMOS BELINCHÓN

C/ RAFAEL RIVELLES, 36
46020 PAIPORTA
TEL. I FAX: 96 397 08 22
amosbelinchon@terra.es
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
LA TIERRA LIBROS, S.L.
TEL.: 96 511 01 92
FAX: 96 511 51 82
VALÈNCIA:
ADONAY, S.L.
TEL.: 96 397 51 48
FAX: 96 397 58 76
CATALUNYA:
NORDEST, S.L.
TEL.: 972 67 23 54
FAX: 972 50 36 29

BROSQUIL EDICIONS

PLAÇA PINTOR SEGRELLES, 1-B-25
46007 VALÈNCIA
TEL: 96 310 70 45
FAX: 96 341 83 41
brosquiledicions@hotmail.com
www.brosquiledicions.es

CAMPGRÀFIC

C/MATIES PERELLÓ, 17-6
46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 374 92 57
FAX: 96 374 92 57
campgrafic@retemail.es

CARENA EDITORS

C/CHIVA, 21-3R-11A
46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 33 09
carenaeditors@inicia.es
www.carenaeditors.com
DISTRIBUÏDOR PROPI:
GRAONS LLIBRES
TEL.: 96 151 78 08
FAX: 96 151 78 28

CEIC ALFONS EL VELL

PLAÇA REI EN JAUME, 10
46700 GANDIA
TLF. 96 295 95 64/ 62
FAX: 96 295 95 66
ceicalfonsevell@gandia.org
www.ceicalfonsevell.com
DISTRIBUÏDORS:
SENDRA MARCO
TELÈFON: 96 159 08 41
FAX: 96 159 08 45
sendramarco@retemail.es
MIDAC
TELÈFON: 93 434 01 28
FAX. 93 524 61 70
midac@retemail.es
MOLL
TEL. I FAX: 971 76 14 22

DEL SENIA AL SEGURA

CRONISTA CARRERES, 9, 7-F
46003 VALENCIA
TEL. I FAX: 96 351 73 55
DISTRIBUÏDORS:
COMUNITAT VALENCIANA:
DEL SENIA AL SEGURA
MADRID:
MAIDHISA
TEL.: 91 670 21 89

DENES EDITORIAL

POLÍGON INDUSTRIAL ALQUERIA
DE LA MINA
ARTS GRÀFIQUES, 58
APARTAT DE CORREUS 85
46200 PAIPORTA
TEL.: 96 397 44 66
FAX: 96 397 48 42
denes@infonegocio.com
DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA:
NORD-EST LLIBRES
TEL.: 972 67 04 17
FAX: 972 50 36 29
ILLES BALEARS:
MOLL
TEL.: 971 72 41 76
FAX: 971 76 14 22
MADRID:
MAIDHISA
TEL.: 91 670 21 89

VALÈNCIA:

LYRA
TEL.: 96 159 07 81
FAX: 96 159 08 84
ALACANT:
LA TIERRA
TEL: 96 511 01 92
FAX: 96 511 51 82

EDICIONES BRIEF

C/ DANIEL BALACIART, 5-BAIX
46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 60 37
FAX: 96 362 00 77
info@edibrief.com
www.edibrief.com
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA-CASTELLÓ:
GRAONS LLIBRE S.L.
TEL. 96 158 82 99
MADRID-CASTILLA-LA MANXA:
DISTRIFER LIBROS S.L.
TEL. 91 796 27 09

GALÍCIA:

LLOVES S.L.
TEL. 986 42 00 39
ANDALUSIA ORIENTAL:
CENTRO ANDALUZ DEL LIBRO
TEL. 95 225 10 04

ASTÚRIES- CANTÀBRIA:

LORD BOOK S.L.
TEL. 985 11 33 59
ANDALUSIA OCCIDENTAL:
LIDELSUR S.L.

TEL. 954 18 26 62
ARAGÓ-NAVARRA- LA RIOJA:
ICARO S.L.

TEL. 976 12 63 33
CASTILLA-LLEÓ:

ARCADIA LIBROS S.L.

TEL. 983 39 50 49

CATALUNYA:

MASESMAS.COM

TEL. 93 401 98 99

CANÀRIES:

DISTRIBUIDORA ROIGCAR S.L.
TEL. 928 41 83 82

EDICIONS BROMERA

POLÍGON INDUSTRIAL, 1
C/RONDA DELS TINTORERS, 117
46600 ALZIRA
TEL.: 96 240 22 54
FAX: 96 240 31 91
bromera@bromera.com
www.bromera.com
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
LA TERRA LLIBRES
TEL.: 96 511 01 92
CATALUNYA:
L'ARC DE BERAÀ

C/ BÈLGICA, 47-49
08917 BADALONA
TL: 934 653 008
arc@arcdebera.com
ILLES BALEARS:
MOLL
TEL: 971 72 44 72
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
SENDRA MARCO
TEL: 96 159 08 41
GEA LLIBRES
TEL: 96 159 03 12

EDICIONS CAMACUC
ARQUEBISBE OLAETXEA, 18-BAIX
46017 VALÈNCIA
TEL. I FAX: 96 357 28 56
edicionscamacuc@hotmail.com
DISTRIBUÏDOR:
CARRER DE LLIBRES
TEL.: 96 378 05 91
FAX: 96 378 00 04

EDICIONS DEL BULLENT
C/ DE LA TARONJA, 16
46210 PICANYA
TELÈFON: 96 159 08 83
FAX: 96 159 08 45
bullent@retemail.es
www.bullent.net
DISTRIBUÏDORS:
SENDRA MARCO
TELF. I FAX: 96 159 08 83
Info@bullent.net
www.bullent.net
MIDAC
TELÈFON: 93 434 01 28
FAX. 93 524 61 70
midac@retemail.es
MOLL
TEL. I FAX: 971 76 14 22

EDICIONS DEL PONENT
PLAÇA DEL CARME, 5-1A
03430 ONIL
TEL. I FAX: 96 526 98 68
edicionsdeponent@ctv.es
www.edicionsdeponent.com
DISTRIBUÏDORS:
MADRID, CASTELLA –LA MANXA:
A-Z DISLIBROS
MINIPOLÍGONO, SAN JOSÉ, NAU 16
28320 MADRID
TEL: 91 692 53 76
FAX: 91 692 53 85
azdislibros@a-
zdislibros.es.telefonica.net
VALÈNCIA, CASTELLÓ,
ANDALUSIA:
DISTRIBUIDORA DE TEBEOS
C/ GANDIA, 7
46007 VALÈNCIA

TL: 96 352 00 56
ddtebeos@terra.es
ILLES CANÀRIES:
LUIS VAZQUEZ
C/ AZORIN, 274. BARRIADA LA
CELSA. BLOQUE 7. PORTÓN 5
38007 STA. CRUZ DE TENERIFE
TEL: 649 471 556/ 922 225 278
FAX: 922 280 326
CATALUNYA:
SDIRAC
C/TÀNGER, 76; 08018 BARCELONA
TEL: 93 300 10 22
FAX: 93 300 73 01
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA
GAIA
C/ SAGITARI, 9
03006 ALACANT
TEL: 96 511 05 16
FAX: 96 511 41 26
ARAGÓ:

ICARO DISTRIBUIDORA
POLÍGONO EL PLANO. NAU 39.
MARIA DE HUERVA
50430 SARAGOSSA
TEL: 976 126 333
FAX: 976 126 493
ASTÚRIES:
INFOLIBRO
POLÍGONO INDUSTRIAL LAS
PEÑAS. NAVE 3
33199 GRANDA-SIERO (ASTÚRIES)
TEL. I FAX: 985 985 756
PAÍS BASC, CANTABRIA I
NAVARRA:
PASAJA DISTRIBUCIÓN
C/ ZAMACOLA, 86-BAIX
48003 BILBAO
TEL: 94 415 54 99
pasaiaabanatzailea@euskalnet.net
GALICIA, CATALUNYA –GENERAL-,
CASTELLA-LLEÓ
C/ ALEMANIA, 70
36162 PONTEVEDRA
TEL: 986 860 276
FAX: 986 100 280
INTERNACIONAL –AMÉRICA:
PANOPLIA DE LIBROS
C/ ANDORRA, 69; 28043 MADRID
TEL: 91 300 43 90
FAX: 91 388 65 18
EXPORT@panopliadelibros.com

EDICIONES DHARMA
C/ELIAS ABAD- 3- BAIX
03660 NOVELDA
TEL: 96 560 32 00
dharma@edicionesdharma.com
www.edicionesdharma.com

EDICIONS LA XARA
AVDA. DE LA VALLDIGNA, 25

46750 SIMAT DE LA VALLDIGNA
TEL. I FAX: 96 281 13 67 - 670 250 595
Laxara1@wanadoo.es
www.ctv.es/USERS/laxara
DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA:
NORDEST LLIBRES, S.L.
ÁLVAREZ DE CASTRO, 26
17600 FIGUERES
TELÈFON: 972 67 23 54
FAX: 972 50 36 29
PAÍS VALÈNCIA:
ADONAY
CTRA. DE PICANYA, 4
46200 PAIPORTA
TELÈFON: 96 397 51 48
FAX: 96 397 58 76

EDICIONS 96
CARRER SANT CRISTÒFOL, 22
46740 CARCAIXENT
TEL.: 96 246 11 04
FAX: 96 246 14 90
edicions96@llibreweb.com
www.llibreweb.com
DISTRIBUÏDOR:
ALACANT:
LA TIERRA LIBROS
SAGITARIO, 4-B
03006 ALACANT
TEL.: 96 511 01 92
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
GEA LLIBRES
POLÍGON DE RAGA
LUIS DE SANTANGEL, 6
46210 PICANYA
TL.: 96 159 05 11
CATALUNYA I RESTA DE L'ESTAT
ESPANYOL:
SLI TÀNDEM
SANT ANTONI, 70-ENTRESOL
08190 SANT CUGAT DEL VALLÈS
TELÈFON: 93 589 54 39

EDICIONES DIÁLOGO-TILDE
(EDITILDE, S.A)
C/ GENERAL URRUTIA, 12 – 10
46006 VALÈNCIA
TEL I FAX: 96 316 30 14
dialogo@ctv.es
dialogoinfantil@ctv.es
tilde@tilde.es
www.tilde.es
www.editorialdialogo.es
DISTRIBUÏDOR:
TEL.: 96 354 01 24
FAX: 96 382 30 74

EDICIONS VORAMAR/SANTILLANA
C/VALÈNCIA, 44
46210 PICANYA
TELÈFON: 96 159 44 10

FAX: 96 159 19 24
voramar@santillana.es
Distribuidor: Itaca/Santillana
TEL.: 93 560 60 61
FAX: 93 560 29 57

EDITORIAL AGUACLARA
C/ROSELLÓ, 55
03010 ALACANT
TEL.: 965 24 00 64
FAX: 965 25 93 02
edit.aguacalara@natural.es
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA:
GAIA LLIBRES, SL
TEL.: 96 511 05 16 - 96 511 08 82
FAX: 96 511 41 26

ANDALUSIA OCCIDENTAL:
GRACIA ÁLVAREZ
TEL.: 954 18 43 29
FAX: 954 18 52 74
ANDALUSIA ORIENTAL:
CENTRO ANDALUZ DEL LIBRO
TEL. I FAX: 952 25 10 04
ARAGÓ I SÒRIA:
ÍCARO DISTRIBUIDORES
TEL.: 976 12 69 99
FAX: 976 12 64 93
ASTÚRIES I CANTÀBRIA:
NORTE

TEL.: 985 14 70 30
CASTELLA I LLEÓ:
ANDRÉS GARCÍA, LIBROS, S.L
TEL.: 923 23 02 06 - 983 47 21 55
FAX: 923 25 91 17 - 983 47 32 47
EUSKADI:
HERRO LIBROS
TEL.: 94 454 28 50 - 94 454 06 77
FAX: 94 454 19 28

GALICIA:
DISTRIBUCIONES ARNOIA
TEL: 986 70 93 40
FAX: 986 70 88 90
ILLES CANÀRIES:
ODÓN MOLINA
TEL.: 922 25 66 66
FAX: 922 25 62 11
MADRID, CIUDAD REAL, TOLEDO,
CUENCA I GUADALAJARA:
DISTRIFER LIBROS
TEL.: 914 68 49 29
FAX: 914 68 42 14
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
GEA LLIBRES
TEL.: 96 159 03 12 - 96 159 05 11
FAX: 96 150 06 97

EDITORIAL ALETHEIA
PLAÇA MARGARITA VALLLAURA,
1-B
46003 VALÈNCIA
TF: 96 395 57 74

FAX: 316 13 01
aletheia@aletheiaeditorial.com
DISTRIBUÏDORS:
CATALUÑA
ABIS&BOOKS
C/PIQUER, 53 08004 BARCELONA
934.425.446
934.419.436
MADRID
TERAN LIBROS
C/ANDRÉS MELLADO,63
28015 MADRID
915.438.232
915.437.567
ISLAS CANARIAS
ODÓN MOLINA
C/NEPTUNO,9 38205 LA LAGUNA
(TENERIFE)
922.256.666
922.256.211
GALICIA
ALONSO LIBROS
VÍA FARADAY, 41BIS P.I.TAMBRE
15890 STGO.COMPOSTELA
981.588.600
981.589.111
ASTURIAS, CANTABRIA
CIMADEVILLA
P.I.ROCES, 3. ARQUÍMEDES, S/N
33211 PORCEYO (GÚJÓN)
985.307.043
985.167.215
PAÍS VASCO
ZABALTZEN
PORTUETXE, 88 20018 DONOSTI
943.310.301
943.310.452
BALEARES
ELITE 1976
JAUME FERRAN, 72 07004
MALLORCA
971.910.201
VALENCIA, CASTELLÓN
DIFUSIÓ GRALLLIBRE
P.I.OLIVERAL, CALLE G NAVE 6
46394 RIBARROJA (VALENCIA)
961666033
961.665.249
ALICANTE, MURCIA, ALBACETE
GAIA LIBROS
SANTIAGO, 7-9 03006 ALICANTE
965110516
961.665.249
ANDALUCÍA OCCIDENTAL,
EXTREMADURA
GRACIA ALVAREZ
ARTESANÍA, 21 NAVE12
41927 MAIRENA DEL ALJARAFA
(SEVILLA)
954184329
954.185.274
ANDALUCÍA ORIENTAL

M.ATENEA
JUAN FERNÁNDEZ SURIA,10
LOCAL-7 29010 MÁLAGA
952.641.499
952.390.094
ARAGÓN, LA RIOJA, NAVARRA,
SORIA
ÍCARO DISTRIBUCIONES
P.I.EL PLANO, C/A NAVE 39 50430
MARÍA DE HUERVA (ZARAGOZA)
976126333
976.126.493

EDITORAIL ANTINEA
C/ DOCTOR FLEMING, 6
12500 VINAROS
TEL.I FAX: 96 445 20 12
antinea@editorialantinea.com
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA I ALACANT:
GRAONS-LLIBRES
C/ PARET DECANTADA, 20
POL. IND. MÁS DEL JUTGE
46909 TORRENT (VALENCIA)
TEL. 96 158 82 99 FAX 96 156 00 22
graonssl@worldonline.es
ALICASCH S.L.
CARRETERA DE OCAÑA, 56
03006 ALACANT
RESTA DE L'ESTAT ESPANYOL:
EDITORIAL CIENCIA 3
DISTRIBUCIÓN, S.L.
COMERCIO, A 1ª ESCLª BAJO C
28007 MADRID

TEL. 91 552 76 80 – FAX 91 501 57 01
APARTADO DE CORREOS, 40.024
cienciatres@teleline.es
DISTRIBUIDORA PILAR
VILLASANA, S.L.
C/ BODEGUEROS, 38 BIS
29006 MALAGA
TEL. 952 350 120 FAX 952 36 39 84
GRIALIBROS, S.L.
APARTADO DE CORREOS 1085
VIA DIESEL, 4 POLG. IND. DEL
TAMBRE
PEDIDOS: 981 58 95 44
ADMON: 981 57 59 04
15890 SANTIAGO DE COMPOSTELA
MIRA EDITORES
C/ DALIA, 11
50012 ZARAGOZA
TEL. 976 46 05 05 FAX 976 46 04 46

EDITORIAL LA MÁSCARA
PLAÇA JOAN PAU II, 5-BAIX
46015 VALÈNCIA
TEL.: 96 348 65 00
FAX: 96 348 74 40
lamascara@terra.es
DISTRIBUÏDORS:
DISNEU

TEL.: 93 203 94 44
FAX: 93 280 08 72
OCÉANO GRUPO EDITORIAL
TEL.: 93 280 20 20
FAX: 93 205 74 57

EDITORIAL MARFIL
SANT ELOI, 17
03804 ALCOI
TEL.: 96 552 33 11
FAX: 96 552 34 96
editorialmarfil@editorialmarfil.com
www.editorialmarfil.com
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
LA TERRA LLIBRES
TEL.: 96 511 01 92
FAX: 96 511 51 82
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
GEA LLIBRES
TEL.: 96 159 05 11
FAX: 96 159 06 97
ATALAYA
TEL.: 96 376 59 11
FAX: 96 376 59 12
BALEARS:
PALMA DISTRIBUCIONS
TEL: 971 450 612
FAX: 971 456 188
CATALUNYA
DISTRIBUCIONS PRÒLEG
TEL: 93 347 25 11
FAX: 93 846 66 91

EDITORIAL PARTÉNOPE
AVENIDA TEODOMIRO, 44,
ESCALA A-1A
ORIOLA 03300 ALACANT
TLF: 96 674 00 47
FAX: 96 530 47 14
info@partenope.es
www.partenope.es
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
LA TIERRA LIBROS
TEL: 965 11 01 92
ARAGÓ, SÒRIA I LA RIOJA:
ICARO DISTRIBUIDORA
TEL: 976 12 64 93
ASTÚRIES:
CIMADEVILLA
TEL: 985 30 70 43
CADIS, CÒRDOVA, HUELVA I
SEVILLA
ZOCALO VIUBER
TEL: 955 60 02 22
ILLES CANÀRIES:
TROQUEL
TEL: 928 62 17 79
CASTELLA-LLEÓ (EXCEPTE
SÒRIA):
LIDIZA

TEL: 98 340 30 60
CATALUNYA I BALEARIS
MIDAC LLIBRES
TEL: 93 434 01 28
EUSKADI, CANTABRIA I NAVARRA:
HERRO EDICIONES
TEL: 944 54 28 50
GALÍCIA
M.ALONSO ESTRAVIS
DISTRIBUIDORA
TEL: 981 58 86 00
MALAGA-GRANADA I JAEN
M.ATENEA
TEL: 952 64 14 99
MÚRCIA, ALMERIA I ALBACETE.
MIGUEL SÁNCHEZ LIBROS
TEL: 968 24 73 31
VALÈNCIA I CASTELLÓ
LYRA DISTRIBUIDORA
TEL: 961 59 07 81
MADRID-CASTELLA- LA MANXA
(EXCEPTE ALBACETE)
LA TORRE LITERARIA
91 871 93 79

EDITORIAL PRE-TEXTOS
C/LLUÍS DE SANTÀNGEL, 10
46005 VALÈNCIA
TELÈFON: 96 333 32 26
FAX: 96 395 54 77
info@pre-textos.com
www.pre-textos.com
DISTRIBUÏDORS:
A.MACHADO LIBROS, S.A.
TOMÁS BRETÓN, 55
28045 MADRID
TEL.: 914 681 102 - 914 681 398
FAX: 914 681 098
LES PUNXES, DISTRIBUÏDORA, S.L.
SARDENYA, 75-81
08018 BARCELONA
TELÈFON: 934 856 380
FAX: 93 300 90 91
GEA LLIBRES, S.L.
LUIS DE SANTÀNGEL, 6
POLÍGON RAGA
46210 PICANYA
TEL.: 96 159 05 11
FAX: 961 590 697
CONTRATIEMPO, S. COOP. LTD
POL. INDUSTRIAL MALPICA -
ALFIDÉN- LA SALINAS, 63
50171 LA PUEBLA DE ALFIDEN
(ZARAGOZA)
TEL.: 976 10 78 59
FAX: 976 10 79 34
FRANCISCO GRACIA ÁLVAREZ
DISTRIBUCIONES
POLÍGONO PISA
ARTESANÍA, 21- NAVE 12
41927 MAIRENA ALJARAFA (SEVILLA)
TEL.: 954 18 43 29

FAX: 954 18 52 74
BENJAMÍN LÓPEZ LUENGO
DISTRIBUCIONES
PRÍNCIPE, 22- 2ª
APARTADO DE CORREOS 36202
VIGO

TEL: 986 43 10 50
FAX: 986 37 91 54
IKUSKA LIBROS
ESTRADA DE MALA, 10
BILBAO
TELÉFON: 944 39 64 94
FAX: 944 39 53 78
LA TIERRA LIBROS
SAGITARIO, 4-B
03006 ALACANT
TEL.: 965 11 01 92 - 96 5111 02 88
FAX: 965 11 51 82

EDICULSA
ROCÍO, S/N-NAVE 6
28500, ARGANDA DEL REY
MADRID
TELÉFON: 91 870 02 28
FAX: 91 870 24 24
LA PILA DE LIBROS, S.L.
C/BODEGUEROS,
29006 MÁLAGA
TEL.: 952 331 431 - 952 331 457
FAX: 952 363 984
LEMUS DISTRIBUCIONES
CATEDRAL, 29 - APARTADO 127
38204 LA LAGUNA (TENERIFE)
TEL.: 922 25 61 48
FAX: 922 63 04 43

EDITORIAL TRES I QUATRE
C/PÉREZ BAYER, 11
46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 64 92
FAX: 96 352 98 72
tresiquatre@tresiquatre.es
www.tresiquatre.com
DISTRIBUÏDORS:
BARCELONA I MALLORCA:
ENLACE
TEL: 93 338 14 00- 97 171 30 78
93 338 14 00
PAÍS VALENCIÀ:
GAIA LIBROS, SL
TEL: 96 511 05 16

EL NADIR EDICIONES
PASSATGE VENTURA FELIU, 12
46007 VALÈNCIA
TLF: 96 317 21 72
FAX: 96 380 95 12
editorialelnadir@wanadoo.es

ELLAGO EDICIONES
CARRER VERA, 20
12001 CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL: 96 422 70 51

FAX: 96 422 75 62
ellagoediciones@ellagoediciones.
com
ellagoediciones.com

FAXIMIL EDICIONS DIGITALS
CALLE SANTA CRUZ, 5-62
46021 VALÈNCIA
TLF: 96 393 25 51
FAX: 96 382 87 46
Info@faximil.com
www.faximil.com

INSTITUT VALENCIÀ DE
CINEMATOGRAFIA RICARDO
MUÑOZ SUAY
PLAÇA DE L'AJUNTAMENT, 17
46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 353 93 21
FAX: 96 353 93 30
lopez_niemen@gva.es
ivac-lafilmoteca.es
DISTRIBUÏDOR:
PUBLICACIONS DE LA
GENERALITAT VALENCIANA
LLIBRERIA LLIG. PLAÇA MANISES, 3
46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 61 70

GERMANÍA
C/DOCTOR JOSÉ GONZÁLEZ, 99
46600 ALZIRA
TEL.: 96 241 98 54
FAX: 96 240 60 70
germania@germania.es
www.germania.es
DISTRIBUÏDOR:
MELISA
C/ EBRO, 10
28840 MEJORADA DEL CAMPO,
MADRID
TEL: 91 668 16 23
FAX: 91 668 14 57
Melisa@mensajeriasdellibro.es

INSTITUCIÓ ALFONS EL
MAGNÀNIM
C/CORONA, 6
46003 VALÈNCIA
TL.: 96 388 37 58
FAX. 96 388 37 51
alfons.magnanim@diputacion.m400.
gva.es
www.alfonselmagnanim.com
DISTRIBUÏDOR:
ADONAI
CARRETERA DE PICANYA, 4
46200 PAIPORTA
TL.: 96 397 51 48
FAX: 96 397 58 76
info@adonai.com
www.adonai.com

L'EIXAM EDICIONS
AVDA. AUSIAS MARCH, 32-34
46016 TAVERNES BLANQUES
TEL.: 96 185 43 14
FAX: 96 186 28 11
eixamedicions@wanadoo.es
DISTRIBUÏDOR:
DISTRIBUÏDOR GENERAL DEL
LLIBRE
TEL.: 96 185 42 19

LLAMBERT PALMART
C/ CARCAIXENT, 10, 28
46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 380 37 76
Llambert_palmart@yahoo.com
GRAONS LLIBRES
TEL.: 96 151 78 08
FAX: 96 151 78 28

MARJAL-GRUP EDEBÉ
C/ ALT PALÀNCIA, 6
46920 MISLATA
TEL.: 96 313 59 70
FAX: 96 313 47 55
valencia@edebe.net
www.edebedigital.com

MEDIA VACA
C/SALAMANCA, 49-13
46005 VALENCIA
TLI FAX: 96 395 69 27
mediavaca@eresmas.net
www.mediavaca.com
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA
GRAONS
C/ PARET DECANTADA, 20
POLÍGON INDUSTRIAL MAS DEL
JUTGE
46909 TORRENT (VALÈNCIA)
TEL: 96 158 82 99
MADRID

A-Z DISLIBROS
MINIPOLÍGONO. C/ SAN JOSÉ.
NAVE 16.
28320 PINTO (MADRID)
TEL: 91 692 53 76
BARCELONA
MADE
AV. CATALUNYA, S/N
POLÍGON INDUSTRIAL CAN COLL
08185 LLIÇA DE VALL (BARCELONA)
TEL: 93 843 65 56
GALICIA
KALANDRAKA
RÚA DE ALEMANIA, 70
36162 PONTEVEDRA
TL: 986 845 315
ARAGÓN
DELSAN
PARQUE INDUSTRIAL "EL

POLÍGONO". C/ RÍO GALLEGO,
NAVE 15
50410 CUARTE DE HUERVA
(ZARAGOZA)
CÁDIZ
QUADIX
C/ CHILE, S/N
POLÍGONO INDUSTRIAL SAN
PEDRO
11510 PUERTO REAL (CÁDIZ)
TEL: 956 479 264

MISÈRIA I COMPANYIA
C/SANT NICOLAU, 40
03801 ALCOI
TEL I FAX.: 96 554 49 73
buzon@libroantiguo.com
www.libroantiguo.com

NAU LLIBRES
C/PERIODISTA BADIA, 10
46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 360 33 36
FAX: 96 332 55 82
nau@naullibres.com
www.naullibres.com
DISTRIBUÏDORS:

ALACANT:
ALICASH
TEL.: 965 10 36 44
FAX: 965 28 96 63
CASTELLÓ I VALÈNCIA:
LYRA
TEL.: 96 159 07 81
FAX: 961 59 08 84
CATALUNYA:
DISTRIBUCIONES PRÓLOGO
TEL: 93 456 20 00
FAX: 93 456 95 06
ILLES BALEARIS:
PALMA DISTRIBUCIONES
TEL: 971 28 94 21
FAX: 971 45 61 88

NUMA EDITORIAL
C/ GENERAL URRUTIA, 10-15
46006 VALÈNCIA
TEL I FAX: 96 329 01 94
numa@numa.es
www.numa.es
DISTRIBUÏDOR:
ENLACE
TEL.: 93 338 14 00
FAX: 93 338 69 16
enlancel@fedecali.es

PÁGINACERO EDICIONES
C/ ALBERIC, 4 - 8A
46008 - VALÈNCIA
TEL.: 963859940
FAX: 963228587
pag.cero@teleline.es

DISTRIBUÏDOR:
LONJA DE LIBROS
C/ BENICARLÓ, 8
46020 VALÈNCIA
TEL I FAX: 96 361 67 14
MUSEUM LINE
C/ALCALÀ, 3
28028 MADRID
TEL: 91 356 69 09- FAX: 91 361 00 75

PERIFÈRIC EDICIONS
CARRER SÈQUIA DE MONTCADA,
13
46470 CATARROJA
TLF: 609 426 131
periferic@hotmail.com
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT
LA TERRA DE LLIBRES
TEL: 96 511 01 92
CASTELLÓ I VALÈNCIA:
DIFUSIÓ GENERAL DE LLIBRERIA
961 666 033
CATALUNYA I ILEES BALEARS
L'ARC DE BERÀ
93 465 30 08

PRODIGACTA-ABRIL EDICIONS
C/JAUME I, 48
46970 ALAQUÀS
TEL I FAX: 96 150 60 52
prodidacta@wanadoo.es
www.prodidacta.com
DISTRIBUÏDOR:
CARRER DE LLIBRES
TEL: 96 378 05 91
FAX: 96 378 00 04

PUBLICACIONS DE LA
GENERALITAT VALENCIANA
LLIBRERIA LLIG. PLAÇA BAILÍA, 1
46071 VALÈNCIA
TEL: 96 386 77 30
FAX: 96 386 60 91
llig@gva.es
www.pre.gva.es/llig

RIALLA EDITORES
C/ SANT PANCRACI, 12-BAIX
ESQUERRA
46009 VALÈNCIA
TEL: 963 401 903
rialla@octaedro.com
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
ALICASH
TEL: 96 510 36 44
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
LYRA DISTRIBUCIONS
TELÈFON: 96 159 07 81

SAÓ EDICIONS
C/ÀNGEL DE L'ALCÀSSER, 14-12
46018 VALÈNCIA
TEL: 96 370 58 41
FAX: 96 370 57 55
sao@arrakis.es
DISTRIBUÏDOR:
EXCLUSIVES GRAONS
TEL: 96 151 78 08

SET I MIG, EDITORIAL DE POESIA
PLAÇA FRANCISCO NAVARRO
CANDEL, 2
46689 BENICULL DE XÚQUER
TEL I FAX: 96 240 60 70
setimig@infonegocio.com
DISTRIBUÏDOR:
MELISA
TEL: 91 668 16 23
FAX: 91 668 14 57

TABARCA LLIBRES
AVD. AUSIÀ MARCH, 184
46026 VALÈNCIA
TEL: 96 318 60 07
FAX: 96 318 64 32
tabarca@futurnet.es
www.tabarcallibres.com
DISTRIBUÏDOR:
ALACANT:
GAIA LLIBRES
TEL: 965 11 05 16
FAX: 965 11 41 26
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
DISTRIBUCIONS ATALAYA
TEL: 96 376 59 11
FAX: 96 376 59 12

TÀNDEM EDICIONS
SANT VICENT, 93-1A
46007 VALÈNCIA
TEL: 96 317 20 47
FAX: 96 317 22 01
tandemedicions@yahoo.es
DISTRIBUÏDORS:
ATALAYA
TELÈFON: 96 376 59 11
GEA
TELÈFON: 961 159 05 11
LA TERRA LLIBRES
TELÈFON: 965 11 01 92
MOLL
TELÈFON: 971 72 41 76
ENLACE
PAU CASALS, 76-92
08907 HOSPITALET DE LLOBREGAT
TEL: 935 051 082

TIRANT LO BLANCH
ARTS GRÀFIQUES, 14-BAIX
46010 VALÈNCIA
TEL: 96 361 00 48

FAX: 96 369 41 51
tb@tirant.com
http://www.tirant.net
DISTRIBUÏDOR: TIRANT LO
BLANCH

UNIVERSITAT D'ALACANT
CAMPUS DE SANT VICENT DEL
RASPEIG
SERVEI DE PUBLICACIONS,
AULARI II
APARTAT DE CORREUS 99
03080 ALACANT
TELÈFON: 96 590 34 80
FAX: 96 590 94 45
publicaciones@ua.es
publicaciones.ua.es
DISTRIBUÏDORS:
ESPANYA:
DISTRIBUCIONS D'ENLACE
-DES DE BARCELONA:
REINA AMALIA, 20-22
08001 BARCELONA
TLF: 93 441 27 80
FAX: 93 441 28 80
-DES DE VALÈNCIA:
DIFUSIÓ CULTURAL DE LLIBRERIA,
S.L
POLÍGON INDUSTRIAL EL
OLIVERAL, C/G, NAU 6
46190 RIBARROJA DEL TÚRIA
TEL: 96 166 60 33
FAX: 96 166 61 10
gea@xpress.es
-DES D'ALACANT:
GAIA LLIBRES, S.L
C/SAGITARI, 9
03006 ALACANT
TEL: 96 511 05 16
FAX: 96 511 41 26
SUDAMÈRICA:
MIDAC
AVDA. DEL JORDÀ, 29-31
08035 BARCELONA
TEL: 93 434 01 28
FAX: 93 254 61 70
MIDAC@RETEMAILS
RESTA DEL MÓN:
CELESA
MORATINES, 22- 1ER-B
28005 MADRID
TEL: 91 517 01 70
FAX: 91 517 34 81
celesa@informet.es
www.celesa.com

UNIVERSITAT JAUME I
PUBLICACIONS DE LA
UNIVERSITAT JAUME I
EDIFICI RECTORAT I SERVEIS
CENTRALS
CAMPUS DEL RIU SEC

12071 CASTELLÓ
TELÈFON: 96 472 88 21- 96 472 88 19
FAX: 964 72 88 32
publicacions@uji.es
www.uji.es/publ
DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA:
MIDAC, S.L.
AVDA. JORDÀ 29-31 BAIX
08035 BARCELONA
TEL: 93 434 01 28
FAX: 93 254 61 70
VALÈNCIA:
SENDRA MARCO
TELÈFON: 96 159 08 41
RESTA DE L'ESTAT:
BREGOÁN
TELÈFON I FAX: 91 431 43 88

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
PUBLICACIONS DE LA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
C/ ARTES GRÀFICAS, 13 (ANNEX
GEOGRAFIA)
46010 VALÈNCIA
TELÈFONS: 96 386 41 15
FAX: 96 386 40 67
publicacions@uv.es
www.uv.es/publicacions
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA I CASTELLÓ
GEA LLIBRES
C/ G-NAU 6, POLÍGON
"L'OLIVERAR"
46190 RIBARROJA DEL TÚRIA
TEL: 96 166 52 56-7
FAX: 96 166 52 49
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA:
GAIA LLIBRES
C/ SAGITARI, 7-9
03006 ALACANT
TEL: 96 511 05 16
FAX: 96 511 41 26
MADRID, CASTELLA-LLEÓ I
CASTELLA-LA MANXA:
DISTRIFORMA
C/ OFICI, 16. POLÍGON "LOS
OLIVOS"
28906 GETAFE (MADRID)
TEL: 91 601 77 42-3
FAX: 91 695 90 11
CATALUNYA:
MIDAC LLIBRES
POLÍGON INDUSTRIAL SUD-OEST
C/ ROÍS DE CORELLA, 9-2"
08205 SABADELL (BARCELONA)
TEL: 93 746 41 10
FAX: 93 746 41 11
BALEARS:
PALMA DISTRIBUCIONS
DRAGONERA, 17
07014 PALMA DE MALLORCA

TEL: 97 128 94 21
FAX: 97 145 61 88
ARAGÓ, NAVARRA,, LA RIOJA I SÒRIA:

ÍCARO DISTRIBUÏDORA
POLÍGON INDUSTRIAL "EL
PLANO". C/A-NAU 39
50430 MARÍA DE HUERVA
(SARAGOSSA)
TEL: 97 612 63 33
FAX: 97 612 64 93

ANDALUSIA I EXTREMADURA:
CENTRO ANDALUZ DEL LLIBRO
POLÍGON INDUSTRIAL "LA
CHAPARRILLA"
PARCEL-LA 34, 41016 SEVILLA
TEL: 95 440 63 66
FAX: 95 440 25 80

GALÍCIA:
DISFER LIBROS
ESPÍRITU SANTO, NAU 8
CTRA. NACIONAL VI, KM 582
15168 SOÑEIRO-SADA (A CORUÑA)
TEL: 98 161 17 52
FAX: 98 161 17 53

ASTÚRIES I SANTANDER:
DISTRIBUCIONES JÚCAR
AV. CAMPONES, 8
33211 GIJÓN
TEL: 98 531 28 56

ILLES CANÀRIES:
LITECA
GENERAL SANJURJO, 18. LOCAL 6
38006 SANTA CRUZ DE TENERIFE
TEL: 92 228 44 00
FAX: 92 224 25 23

PAÍS BASC:
BIDEA 2000
NOVIA SALCEDO, 9, 48012 BILBAO
TEL: 944 278 177
FAX: 94 427 37 45

DISTRIBUCIÓ DE REVISTES:
ENLACE, S.A
C/ PAU CASALS, 76-92
08907 L'HOSPITALET DE
LLOBREGAT
TEL: 93 338 14 00
FAX: 93 338 69 16

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE
VALÈNCIA

EDITORIAL UPV
CAMÍ DE VERA S/N
46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 387 70 12
FAX: 96 387 79 12
publi@upvnet.upv.es
www.editorial.upv.es

DISTRIBUÏDORS:
ANDRÉS LIBEROS
C/ TÚRIA, 35
46007 VALÈNCIA

TEL: 96 391 74 48
FAX: 96 392 18 11
LIBRERÍA MARA
C/ CRONISTA ALMELA I VIVES, 5
46010 VALÈNCIA
TEL: 96 393 25 88/ 902 19 32 64
FAX: 96 361 66 92
mara@marabook.com

